

srijeda, 14. rujna 2022.

P9_TA(2022)0315

Energetska učinkovitost (preinaka) *I****Amandmani koje je donio Europski parlament 14. rujna 2022. o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o energetske učinkovitosti (preinaka) (COM(2021)0558 – C9-0330/2021 – 2021/0203(COD)) ⁽¹⁾****(Redovni zakonodavni postupak – preinaka)****[Izmjena 1., osim ako nije drukčije navedeno]**

(2023/C 125/24)

AMANDMANI EUROPSKOG PARLAMENTA (*)

na Prijedlog Komisije

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o energetske učinkovitosti (preinaka)**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 194. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Direktiva 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ znatno je izmijenjena nekoliko puta ⁽⁴⁾. S obzirom na daljnje izmjene tu bi direktivu radi jasnoće trebalo preinačiti.
- (2) Komisija je u Planu za postizanje klimatskog cilja ⁽⁵⁾ predložila povećanje Unijine ambicioznosti tako da cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova do 2030. bude barem 55 % ispod razina iz 1990. To je znatno povećanje u odnosu na trenutni cilj, 40 %. Prijedlog je rezultat obećanja iz Komunikacije o europskom zelenom planu ⁽⁶⁾ da se predloži sveobuhvatan plan za povećavanje cilja Unije do 2030. na 55 % na odgovoran način. To je također

⁽¹⁾ Predmet se vraća nadležnom odboru na međuinstitucijske pregovore u skladu s člankom 59. stavkom 4., četvrtim podstavkom (A9-0221/2022).

(*) Amandmani: novi ili izmijenjeni tekst označava se podebljanim kurzivom, a brisani tekst oznakom **■**.

⁽¹⁾ SL C 152, 6.4.2022., str. 134.

⁽²⁾ SL C [...], [...], str. [...].

⁽³⁾ Direktiva 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetske učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (SL L 315, 14.11.2012., str. 1.).

⁽⁴⁾ Vidjeti dio A Priloga XV.

⁽⁵⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Povećanje klimatskih ambicija Europe za 2030. Ulaganje u klimatski neutralnu budućnost za dobrobit naših građana, COM(2020) 562 final.

⁽⁶⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Europski zeleni plan, COM(2019)640 final.

srijeda, 14. rujna 2022.

u skladu s ciljevima 21. konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama („Pariški sporazum“) da se prosječno globalno povećanje temperature zadrži na razini koja je znatno niža od 2 °C i nastoji zadržati na razini do 1,5 °C.

- (3) Europsko vijeće je u prosincu 2020. podržalo Unijin obvezujući klimatski cilj domaćeg smanjenja neto emisija stakleničkih plinova do 2030. od barem 55 % u odnosu na 1990. ⁽⁷⁾ Europsko vijeće je zaključilo da se klimatska ambicioznost treba povećati tako da se potakne održiv gospodarski razvoj, otvaraju radna mjesta, građanima Unije stvore koristi za zdravlje i okoliš te doprinese dugoročnoj globalnoj konkurentnosti gospodarstva Unije promicanjem ulaganja u zelene tehnologije.
- (4) Radi ostvarivanja tih ciljeva u Programu rada Komisije za 2021. ⁽⁸⁾ najavljen je paket „Za cilj od 55 %“ („Fit for 55 %)“ za smanjenje emisija stakleničkih plinova od barem 55 % do 2030. i postizanje klimatski neutralne Europske unije do 2050. Taj paket obuhvaća brojna područja politika, među ostalim energetska učinkovitost, energiju iz obnovljivih izvora, korištenje zemljišta, prenamjenu zemljišta i šumarstvo, oporezivanje energije, raspodjelu tereta i trgovanje emisijama.
- (4a) **Paket „Spremni za 55 %“ trebao bi zaštititi i stvoriti radna mjesta u Uniji i omogućiti da EU postane svjetski predvodnik u razvoju i uvođenju čistih tehnologija u globalnoj energetske tranziciji, osobito u pogledu rješenja za energetska učinkovitost.**
- (5) Projekcije ukazuju na to da bi uz potpunu provedbu trenutačnih politika smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2030. bilo približno 45 % u odnosu na razine iz 1990. bez emisija i apsorpcija iz korištenja zemljišta te približno 47 % s tim emisijama i apsorpcijama. Da bi se postigao taj veći cilj, u Planu za postizanje klimatskog cilja do 2030. predviđene su brojne potrebne mjere u svim sektorima gospodarstva i revizije ključnih zakonodavnih instrumenata.
- (6) Među ključnim područjima za mjere je energetska učinkovitost, bez koje se potpuna dekarbonizacija gospodarstva Unije ne može postići ⁽⁹⁾. Iz potrebe da se iskoriste troškovno učinkovite mogućnosti za uštedu energije nastala je trenutačna Unijina politika u području energetske učinkovitosti. U prosincu 2018. utvrđen je novi Unijin glavni cilj energetske učinkovitosti do 2030. od barem 32,5 % (u odnosu na predviđenu potrošnju energije u 2030.) u paketu „Čista energija za sve Europljane“.
- (7) Procjena učinka uz Plan za postizanje klimatskog cilja pokazala je da bi poboljšanja energetske učinkovitosti trebala biti znatno veća od trenutačnog cilja od 32,5 % ako se želi postići veći klimatski cilj. **Ambicioznijim ciljem povećanja energetske učinkovitosti Unije do 2030. mogu se smanjiti cijene energije te on može biti ključan za smanjenje emisija stakleničkih plinova, uz povećanje korištenja i uvođenje električnog pogona, pogona na vodik i elektrogoriva te drugih čistih tehnologija neophodnih za zelenu tranziciju, među ostalim u prometnom sektoru. Čak i uz brzi rast proizvodnje zelene električne energije, energetska učinkovitost može smanjiti potrebu za novim kapacitetima za proizvodnju električne energije. Veća energetska učinkovitost također je iznimno važna za sigurnost opskrbe Unije energijom smanjenjem njezine ovisnosti o uvozu goriva iz trećih zemalja. Energetska učinkovitost jedna je od najčišćih i troškovno najučinkovitijih mjera za rješavanje tog problema ovisnosti.**
- (8) Ukupan zbroj nacionalnih doprinosa koje su države članice prijavile u svojim nacionalnim energetske i klimatskim planovima (NECP-ovi) nije dostatan za Unijinu razinu ambicioznosti od 32,5 %. Zajednički bi se tim doprinosima postiglo smanjenje potrošnje primarne energije od 29,7 % i krajnje potrošnje energije od 29,4 % u odnosu na predviđanja za 2030. iz referentnog scenarija iz 2007. To bi značilo da za EU-27 nedostaje ukupno 2,8 postotnih bodova za potrošnju primarne energije i 3,1 postotni bod za krajnju potrošnju energije. **Kad je riječ o potrošnji**

⁽⁷⁾ <https://www.consilium.europa.eu/media/47330/1011-12-20-euco-conclusions-hr.pdf>

⁽⁸⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija Program rada Komisije za 2021. Vitalna Unija u nestabilnom svijetu, COM(2020) 690 final.

⁽⁹⁾ Čist planet za sve – Europska strateška dugoročna vizija za prosperitetno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo (COM(2018) 773 final), u kojoj se procjenjuje uloga energetske učinkovitosti kao nezaobilaznog uvjeta za svu dekarbonizaciju.

srijeda, 14. rujna 2022.

primarne energije i krajnjoj potrošnji energije za 2020. te postizanju cilja Unije, trebalo bi ih promatrati u kontekstu privremenih učinaka mjera povezanih s pandemijom bolesti COVID-19 poduzetih 2020. koje su znatno usporile gospodarsku aktivnost, a posebno promet. Prijavljene razine potrošnje primarne energije i krajnje potrošnje energije za 2020. zahtijevaju pažljivu analizu.

- (9) Iako i dalje postoji znatan potencijal za uštedu energije u svim sektorima, posebno se ističu promet, jer na njega otpada više od 30 % krajnje potrošnje energije, i zgrade, jer su energetska svojstva 75 % fonda zgrada u Uniji slaba. Sve važniji sektor je onaj informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT), koji je odgovoran za 5 – 9 % ukupne svjetske potrošnje električne energije i za više od 2 % svih emisija. Udio podatkovnih centara u potrošnji električne energije u EU-28 2018. bio je 2,7 %⁽¹⁰⁾. U tom je kontekstu u digitalnoj strategiji Unije⁽¹¹⁾ istaknuta potreba za energetske visokoučinkovitim i održivim podatkovnim centrima i za mjerama transparentnosti za telekomunikacijske operatere u pogledu njihova ekološkog otiska. Trebalo bi i uzeti u obzir da bi potrošnja energije u ovom sektoru mogla porasti zbog njegove dekarbonizacije, posebno kad je riječ o dekarbonizaciji energetske intenzivnih procesa.
- (10) Veća ambicioznost zahtijeva intenzivnije promicanje troškovno učinkovitih mjera energetske učinkovitosti u svim područjima energetske sustava i u svim relevantnim sektorima u kojima aktivnost utječe na potrošnju energije, kao što su prometni, vodni i poljoprivredni sektor. Povećanjem energetske učinkovitosti u cijelom energetskom lancu, uključujući proizvodnju, prijenos, distribuciju i krajnju potrošnju energije, ostvarit će se koristi za okoliš, poboljšati kvaliteta zraka i javno zdravlje, smanjiti emisije stakleničkih plinova, povećati energetska sigurnost **smanjenjem potrebe za uvozom energije, osobito fosilnih goriva**, sniziti izdvajanja za energiju u kućanstvima i poduzećima i pomoći ublažiti energetska siromaštvo, a povećat će se i konkurentnost, otvoriti više radnih mjesta i povećati gospodarska aktivnost u cijelom gospodarstvu, čime će se poboljšati kvaliteta života građana. To je u skladu s obvezama Unije preuzetima u okviru energetske unije i globalnog klimatskog programa uspostavljenoga Pariškim sporazumom iz 2015.
- (10a) **Poboljšanjem energetske učinkovitosti različitih sektora, uključujući promet i stanovanje, mogu se poduprijeti urbana regeneracija, zaposlenost, poboljšanje zgrada i promjene u obrascima mobilnosti i pristupačnosti. Stoga je ključno promicati učinkovitije, održivije i cjenovno pristupačnije opcije.**
- (11) Ova Direktiva je korak prema klimatskoj neutralnosti do 2050. , prema kojoj se energetska učinkovitost treba smatrati zasebnim izvorom energije. Načelo energetske učinkovitost na prvom mjestu je opće načelo koje bi se trebalo uzeti u obzir u svim sektorima, ne samo u energetskom sustavu, na svim razinama, uključujući financijski sektor. Rješenja za energetske učinkovitost trebala bi biti prvi odabir u odlukama o politikama, planiranju i ulaganjima, **osim ako bi to dovelo do povećanja emisija stakleničkih plinova**, kad se određuju nova pravila za proizvodnju i za ostala područja politike. Iako bi se načelo energetske učinkovitost na prvom mjestu trebalo primjenjivati ne dovodeći u pitanje druge pravne obveze, ciljeve ili načela, te obveze, ciljevi i načela ne bi trebali sprečavati primjenu niti biti izuzeti od primjene tog načela. Komisija bi trebala osigurati da se energetska učinkovitost i upravljanje potrošnjom mogu natjecati pod jednakim uvjetima kao i proizvodni kapaciteti. Poboljšanja energetske učinkovitosti trebaju se provesti kad god su troškovno učinkovitija od jednakovrijednih rješenja u pogledu ponude. Time bi se trebalo doprinijeti ostvarivanju višestrukih koristi energetske učinkovitosti za Uniju, osobito za građane i poduzeća. Provedba mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti trebala bi biti i prioritet u smanjivanju energetske siromaštva.
- (12) Energetska učinkovitost trebala bi biti prepoznata kao ključan element i prioritet u budućim odlukama o ulaganjima u energetske infrastrukture Unije. Načelo energetske učinkovitost na prvom mjestu trebalo bi se primjenjivati tako da se prvenstveno razmotre pristup učinkovitosti sustava i društvena **te zdravstvena perspektiva, obraćajući pozornost na sigurnost opskrbe, integraciju energetske sustava i prijelaz na klimatsku neutralnost**. Stoga bi primjena načela trebala pomoći da se poveća učinkovitost pojedinačnih sektora krajnje potrošnje i cijelog

⁽¹⁰⁾ Vidjeti također konačno izvješće Komisijine studije Energetski učinkovite tehnologije računalstva u oblaku i politike za ekološki prihvatljivo tržište računalstva u oblaku, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/energy-efficient-cloud-computing-technologies-and-policies-eco-friendly-cloud-market>.

⁽¹¹⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Izgradnja digitalne budućnosti Europe, COM(2020) 67 final.

srijeda, 14. rujna 2022.

energetskog sustava. Trebala bi i poduprijeti ulaganja u energetska učinkovita rješenja kojima se doprinosi ciljevima u području okoliša iz Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²⁾.

- (13) Načelo energetska učinkovitost na prvom mjestu je definirano u Uredbi (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾ i osnovni element Strategije za integraciju energetskog sustava ⁽¹⁴⁾. Iako je temelj načela troškovna učinkovitost, njegova primjena ima šire posljedice **iz društvene perspektive**, koje **bi trebalo pažljivo ocijeniti s pomoću pouzdanih metodologija analize troškova i koristi kojima se u obzir uzimaju višestruke koristi energetske učinkovitosti**. Komisija je izradila namjenske smjernice da bi objasnila načelo i njegovu primjenu u kojima predlaže specifične alate i daje primjere primjene u više sektora. Komisija je također izdala preporuku za države članice koja se temelji na zahtjevima ove Direktive i pozvala na specifične mjere koje se odnose na primjenu načela. **Države članice trebale bi u najvećoj mogućoj mjeri uzeti u obzir tu preporuku te se njome voditi u provedbi načela energetske učinkovitosti u praksi.**
- (13a) **Načelo energetska učinkovitost na prvom mjestu podrazumijeva holistički pristup kojim se u obzir uzima cjelokupna učinkovitost integriranog energetskog sustava, sigurnost opskrbe i troškovna učinkovitost te promiču najučinkovitija rješenja za klimatsku neutralnost u cijelom lancu vrijednosti (od proizvodnje energije preko mrežnog prijenosa do potrošnje konačne energije) kako bi se učinkovitost postigla i u potrošnji primarne energije i u krajnjoj potrošnji energije. Tim bi se pristupom trebale razmatrati učinkovitost sustava i dinamična upotreba energije, pri čemu se izvori na strani potražnje i fleksibilnost sustava smatraju rješenjima za učinkovitost. To se načelo istovremeno može primjenjivati i na nižoj razini, odnosno razini imovine, kad je potrebno utvrditi energetska učinkovitost određenih rješenja i prilagoditi ih kako bi se dala prednost onima s većom učinkovitošću ako predstavljaju i troškovno učinkovit put dekarbonizacije.**
- (14) Da bi načelo energetska učinkovitost na prvom mjestu imalo učinka, **nacionalni, regionalni, lokalni i sektorski** donositelji odluka trebaju ga dosljedno primjenjivati u svim relevantnim **scenarijima i politikama**, planiranju i velikim ulaganjima – to znači ulaganja velikih razmjera pojedinačne vrijednosti veće od 50 milijuna EUR, odnosno 75 milijuna EUR ako je riječ o projektima prometne infrastrukture – koji utječu na potrošnju, **prijenos, distribuciju i skladištenje** energije ili opskrbu energijom. Za odgovarajuću primjenu načela potrebna je primjerena metodologija analize troškova i koristi na temelju koje će se stvoriti uvjeti za energetska učinkovita rješenja i pravilno praćenje. **Analiza troškova i koristi uvijek bi se trebala temeljiti na najnovijim informacijama o cijenama energenata te uključivati scenarije povećanja cijena, na primjer, zbog smanjenja emisijskih jedinica u okviru sustava trgovanja emisijama, kako bi se pružio poticaj za primjenu mjera energetske učinkovitosti, te bi je trebalo sustavno razvijati, provoditi i objavljivati. Trebalo bi dati prednost rješenjima na strani potrošnje ako se tim rješenjima ciljevi politika ispunjavaju na isplativiji način nego ulaganjem u infrastrukturu za opskrbu energijom.** Fleksibilnost na strani potrošnje može donijeti **šire gospodarske, okolišne i društvene koristi** potrošačima i **lokalnim zajednicama**, povećati učinkovitost energetskog sustava i smanjiti troškove energije, npr. smanjivanjem troškova rada sustava čime se postižu niže tarife za sve potrošače. Države članice trebale bi u primjeni načela energetska učinkovitost na prvom mjestu uzeti u obzir potencijalne koristi fleksibilnosti na strani potrošnje pa prema potrebi razmotriti mogućnost da upravljanje potrošnjom, **kako na centraliziranoj tako na decentraliziranoj razini**, skladištenje energije i pametna rješenja budu dio njihova rada na povećavanju učinkovitosti integriranog energetskog sustava.

⁽¹²⁾ SL L 198, 22.6.2020., str. 13..

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, PE/55/2018/REV/1, SL L 328, 21.12.2018., str. 1.–77.

⁽¹⁴⁾ Strategija EU-a za integraciju energetskog sustava, COM(2020) 299 final.

srijeda, 14. rujna 2022.

- (15) Načelo energetska učinkovitost na prvom mjestu uvijek bi se trebalo primjenjivati razmjerno, a zbog zahtjeva ove Direktive ne bi trebale nastati preklapajuće ili proturječne obveze državama članicama u slučajevima u kojima se primjena načela izravno propisuje drugim zakonodavstvom. To bi se moglo dogoditi kod projekata od zajedničkog interesa s popisa Unije na temelju **članka 3. Uredbe (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća** ⁽¹⁵⁾ kojim se uvode zahtjevi da se u izradi i ocjenjivanju tih projekata razmotri načelo energetska učinkovitost na prvom mjestu.
- (16) Poštena tranzicija prema klimatski neutralnoj Uniji do 2050. je središnji element europskog zelenog plana. Energetsko siromaštvo je ključni pojam konsolidiran u zakonodavnom paketu „Čista energija za sve Europljane”, kojim se želi olakšati pravedna energetska tranzicija. Na temelju Uredbe (EU) 2018/1999 i Direktive (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁶⁾ Komisija je dala okvirne smjernice za prikladne pokazatelje za mjerenje energetskog siromaštva i definiciju značenja „znatnog broja kućanstava u energetskom siromaštvu”. ⁽¹⁷⁾ Direktivom (EU) 2019/944 i Direktivom 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁸⁾ od država se članica zahtijeva da poduzmu primjerene mjere radi ublažavanja energetskog siromaštva ondje gdje je ono utvrđeno, uključujući u širem kontekstu siromaštva. **To je osobito važno u kontekstu sve većih cijena energenata i inflatornog pritiska, gdje bi se trebale provesti i kratkoročne i dugoročne mjere kako bi se odgovorilo na sustavne izazove za energetski sustav Unije.**
- (17) Kućanstvima sa srednjim i niskim dohotkom, ugroženim kupcima, uključujući krajnje korisnike, i ljudima koji se suočavaju s energetskim siromaštvom ili koji su u opasnosti od njega **te MSP-ovima i mikropoduzećima** trebala bi pomoći primjena načela energetska učinkovitost na prvom mjestu. Mjere energetske učinkovitosti trebale bi se prioritarno provesti da se poboljša stanje tih pojedinaca i kućanstava **i** da se ublaži energetsko siromaštvo **te ne bi trebale poticati nikakvo nerazmjerno povećanje troškova stanovanja, mobilnosti ili energije**. Sveobuhvatan pristup u izradi politika i u provođenju politika i mjera zahtijeva od država članica da se pobrinu da druge politike i mjere nemaju negativan učinak na te pojedince ni kućanstva.
- (18) Ova je Direktiva dio šireg okvira politika za energetska učinkovitost usmjerenih na potencijalnu energetska učinkovitost u određenim područjima politika, među ostalim zgrada (Direktiva 2010/31/EU ⁽¹⁹⁾), proizvoda (Direktiva 2009/125/EZ, Uredba (EU) 2017/1369 i Uredba (EU) 2020/740 ⁽²⁰⁾) i mehanizma upravljanja (Uredba (EU) 2018/1999). Te su politike vrlo važne da bi se postigle uštede energije u slučaju zamjene proizvoda ili izgradnje ili obnove zgrada ⁽²¹⁾.
- (19) Postizanje ambicioznih ciljeva energetske učinkovitosti zahtijeva uklanjanje prepreka kako bi se pojednostavnilo ulaganje u mjere energetske učinkovitosti. Iz potprograma Prelazak na čistu energiju Programa za okoliš i klimatske aktivnosti namjenski će se financirati podrška izradi najboljih europskih rješenja u provedbi politika energetske učinkovitosti kojima će se energetska učinkovitosti uklanjati prepreke u ponašanju, na tržištu i u regulativi.

⁽¹⁵⁾ **Uredba (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu, izmjeni uredaba (EZ) br. 715/2009, (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 i direktiva 2009/73/EZ i (EU) 2019/944 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 347/2013 (SL L 152, 3.6.2022., str. 45.).**

⁽¹⁶⁾ Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125.).

⁽¹⁷⁾ Preporuka Komisije o energetskom siromaštvu, C(2020) 9600 final.

⁽¹⁸⁾ Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 94.).

⁽¹⁹⁾ Direktiva 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetskoj učinkovitosti zgrada (SL L 153, 18.6.2010., str. 13).

⁽²⁰⁾ Direktiva 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju; Uredba (EU) 2017/1369 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2017. o utvrđivanju okvira za označivanje energetske učinkovitosti i Uredba (EU) 2020/740 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 2020. o označivanju guma s obzirom na učinkovitost potrošnje goriva i druge parametre.

⁽²¹⁾ Štoviše, provedbom postupka revizije proizvoda u skladu s Planom rada za ekološki dizajn u razdoblju 2020. – 2024. i akcijskim planom „val obnove”, uključujući reviziju Direktive o energetskim svojstvima zgrada, znatno će se doprinijeti ostvarivanju cilja povećanja energetske učinkovitosti za 2030.

srijeda, 14. rujna 2022.

- (20) Europsko vijeće na sastanku od 23. i 24. listopada 2014. podržalo je cilj energetske učinkovitosti od 27 % do 2030. na razini Unije, koji bi trebalo preispitati do 2020. vodeći računa o cilju od 30 % na razini Unije. U svojoj rezoluciji od 15. prosinca 2015. pod naslovom „Ususret europskoj energetskej uniji” Europski parlament pozvao je Komisiju da dodatno procijeni održivost cilja energetske učinkovitosti od 40 % za isto razdoblje.
- (21) Predviđa se da bi se na temelju cilja energetske učinkovitosti u Uniji za 2030. od 32,5 % i drugim instrumentima politike iz postojećeg okvira do 2030. postiglo smanjenje emisija stakleničkih plinova od približno 45 %⁽²²⁾. U procjeni učinka Plana za postizanje klimatskog cilja do 2030. ocijenjeno je koliko bi se trebalo postići u pojedinim područjima politika ako se želi postići veći klimatski cilj, smanjenje od 55 % emisija stakleničkih plinova do 2030. Zaključak je da bi u odnosu na osnovni scenarij postizanje cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova na troškovno optimalan način značilo da se potrošnja primarne energije mora smanjiti za barem 39 – 41 %, a potrošnja krajnje energije za barem 36 – 37 %.
- (22) Unijin cilj energetske učinkovitosti izvorno je zadan i izračunan uzimajući kao osnovni scenarij predviđanja za 2030. iz referentnog scenarija iz 2007. Zbog promjena Eurostatove metodologije za izračun energetske ravnoteže i poboljšanja kasnijih predviđanja iz modeliranja potrebno je promijeniti osnovni scenarij. Stoga se, koristeći isti pristup za definiranje cilja, tj. uspoređivanjem s budućim osnovnim predviđanjima, ambicioznost Unijina cilja energetske učinkovitosti za 2030. postavlja u odnosu na predviđanja za 2030. iz referentnog scenarija iz 2020., odražavajući nacionalne doprinose iz nacionalnih energetskih i klimatskih planova. Unija će na temelju tako ažuriranog osnovnog scenarija trebati povećati ambicioznost za energetsku učinkovitost [] . Novi način iskazivanja razine ambicioznosti Unijinih ciljeva ne utječe na stvarnu razinu koju je potrebno postići [] .
- (23) Metodologija izračuna krajnje potrošnje energije i potrošnje primarne energije usklađena je s Eurostatovom metodologijom, ali pokazatelji za potrebe ove Direktive imaju drugačiji opseg – tj. za cilj za krajnju potrošnju energije ne obuhvaćaju okolnu toplinu i obuhvaćaju potrošnju energije u međunarodnom zračnom prometu. Korištenje novih pokazatelja znači i da se sve promjene potrošnje energije visokih peći sad vide samo u potrošnji primarne energije.
- (24) Potrebu da Unija poveća svoje ciljeve energetske učinkovitosti trebalo bi izražavati u potrošnji primarne energije i krajnjoj potrošnji energije koje se treba postići 2030., uključujući dodatnu potrebnu razinu u odnosu na mjere koje su već uspostavljene ili planirane u nacionalnim energetskim i klimatskim planovima. U referentnom scenariju iz 2020. predviđeno je da će 2030. biti postignute krajnja potrošnja energije od 864 Mtoe i potrošnja primarne energije od 1 124 Mtoe (bez okolne topline i s međunarodnim zračnim prometom). Dodatno smanjenje od **14,5 %** daje **740 Mtoe**, odnosno **960 Mtoe** u 2030. **To odgovara smanjenju od 40 % za krajnju potrošnju energije i od 42,5 % za potrošnju primarne energije u odnosu na predviđanja za 2030. iz referentnog scenarija iz 2007.** Ne postoje obvezujući ciljevi na razini država članica **za postizanje ciljeva energetske učinkovitosti** do 2020. **U pogledu ciljeva za 2030., nacionalni doprinosi trebali bi postati obvezujući**, a države članice trebale bi same odrediti svoj doprinos postizanju Unijina cilja energetske učinkovitosti **u skladu s** formulom iz ove Direktive. Države članice trebale bi biti slobodne da odrede svoje nacionalne ciljeve na temelju potrošnje primarne energije ili krajnje potrošnje energije ili uštede primarne ili krajnje energije ili na temelju energetskog intenziteta. Ovom se Direktivom mijenja način na koji države članice izražavaju svoje **obvezujuće** nacionalne doprinose **obvezujućem** cilju Unije. **Obvezujući** doprinosi država članica cilju Unije trebali bi se izražavati kao potrošnja primarne energije i krajnja potrošnja energije radi dosljednosti i praćenja njihova ostvarivanja. Potrebno je redovito ocjenjivati napredak postignut u ostvarivanju ciljeva Unije za 2030., kako je predviđeno u Uredbi (EU) 2018/1999.
- (25) Cilj povećanja energetske učinkovitosti **trebalo bi** ostvariti kao rezultat kumulativne provedbe posebnih **lokalnih, regionalnih**, nacionalnih i europskih mjera za promicanje energetske učinkovitosti u različitim područjima. Od država članica trebalo bi zahtijevati da utvrde nacionalne politike i mjere za povećanje energetske učinkovitosti. Te bi politike i mjere i pojedinačna nastojanja svake države članice trebala ocijeniti Komisija, zajedno s podacima o ostvarenom napretku, kako bi se procijenilo kolika je vjerojatnost ostvarivanja općeg cilja Unije i u kojoj su mjeri pojedinačna nastojanja dovoljna za ostvarivanje zajedničkog cilja.

⁽²²⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci – Čist planet za sve – Europska strateška dugoročna vizija za prosperitetno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo (COM(2018) 773 final).

srijeda, 14. rujna 2022.

- (26) Javni sektor je odgovoran za približno 5 – 10 % ukupne krajnje potrošnje energije u Uniji. Javna tijela godišnje troše približno 1,8 bilijuna eura. To je oko 14 % bruto domaćeg proizvoda Unije. Iz tog je razloga javni sektor važan pokretač transformacije tržišta prema učinkovitijim proizvodima, zgradama i uslugama te promjena u ponašanju građana i poduzeća u vezi s potrošnjom energije. Nadalje, smanjenjem potrošnje energije putem mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti mogu se osloboditi javna sredstva za druge namjene. Javna tijela na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini trebala bi biti uzor po pitanju energetske učinkovitosti.
- (27) Ako želi biti uzor, javni sektor trebao bi postaviti vlastite ciljeve za dekarbonizaciju i energetske učinkovitost. Poboljšanja u području energetske učinkovitosti u javnom sektoru trebala bi odražavati nastojanja potrebna na razini Unije. ■ Ako se uvede obveza godišnjeg smanjenja potrošnje energije u javnom sektoru od barem 2 %, javni sektor bi mogao poslužiti kao uzor. Države članice zadržavaju potpunu fleksibilnost u pogledu mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti radi smanjenja krajnje potrošnje energije. Zahtijevanje godišnjeg smanjenja krajnje potrošnje energije je manje administrativno opterećenje nego utvrđivanje metoda za mjerenje ušteda energije.
- (28) Da bi ispunile svoju obvezu, države članice trebale bi ciljati krajnju potrošnju energije svih javnih službi i postrojenja javnih tijela. Da bi odredile na koga se to odnosi, države članice trebale bi primjenjivati definiciju javnih naručitelja iz Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²³⁾. Obveza se može ispuniti smanjenjem krajnje potrošnje energije u bilo kojem dijelu javnog sektora, među ostalim prijevozu, javnim zgradama, zdravstvu, prostornom planiranju, gospodarenju vodama i pročišćavanju otpadnih voda, odvodnji i pročišćavanju voda, gospodarenju otpadom, centraliziranom grijanju i hlađenju, distribuciji energije, opskrbi energijom i skladištenju energije, javnoj rasvjeti i planiranju infrastrukture. Da bi javnim tijelima smanjile administrativno opterećenje, države članice trebale bi uspostaviti digitalne platforme ili alate za prikupljanje agregiranih podataka o potrošnji od javnih tijela, njihovo javno objavljivanje i dostavljanje Komisiji.
- (29) Države članice trebale bi biti uzor tako da svi ugovori o energetskom učinku, **energetski pregledi** i sustavi gospodarenja energijom u javnom sektoru budu u skladu s europskim ili međunarodnim normama ili tako da se energetski pregledi u velikoj mjeri koriste u dijelovima javnog sektora sa znatnom potrošnjom energije. **Države članice trebale bi pružiti jasne smjernice i postupke za upotrebu tih instrumenata.**
- (30) Potiču se javna tijela da iskoriste podršku subjekata kao što su agencije za održivu energiju, uspostavljene prema potrebi na regionalnoj ili lokalnoj razini. Organizacija tih agencija obično odražava pojedinačne potrebe javnih tijela u nekoj regiji ili aktivnih u nekom javnom sektoru. Centralizirane agencije mogu bolje ispunjavati potrebe i raditi djelotvornije u drugim okolnostima, npr. u manjim ili centraliziranim državama članicama, ili kad je riječ o složenim ili prekograničnim aspektima, kao što je centralizirano grijanje i hlađenje. Agencije za održivu energiju mogu služiti kao jedinstvena kontaktna točka u skladu s člankom 21. Te su agencije često odgovorne za izradu lokalnih ili regionalnih planova za dekarbonizaciju, koji mogu sadržavati i druge mjere za dekarbonizaciju, npr. zamjena kotlova na fosilna goriva, i pružanje podrške javnim tijelima u provedbi politika povezanih s energijom. Agencije za održivu energiju ili drugi subjekti za pomoć regionalnim i lokalnim upravama mogu imati jasne nadležnosti, ciljeve i resurse u području održive energije. Agencije za održivu energiju mogle bi se poticati na razmatranje inicijativa poduzetih u okviru Sporazuma gradonačelnika, u kojem su okupljene lokalne samouprave koje su se dobrovoljno obvezale na ispunjavanje energetskih i klimatskih ciljeva Unije, i drugih postojećih inicijativa u tom području. Planovi za dekarbonizaciju trebali bi biti povezani s planovima teritorijalnog razvoja te bi se u njima trebale uzeti u obzir sveobuhvatne procjene koje bi trebale provoditi države članice.
- (31) Države članice trebale bi javnim tijelima pružiti podršku u planiranju i uvođenju mjera za poboljšavanje energetske učinkovitosti, među ostalim na regionalnoj i lokalnoj razini, davanjem **financijske i tehničke potpore te podnošenjem planova za rješavanje manjka radne snage i kvalificiranih stručnjaka potrebnih za sve faze zelene tranzicije, uključujući obrtnike kao i visokokvalificirane stručnjake za zelene tehnologije, znanstvenike**

⁽²³⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

srijeda, 14. rujna 2022.

u području primijenjenih znanosti i inovatore. Države članice trebale bi poticati javna tijela da uzmu u obzir šire koristi koje nadilaze uštedu energije, kao što su bolja kvaliteta zraka u zatvorenim prostorima i zdravije okruženje u zatvorenim prostorima, kao i poboljšanje kvalitete života ljudi, posebno za škole, centre za skrb o djeci, domove za starije i nemoćne, zaštićene stambene objekte i bolnice. Države članice trebale bi pružati smjernice kojima će promicati stvaranje stručnosti i prilike za izobrazbu te **poticati** suradnju među javnim tijelima, među ostalim i agencijama. U tu bi svrhu države članice mogle uspostaviti nacionalne i **regionalne** centre stručnosti za složena pitanja, npr. savjetovanje lokalnih ili regionalnih energetske agencija o centraliziranom grijanju ili hlađenju.

- (31a) *S obzirom na krizu sigurnosti opskrbe energijom i rast cijena energenata, trebalo bi poticati države članice da pojačano financiraju na početku razdoblja ulaganja u uštedu energije. U tu bi svrhu državama članicama koje obnove više od 3 % ukupne površine poda svojih zgrada u nekoj godini u razdoblju od 2024. do 2026. trebalo omogućiti da višak uračunaju u godišnju stopu obnove za neku od sljedeće tri godine. Država članica koja obnovi više od 3 % ukupne površine poda svojih zgrada od 1. siječnja 2027. može višak uračunati u godišnju stopu obnove za sljedeće dvije godine. Ta se mogućnost ne bi trebala iskorištavati u svrhe koje nisu u skladu s općim ciljevima i razinom ambicije ove Direktive.*

- (32) Zgrade i promet su, uz industriju, glavni korisnici energije i izvori emisija⁽²⁴⁾. Na zgrade otpada približno 40 % ukupne potrošnje energije i 36 % emisija stakleničkih plinova iz energije u Uniji⁽²⁵⁾. U Komunikaciji Komisije Val obnove⁽²⁶⁾ razmatra se dvostruko pitanje učinkovitosti energije i resursa i cjenovne pristupačnosti u sektoru zgradarstva te se nastoji udvostručiti stopa obnove. Fokus je na najneučinkovitijim zgradama, energetsom siromaštvu i javnim zgradama. Osim toga, zgrade su od ključnog značenja za ostvarivanje cilja klimatske neutralnosti u Uniji do 2050. Zgrade u vlasništvu javnih tijela i **zgrade koje pružaju usluge od općeg interesa, kao što su obrazovanje (kao što su centri za dnevnu skrb, škole i sveučilišta), zdravstvo (kao što su bolnice i domovi za starije osobe) i socijalne usluge (kao što su društveni centri za mlade, za starije osobe i osobe koje žive u kućanstvima s niskim primanjima) ili socijalno stanovanje**, čine znatan udio u fondu nekretnina i vrlo su vidljive u javnom životu. Stoga je prikladno odrediti godišnju stopu temeljite obnove zgrada u vlasništvu i uporabi javnih tijela i **zgrada namijenjenih pružanju socijalnih usluga** na državnom području države članice s ciljem nadogradnje njihovih energetske svojstva i **transformacije u zgrade gotovo nulte energije ili zgrade s nultim emisijama**. Države članice pozvane su da odrede višu stopu obnove u slučajevima u kojima je to troškovno učinkovito u okviru obnove njihova fonda zgrada u skladu s dugoročnim strategijama obnove ili nacionalnim programima obnove. Tom se stopom obnove ne bi smjele dovesti u pitanje obveze u vezi sa zgradama približno nulte energije (nZEB-ovi) određene u Direktivi 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁷⁾. **Države članice trebale bi moći primjenjivati manje stroge zahtjeve na neke zgrade, kao što su zgrade od posebne arhitektonske ili povijesne vrijednosti.** U sljedećem preispitivanju Direktive 2010/31/EU Komisija bi trebala ocijeniti napredak koji su države članice ostvarile u obnovi zgrada javnih tijela. Komisija bi trebala razmotriti podnošenje zakonodavnog prijedloga za reviziju stope obnove uz uzimanje u obzir ostvarenog napretka država članica, bitnih gospodarskih ili tehničkih novosti i, prema potrebi, obveza Unije u pogledu dekarbonizacije i nulte stope onečišćenja. Obveza obnove zgrada javnih tijela iz ove Direktive dopunjuje tu direktivu na temelju koje države članice moraju osigurati da se u slučaju velikih radova obnove postojećih zgrada njihova energetska svojstva nadograde tako da ispunjavaju zahtjeve za nZEB-ove. **Komisija i države članice trebale bi osigurati dodatne smjernice o temeljitoj obnovi zgrada koje imaju povijesnu vrijednost.**

⁽²⁴⁾ COM(2020) 562 final.

⁽²⁵⁾ Vidjeti IRP, Resource Efficiency and Climate Change, 2020., i Izvješće Ujedinjenih naroda o odstupanju emisija za 2019. Ti se brojevi odnose na korištenje i funkcioniranje zgrada, uključujući neizravne emisije u sektoru energije i grijanja, ali ne na njihov puni životni vijek. Procjenjuje se da se na ugljik iz građevinarstva odnosi približno 10 % ukupnih svjetskih godišnjih emisija stakleničkih plinova.

⁽²⁶⁾ COM(2020) 662 final.

⁽²⁷⁾ Direktiva 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetskej učinkovitosti zgrada (SL L 153, 18.6.2010., str. 13.).

srijeda, 14. rujna 2022.

- (33) Državama članicama potreban je pregled zgrada koje nisu na razini nZEB-a da bi mogle odrediti stopu obnove. Države članice stoga bi trebale objaviti i redovito ažurirati popis javnih zgrada, **uključujući socijalne stanove**, u glavnoj bazi podataka s energetske certifikatima. Taj popis trebao bi također omogućiti privatnim subjektima, među ostalim poduzećima za energetske usluge (**ESCO-i**), da predlažu rješenja za obnovu, a te bi podatke mogla agregirati Promatračka skupina EU-a za obnovu zgrada.
- (34) Više od polovice svjetskog stanovništva 2020. je živjelo u urbanim područjima. Očekuje se da će taj postotak dosegnuti 68 % do 2050.⁽²⁸⁾ Uz to, tek treba izgraditi pola urbanih infrastruktura do 2050.⁽²⁹⁾ Gradovi i metropolska područja su središta gospodarske aktivnosti, stvaranja znanja, inovacija i novih tehnologija. Gradovi utječu na kvalitetu života građana koji žive ili rade u njima. Države članice trebale bi tehnički i financijski podržavati općine. Izvjestan broj općina i drugih javnih tijela u državama članicama već je uveo integrirane pristupe u vezi s uštedom energije i opskrbom energijom **te održivom mobilnosti**, na primjer putem akcijskih planova za održivu energiju **i planova održive gradske mobilnosti**, kao što su akcijski planovi razvijeni u okviru inicijative Sporazum gradonačelnika, i integrirane gradske pristupe koji nadilaze pojedinačne zahvate na zgradama ili u vrstama prometa. **Potrebno je dodatno raditi na povećanju energetske učinkovitosti gradske mobilnosti u putničkom i teretnom prometu jer se na nju odnosi oko 40 % cjelokupne energije u cestovnom prometu. Uredba... [izmijenjena Uredba o TEN-T-u – COD 2021/420] trebala bi znatno doprinijeti rješavanju pitanja energetske učinkovitosti gradskog prometa dosljednim, integriranim i multimodalnim pristupom putem zahtjeva za donošenje planova održive gradske mobilnosti (SUMP) kako je definirano u toj istoj uredbi. Nadalje, kako bi se ostvarili ciljevi ove Direktive, države članice trebale bi snažno poticati što više lokalnih tijela da donesu planove održive gradske mobilnosti kako bi se doprinijelo smanjenju potrošnje energije i izbjegao nepotreban prijevoz gdje je to moguće, u skladu s načelom „energetska učinkovitost na prvom mjestu“.**
- (35) Prilikom kupnje određenih proizvoda i usluga te kupnje i zakupa zgrada, naručitelji i javni naručitelji koji sklapaju ugovore o javnim radovima, nabavi robe ili uslugama trebala bi predvoditi svojim primjerom i donositi energetske učinkovite odluke o kupnji i primjenjivati načelo energetske učinkovitosti na prvom mjestu, uključujući za one javne ugovore i koncesije za koje u Prilogu IV. nisu propisani posebni zahtjevi. To bi se trebalo odnositi na administrativne odjele s nadležnošću na cijelom državnom području države članice. Ako u određenoj državi članici i za određeno područje nadležnosti ne postoji takav relevantni administrativni odjel koji je nadležan na cijelom državnom području, obveza bi se trebala primjenjivati na one administrativne odjele koji su zajedno nadležni na cijelom državnom području. Međutim, ovo ne bi trebalo utjecati na odredbe direktiva Unije o javnoj nabavi. Države članice trebale bi uklanjati unutarnje i prekogranične prepreke zajedničkoj javnoj nabavi ako se time mogu smanjiti troškovi i povećati koristi unutarnjeg tržišta tako što se stvaraju poslovne prilike za dobavljače i pružatelje energetskih usluga.
- (36) Svi javni subjekti koji ulažu javna sredstva putem nabave trebali bi u dodjeli ugovora i koncesija biti uzor odabirom proizvoda, usluga, radova i zgrada najviše energetske učinkovitosti, što uključuje i nabave koje ne podliježu posebnim zahtjevima iz Direktive 2009/30/EZ. U tom kontekstu u svim postupcima dodjele javnih ugovora i koncesija čija je vrijednost iznad pragova utvrđenih u člancima 6. i 7. Direktive 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁰⁾, članka 2. stavka 1. Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽³¹⁾ i članka 3. i 4. Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća mora se uzeti u obzir energetska učinkovitost proizvoda, zgrada i usluga utvrđena Unijanim ili nacionalnim zakonodavstvom tako što će se u njima prioritarno razmotriti načelo energetska učinkovitost na prvom mjestu.

⁽²⁸⁾ <https://www.unfpa.org/world-population-trends>

⁽²⁹⁾ https://www.un.org/en/ecosoc/integration/pdf/fact_sheet.pdf

⁽³⁰⁾ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji, (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

⁽³¹⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ, (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

srjeda, 14. rujna 2022.

- (37) Važno je i da države članice prate kako naručitelji i javni naručitelji uzimaju u obzir zahtjeve energetske učinkovitosti u nabavi proizvoda, usluga, radova i zgrada tako što će se pobrinuti da informacije o učinku energetske učinkovitosti u pobjedničkim ponudama iznad pragova iz direktiva o nabavi budu javno objavljene. Tako dionici i građani mogu procijeniti ulogu javnog sektora u primjeni načela energetska učinkovitost na prvom mjestu u javnoj nabavi na transparentan način.
- (38) U europskom zelenom planu prepoznata je uloga kružnog gospodarstva u doprinosu općim Unijnim ciljevima dekarbonizacije. Javni sektor **bi trebao** doprinijeti tim ciljevima korištenjem svoje kupovne moći tako da ondje gdje je to primjereno odabere proizvode, usluge, radove i zgrade pogodne za okoliš služeći se dostupnim instrumentima za zelenu javnu nabavu, čime će dati važan doprinos smanjivanju potrošnje energije i utjecaja na okoliš.
- (39) Važno je da države članice javnim tijelima pruže potrebnu potporu u prihvaćanju zahtjeva energetske učinkovitosti u javnoj nabavi i u korištenju zelene javne nabave tako što će dati potrebne smjernice i metodologije za procjenjivanje troškova životnog vijeka te utjecaja na okoliš i troškova za okoliš. Očekuje se da će dobro osmišljeni alati, prvenstveno digitalni, olakšati postupke nabave i smanjiti administrativne troškove, osobito u manjim državama članicama koje možda nemaju dovoljne kapacitete za pripremu javnih natječaja. U tom pogledu države članice trebale bi aktivno promicati korištenje digitalnih alata i suradnju među javnim naručiteljima, uključujući prekograničnu, radi razmjene najbolje prakse.
- (40) Budući da su zgrade odgovorne za emisije stakleničkih plinova prije i poslije životnog vijeka u uporabi, države članice trebale bi također razmotriti emisije ugljika tijekom cijelog životnog vijeka zgrada. To se odvija u kontekstu nastojanja da se više pozornosti obrati svojstvima tijekom cijelog životnog vijeka, aspektima kružnog gospodarstva i utjecajima na okoliš, što je dio toga da javni sektor treba služiti kao uzor. Javna nabava na taj način može biti prilika da se rješava pitanje ugljika u zgradama tijekom njihova životnog vijeka. U tom su pogledu javni naručitelji važni akteri koji bi **trebali** poduzimati korake tako što u postupcima nabave nabavljaju nove zgrade u kojima je uzet u obzir potencijal globalnog zagrijavanja tijekom cijelog životnog vijeka.
- (41) Potencijal globalnog zagrijavanja tijekom cijelog životnog vijeka mjeri emisije stakleničkih plinova povezanih sa zgradom u različitim fazama životnog vijeka. On je, dakle, mjera ukupnog doprinosa zgrade emisijama koje uzrokuju klimatske promjene. To se ponekad naziva i „procjenom ugljičnog otiska” ili „mjerenjem emisija ugljika tijekom cijelog životnog vijeka”. U njemu se zbrajaju emisije ugljika iz građevinskih materijala i izravne i neizravne emisije iz faze uporabe. Zgrade su znatan repozitorij materijala jer se u njima tijekom brojnih desetljeća nalaze resursi s visokom razinom emisija ugljika, pa je važno razmatrati projekte koji olakšavaju lakšu buduću ponovnu uporabu ili oporabu na kraju faze uporabe **u skladu s novim akcijskim planom za kružno gospodarstvo. Države članice trebale bi promicati kružnost, trajnost i prilagodljivost građevinskih materijala kako bi se riješilo pitanje održivosti građevinskih proizvoda pri određivanju konkurentnog i privlačnog troška, koristeći se pritom svim raspoloživim financijskim instrumentima kako bi se potaknula upotreba kružnih materijala.**
- (42) Potencijal globalnog zagrijavanja je brojčani pokazatelj u kgCO₂e/m² (unutarnje ukupne korisne površine poda) za svaku fazu životnog vijeka izračunan kako jednogodišnji prosjek za referentno razdoblje studije od 50 godina. Odabir podataka, definiranje scenarija i izračuni provode se u skladu s normom EN 15978. Opseg dijelova zgrade i tehnička oprema utvrđeni su u pokazatelju 1,2 zajedničkog okvira Unije Level(s). Ako postoji nacionalni alat za izračun ili ako je takav alat potreban za objavljivanje ili dobivanje građevinskih dozvola, trebalo bi ga biti moguće koristiti za dobivanje potrebnih informacija. Trebalo bi biti moguće koristiti druge alate za izračun ako ispunjavanju minimalne kriterije utvrđene u zajedničkom okviru Unije Level(s).
- (43) Direktivom 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽³²⁾ uređuju se postrojenja koja doprinose proizvodnji energije ili koja koriste energiju radi proizvodnje, a informacije o energiji koja se koristi u postrojenju ili koju postrojenje proizvodi (članak 12. stavak 1. točka (b)) moraju biti unesene u zahtjeve za integrirane dozvole.

⁽³²⁾ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (preinačeno), (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.).

srijeda, 14. rujna 2022.

U članku 11. te direktive utvrđeno je da je učinkovito korištenje energije jedno od općih načela za osnovne obveze operatera i jedan od kriterija za određivanje najboljih raspoloživih tehnika iz Priloga III. Direktivi 2010/75/EU. Na operativnu učinkovitost energetske sustava u svakom trenutku utječe sposobnost neometanog i fleksibilnog unosa električne energije proizvedene iz različitih izvora, s različitim stupnjem inercije i vremenom pokretanja, u mrežu. Poboljšanjem učinkovitosti omogućit će se bolja upotreba obnovljive energije.

- (44) Poboljšanjem energetske učinkovitosti može se doprinijeti većoj gospodarskoj proizvodnji. Države članice i Unija trebale bi težiti smanjenju potrošnje energije bez obzira na razine gospodarskog rasta.
- (45) Obveza uštede energije utvrđena tom direktivom trebala bi se povećati i primjenjivati i nakon 2030. Time se omogućuje veća stabilnost za ulagatelje te potiču dugoročna ulaganja i dugoročne mjere energetske učinkovitosti, kao što su veliki radovi obnove zgrada s dugoročnim ciljem olakšavanja troškovno učinkovite transformacije postojećih zgrada u zgrade gotovo nulte energije. **Veliki radovi obnove kojima se energetska učinkovitost zgrade poboljšava za najmanje 60 % trenutačno se godišnje provode samo u 0,2 % fonda zgrada, a u samo je petini slučajeva energetska učinkovitost znatno poboljšana.** Obveza uštede energije ima važnu ulogu u omogućivanju lokalnog rasta, otvaranja lokalnih radnih mjesta, konkurentnosti i smanjivanju energetske siromaštva. Trebala bi osigurati da Unija može ostvariti svoje energetske i klimatske ciljeve stvaranjem dodatnih prilika i kako bi se prekinula veza između energetske potrošnje i rasta. Suradnja s privatnim sektorom važna je kako bi se procijenili uvjeti pod kojima se mogu pokrenuti privatna ulaganja u projekte energetske učinkovitosti te kako bi se razvili novi modeli stvaranja prihoda za inovacije u području energetske učinkovitosti.
- (46) Mjere poboljšanja energetske učinkovitosti imaju pozitivan učinak i na kvalitetu zraka jer energetske učinkovitije zgrade doprinose smanjenju potražnje za gorivima za grijanje, uključujući kruta goriva za grijanje. Zato se mjerama energetske učinkovitosti doprinosi poboljšanju kvalitete zraka u zatvorenim i otvorenim prostorima te pomaže da se na troškovno učinkovit način ostvare ciljevi politike Unije u vezi s kvalitetom zraka, koji su posebno utvrđeni u Direktivi (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³³⁾.
- (47) Države članice dužne su ostvariti kumulativnu uštedu energije u krajnjoj potrošnji tijekom cijelog razdoblja obveze do 2030., koja je jednaka novoj godišnjoj uštedi od najmanje 0,8 % krajnje potrošnje energije do 31. prosinca 2023. i od najmanje 2 % od 1. siječnja 2024. Taj bi se zahtjev mogao ispuniti novim mjerama politike koje se donose tijekom razdoblja obveze od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. ili novim pojedinačnim mjerama koje proizlaze iz mjera politike donesenih tijekom ili prije prethodnog razdoblja, pod uvjetom da pojedinačne mjere koje dovode do uštede energije budu uvedene tijekom sljedećeg razdoblja. U tu svrhu države članice trebale bi moći iskoristiti sustav obveze energetske učinkovitosti, alternativne mjere politike ili oboje.
- (48) Za razdoblje od 2021. do 31. prosinca 2023. od Cipra i Malte trebalo bi se zahtijevati da ostvare kumulativnu uštedu energije u krajnjoj potrošnji energije koja je jednaka novoj godišnjoj uštedi od 0,24 % krajnje potrošnje energije samo u razdoblju od 2021. do 2030. Ta pojedinačna stopa uštede trebala bi se prestati primjenjivati od 1. siječnja 2024.
- (49) Ako koriste sustav obveze, države članice trebale bi na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija imenovati stranke obveznice među operatorima prijenosnih sustava, **operatorima distribucijskih sustava**, distributerima energije, poduzećima za maloprodaju energije i distributerima goriva za prijevoz ili poduzećima za maloprodaju goriva za prijevoz. Imenovanje ili izuzeće od imenovanja određenih kategorija takvih distributera ili poduzećima za maloprodaju ne bi smjelo shvatiti kao da nije u skladu s načelom nediskriminacije. Stoga su države članice u mogućnosti odabrati hoće li takvi operatori prijenosnih sustava, **operatori distribucijskih sustava**, distributeri ili

⁽³³⁾ Direktiva (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari, o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ (SL L 344, 17.12.2016., str. 1.).

srijeda, 14. rujna 2022.

poduzeća za maloprodaju ili samo njihove određene kategorije biti imenovane kao stranke obveznice. Da bi se osnažilo i zaštitilo ugrožene kupce **i kućanstva s niskim prihodima**, osobe pogođene energetske siromaštvom i osobe koje žive u socijalnom stanovanju te da bi se za te ljude prioritarno provele mjere politike, države članice mogu zahtijevati od stranaka obveznica da kod tih osoba ostvare uštedu energije. U tu svrhu države članice mogu i utvrditi ciljeve smanjenja troškova energije. Stranke obveznice mogle bi postići te ciljeve promicanjem mjera kojima se postiže ušteda energije i financijska ušteda na računima na energiju, npr. ugradnjom izolacije i mjerama za grijanje, **te podupiranjem inicijativa za uštedu energije koje pokreću zajednice obnovljive energije i energetske zajednice građana. Te mjere mogu biti osobito korisne za ugrožene kupce, osobe pogođene energetske siromaštvom i osobe koje žive u socijalnom stanovanju jer je za njih vjerojatno da će živjeti u zgradama s lošijim svojstvima te će imati najviše koristi od poboljšanja energetske učinkovitosti.**

- (50) U osmišljavanju mjera politike za ispunjavanje obveze uštede energije države članice trebale bi poštovati klimatske i okolišne standarde i prioritete Unije te poštovati načelo „ne nanosi bitnu štetu” u smislu Uredbe (EU) 2020/852 ⁽³⁴⁾. Države članice ne bi trebale promicati aktivnosti koje nisu ekološki održive, npr. korištenje **fosilnih goriva**. Cilj je obveze uštede energije pojačati odgovor na klimatske promjene tako što će se države članice poticati da uvedu održivu i čistu kombinaciju politika koja je održiva i ublažava klimatske promjene. Stoga od prenošenja ove Direktive **u skladu s Prilogom V.** energetske uštede iz mjera politike koje se odnose na korištenje izravnog izgaranja fosilnih goriva **mogu** biti prihvatljive uštede energije za obvezu uštede energije **pod određenim uvjetima i u određenom razdoblju**. Direktiva će omogućiti usklađivanje obveze uštede energije s ciljevima europskog zelenog plana, Plana za postizanje klimatskog cilja i strategije Val obnove te prenijeti potrebu za mjerama koju je Međunarodna agencija za energiju utvrdila u svojem izvješću o nultoj energiji ⁽³⁵⁾. Cilj je ograničenja potaknuti države članice da troše javna sredstva samo na održive tehnologije primjerene za budućnost. Važno je da države članice sudionicima na tržištu osiguraju jasan okvir politika i sigurnost ulaganja. Primjena metodologije izračuna iz obveze uštede energije trebala bi omogućiti svim sudionicima na tržištu da prilagode svoje tehnologije u razumnom roku. U slučajevima u kojima države članice podupiru uvođenje učinkovitih tehnologija za fosilna goriva ili ranu zamjenu takvih tehnologija, npr. programima subvencioniranja ili programima za obvezu energetske učinkovitosti, moguće je da uštede energije više ne budu prihvatljive za obvezu energetske učinkovitosti. Iako uštede energije postignute npr. promicanjem kogeneracije koja se temelji na prirodnom plinu ne bi bile prihvatljive, to se ograničenje ne bi primjenjivalo na neizravno korištenje fosilnih goriva, npr. ako proizvodnja električne energije uključuje proizvodnju iz fosilnih goriva. Mjere politike usmjerene na promjene ponašanja radi smanjivanja potrošnje fosilnih goriva, npr. kampanjama informiranja ili ekološkom vožnjom, bile bi i dalje prihvatljive. Uštede energije iz mjera politike usmjerenih na obnovu zgrada mogle bi sadržavati mjere kao što je zamjena sustava za grijanje fosilnim gorivima uz poboljšanja strukture zgrada, što bi trebalo biti ograničeno na tehnologije kojima je moguće postići potrebne uštede energije u skladu s nacionalnim građevinskim propisima utvrđenima u državi članici. Države članice trebale bi neovisno o tome promicati modernizaciju sustava za grijanje kao dijela temeljite obnove u skladu s dugoročnim ciljem ugljične neutralnosti, tj. smanjivanja potrebe za grijanjem i pokrivanjem preostale potrebe za grijanjem iz energetske izvora bez ugljika. **Pri uzimanju u obzir ušteda potrebnih za postizanje udjela u obvezi uštede energije među osobama pogođenima energetske siromaštvom, države članice mogu uzeti u obzir njihove klimatske uvjete.**

- (51) Mjere država članica za poboljšanje energetske učinkovitosti u prometu prihvatljive su da se uzmu u obzir za ostvarenje njihove obveze uštede energije u krajnjoj potrošnji. Takve mjere uključuju politike koje su, među ostalim, usmjerene na promicanje učinkovitijih vozila, **uključujući vrste prijevoza na baterije**, promjenu načina prijevoza u korist vožnje biciklom, hodanja ili kolektivnog prijevoza, ili mobilnosti i urbanističkog planiranja kojima se

⁽³⁴⁾ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

⁽³⁵⁾ IEA (Međunarodna agencija za energiju) (2021.), Net Zero by 2050 A Roadmap for the Global Energy Sector, <https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050>.

srijeda, 14. rujna 2022.

smanjuje potražnja za prijevozom. Osim toga, programi kojima se ubrzava primjena novih učinkovitijih vozila ili politika za poticanje prelaska na goriva sa smanjenim razinama emisija **stakleničkih plinova**, osim mjera politike u pogledu korištenja izravnog izgaranja fosilnih goriva, kojima se smanjuje uporaba energije po kilometru također mogu biti prihvatljivi, podložno usklađenosti s pravilima o značajnosti i dodatnosti utvrđenima u Prilogu V. ovoj Direktivi. Mjere politika kojima se potiče uvođenje novih vozila na fosilna goriva ne bi se trebale smatrati prihvatljivim mjerama za obvezu uštede energije.

- (52) Mjere koje države članice poduzmu na temelju Uredbe (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁶⁾ koje za rezultat imaju provjerljiva, i mjerljiva ili procjenjiva, poboljšanja energetske učinkovitosti, mogu se smatrati troškovno učinkovitim načinom na koji države članice mogu ispuniti svoju obvezu uštede energije u skladu s ovom Direktivom.
- (53) Umjesto traženja od stranaka obveznica da ostvare iznos kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji koji se zahtijeva u skladu s člankom 8. stavkom 1. ove Direktive, trebalo bi biti moguće da države članice, u okviru svojih sustava obveze, dopuste ili zatraže od stranaka obveznica da doprinesu nacionalnom fondu za energetske učinkovitost, koji bi se mogao koristiti da se prioritetno provode mjere politike kod ugroženih kupaca, osoba pogođenih energetskim siromaštvom i osoba koje žive u socijalnom stanovanju.
- (54) Države članice i stranke obveznice trebale bi iskoristiti sva raspoloživa sredstva i tehnologije, osim kad je riječ o korištenju tehnologija s izravnim izgaranjem fosilnih goriva, kako bi ostvarile zahtijevane kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji, među ostalim promicanjem **pametnih i održivih tehnologija** u sustavima učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja, infrastrukture za učinkovito grijanje i hlađenje, **učinkovitih i pametnih zgrada, električnih vozila i industrija** te energetskih pregleda ili jednakovrijednih sustava upravljanja, pod uvjetom da su iskazane uštede u skladu sa zahtjevima iz članka 8. i Priloga V. ovoj Direktivi. Države članice trebale bi nastojati postići visoku razinu fleksibilnosti u osmišljavanju i provedbi alternativnih mjera politike. Države članice trebale bi poticati mjere kojima se mogu postići uštede energije tijekom **cijelog životnog ciklusa**.
- (55) Dugoročnim mjerama energetske učinkovitosti ostvarivat će se ušteda energije i nakon 2020., no kako bi se doprinijelo cilju energetske učinkovitosti Unije za 2030., tim mjerama trebala bi se ostvariti nove uštede nakon 2020. S druge strane, ušteda energije ostvarena nakon 31. prosinca 2020. ne bi se smjela uračunavati u kumulativnu uštedu energije u krajnjoj potrošnji koja se zahtijeva za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020.
- (56) Nove uštede trebale bi se smatrati dopunom dotadašnjih mjera tako da se uštede do kojih bi ionako došlo ne bi smjele uračunavati u ispunjenje zahtjeva uštede energije. Kako bi se izračunao učinak uvedenih mjera, trebalo bi se uračunavati samo neto uštede koje se mjere kao promjena potrošnje energije koja se može izravno pripisati određenoj mjeri energetske učinkovitosti koja se provodi za potrebe članka 8. ove Direktive. Kako bi se izračunale neto uštede, države članice trebale bi utvrditi osnovni scenarij na temelju kojeg bi se vidjelo kako bi se situacija razvila bez te mjere. Dotična mjera politike trebala bi se ocjenjivati u odnosu na taj osnovni scenarij. Države članice trebale bi uzeti u obzir minimalne zahtjeve propisane u relevantnom zakonodavnom okviru na razini Unije i to da će se u istom razdoblju možda poduzeti i druge mjere politike kojima će se također možda utjecati na iznos uštede energije, pa se sve promjene zapažene od uvođenja konkretne mjere politike koja se ocjenjuje ne mogu pripisati isključivo toj mjeri politike. Djelovanjima stranke obveznice, stranke sudionice ili ovlaštene stranke trebalo bi zaista doprinijeti ostvarivanju iskazane uštede energije kako bi se ispunio zahtjev značajnosti.
- (57) Važno je da se, prema potrebi, u izračunu uštede energije uzmu u obzir svi koraci energetskog lanca kako bi se povećao potencijal uštede energije u prijenosu i distribuciji električne energije. Na temelju studija i savjetovanja s dionicima otkriveno je da postoji znatan potencijal. Međutim, fizički i gospodarski uvjeti država članica znatno se razlikuju, često razlike postoje i unutar država članica, a mnogobrojni su i operatori sustava. Te okolnosti upućuju na decentralizirani pristup u skladu s načelom supsidijarnosti. Nacionalna regulatorna tijela imaju potrebno znanje, pravnu nadležnost i administrativne kapacitete za promicanje razvoja energetski učinkovite elektroenergetske

⁽³⁶⁾ Uredba (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 (SL L 156, 19.6.2018., str. 26.).

srijeda, 14. rujna 2022.

mreže. Subjekti kao što su Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E) i Europsko tijelo za operatore distribucijskih sustava (tijelo EU-a za ODS-ove) mogu također dati korisne doprinose te bi trebali podržavati svoje članove u uvođenju mjera energetske učinkovitosti.

- (58) Slična razmatranja vrijede i za puno operatora sustava za prirodni plin. Države članice znatno se razlikuju po ulozi prirodnog plina, stopi opskrbe i teritorijalnoj pokrivenosti. U tim su slučajevima nacionalna regulatorna tijela na najboljem položaju za praćenje i usmjeravanje razvoja sustava da bude učinkovitiji, a subjekti kao što je Europska mreža operatora transportnih sustava za plin (ENTSO) mogu dati korisne doprinose te bi trebali podržavati svoje članove u uvođenju mjera energetske učinkovitosti.
- (58a) **Poduzeća za energetske usluge su važna za razvoj, projektiranje, izgradnju i organizaciju financiranja projekata kojima se štedi energija, smanjuju troškovi energije te smanjuju troškovi rada i održavanja u sektorima kao što su zgrade, industrija i promet.**
- (59) **Razmatranje povezanosti vode i energije posebno je važno za rješavanje pitanja međuovisne potrošnje energije i vode te sve većeg pritiska na oba resursa.** Djelotvorno upravljanje vodama može predstavljati znatan doprinos uštedi energije **te donijeti ne samo koristi u području klime već i gospodarske i socijalne koristi.** Sektori voda i zbrinjavanja otpadnih voda čine 3,5 % potrošnje električne energije u Uniji te se očekuje porast tog udjela. Istodobno, propuštanje vode čini 24 % ukupne količine vode potrošene u Uniji te je energetska potrošač vode i pripisuje mu se 44 % potrošnje. Trebalo bi u cijelosti istražiti potencijal uštede energije korištenjem pametnih tehnologija i postupaka **u svim industrijskim, stambenim i komercijalnim vodnim ciklusima i primjenama** i primijeniti ih kad god je to troškovno učinkovito te bi trebalo uzimati u obzir načelo energetske učinkovitosti na prvom mjestu. Uz to, napredne tehnologije navodnjavanja, **skupljanje kišnice i tehnologije ponovne upotrebe vode** mogli bi znatno smanjiti potrošnju vode u poljoprivredi, zgradama i gospodarstvu i energiju koja se koristi za njezinu obradu i transport.
- (60) U skladu s člankom 9. Ugovora politike energetske učinkovitosti Unije trebale bi biti uključive i njima bi se trebalo osigurati jednak pristup mjerama energetske učinkovitosti za sve potrošače koji su pogođeni energetske siromaštvom. Pобоljšanja energetske učinkovitosti trebala bi se prioritetno provoditi kod ugroženih kupaca i krajnjih korisnika, osoba koje su pogođene energetske siromaštvom i **kućanstava s niskim i** sa srednjim dohotkom i osoba koje žive u socijalnom stanovanju, starijih osoba i osoba koje žive u ruralnim i udaljenim područjima **te najudaljenijim regijama.** U tom kontekstu posebnu pozornost trebalo bi dati onim skupinama koje su u većoj opasnosti od energetske siromaštva ili izloženije njegovim negativnim posljedicama, kao što su žene, osobe s invaliditetom, starije osobe, djeca i osobe manjinskog rasnog ili etničkog porijekla. Države članice mogu zahtijevati od stranaka obveznica da, u pogledu energetske siromaštva, uključe socijalne ciljeve u mjere uštede energije, a ta je mogućnost već bila proširena na alternativne mjere politike i nacionalne fondove za energetske učinkovitost. To bi se trebalo pretvoriti u obvezu da se zaštite i osnaže ugroženi kupci i krajnji korisnici i da se ublaži energetska siromaštva, istodobno omogućujući državama članicama zadržavanje potpune fleksibilnosti u pogledu vrste mjere politike, njihove veličine, opsega i sadržaja. Ako u sustavu obveze energetske učinkovitosti nisu dopuštene mjere u vezi s pojedinačnim potrošačima energije, države članice mogu poduzeti mjere kako bi ublažile energetska siromaštva isključivo putem alternativnih mjera politike. U okviru svoje kombinacije politika države članice trebale bi se pobrinuti da druge mjere politika nemaju negativan učinak na ugrožene kupce, krajnje korisnike, osobe pogođene energetske siromaštvom i, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju. Države članice trebale bi na najbolji mogući način iskoristiti ulaganja javnih sredstava u mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, među ostalim financiranje i financijske instrumente uspostavljene na razini Unije.
- (61) U ovoj se Direktivi poziva na koncept ugroženih kupaca, koje države članice trebaju identificirati u skladu s Direktivom (EU) 2019/944. Uz to se na temelju Direktive 2012/27/EU pojmom „krajnji korisnici” uz pojam „krajnji kupac” pojašnjava da se prava na informacije o obračunu i potrošnji odnose i na potrošače koji nemaju pojedinačne ili izravne ugovore s dobavljačem energije za zajedničke sustave grijanja, hlađenja ili pripreme tople

srijeda, 14. rujna 2022.

vode u kućanstvu u zgradama s više stanova i višenamjenskim zgradama. Koncept ugroženih kupaca ne obuhvaća nužno krajnje korisnike. Stoga bi, da bi se osiguralo da se mjerama utvrđenima u ovoj Direktivi dopre do svih ugroženih pojedinaca i kućanstava, države članice trebale u svojim definicijama ugroženih kupaca obuhvatiti ne samo kupce u strogom smislu te riječi nego i krajnje korisnike.

- (62) Otprilike 34 milijuna kućanstava u Uniji nije 2019. moglo održavati odgovarajuću temperaturu u svojim domovima ⁽³⁷⁾. U europskom zelenom planu socijalna dimenzija tranzicije postavljena je kao prioritet obvezivanjem na načelo „nitko nije zapostavljen”. Zelena tranzicija, koja obuhvaća čistu tranziciju, utječe različito na muškarce i žene te može imati specifičan utjecaj na neke skupine u nepovoljnom položaju, među ostalom osobe s invaliditetom. Mjere energetske učinkovitosti stoga moraju biti ključne za svaku troškovno učinkovitu strategiju kako bi se riješio problem energetske siromaštva i ranjivosti potrošača te su komplementarne politikama socijalne sigurnosti na razini države članice. Kako bi se osiguralo da se mjerama energetske učinkovitosti na održiv način smanji energetska siromaštvo najomprimaca, trebalo bi uzeti u obzir troškovnu učinkovitost takvih mjera, kao i njihovu cjenovnu pristupačnost za vlasnike nekretnina i najomprimce te bi se odgovarajuća financijska i tehnička potpora za takve mjere trebala zajamčiti na razini država članica. Države članice trebale bi podržavati lokalne i regionalne strukture u prepoznavanju i ublažavanju energetske siromaštva. **To obuhvaća utvrđivanje posebnih potreba onih skupina koje su u opasnosti od energetske siromaštva ili izloženije njegovim posljedicama te pronalaženje rješenja za te potrebe. Radi zaštite osoba pogođenih energetske siromaštvom, ugroženih kupaca i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju, države članice potiču stranke obveznice da provode mjere kao što su obnova zgrada, uključujući socijalno stanovanje, zamjena kućanskih uređaja, nuđenje financijske potpore i poticaja za mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti u skladu s nacionalnim programima financiranja i potpore ili energetski pregledi. Države članice trebale bi zahtijevati od stranaka obveznica da surađuju s regionalnim i lokalnim vlastima te da vode dijalog sa socijalnim službama i organizacijama civilnog društva (kao što su organizacije potrošača, socijalne nevladine organizacije i stambene udruge) kako bi se uspostavila platforma za sudjelovanje posvećena smanjenju energetske siromaštva.** Objekti iz fonda zgrada u Uniji dugoročno trebaju postati zgrade gotovo nulte energije, u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma. Sadašnje stope obnove zgrada nisu dostatne, a najteže je doprijeti do zgrada čiji su stanari građani s niskim prihodima pogođeni energetske siromaštvom. Stoga su mjere utvrđene u ovoj Direktivi u pogledu obveza uštede energije, sustava obveze energetske učinkovitosti i alternativnih mjera politike od posebne važnosti.
- (63) Kako bi se iskoristili potencijali za uštedu energije u određenim tržišnim segmentima u kojima se energetski pregledi općenito ne nude na komercijalnoj osnovi (kao što su mala i srednja poduzeća (MSP-ovi)), države članice trebale bi razviti programe kojima se MSP-ovi potiču na podvrgavanje energetske pregledima **i podupiru u tome te kojima bi se provele preporuke iz energetskih pregleda, na primjer uspostavljanjem sustava potpore, kao što su centri za energetske preglede za MSP-ove i mikropoduzeća, za pokrivanje troškova energetske preglede. Takvi centri mogli bi imati sjedišta na sveučilištima te središnju bazu podataka za prikupljanje i objavu rezultata energetskih pregleda.** Energetski pregledi trebali bi biti obvezni i redoviti za velika poduzeća jer ušteda energija može biti značajna. Prilikom energetskih pregleda trebalo bi uzeti u obzir relevantne europske ili međunarodne norme, kao što su EN ISO 50001 (sustavi gospodarenja energijom), **EN ISO 50005 (sustavi gospodarenja energijom)**, EN 16247-1 (energetski pregledi), **ISO 50002 (energetski pregledi)** ili, kad uključuju energetski pregled, EN ISO 14000 (sustavi upravljanja okolišem) i tako osigurati njihovu usklađenost s odredbama Priloga VI. ovoj Direktivi jer takve odredbe ne prelaze okvire zahtjeva navedenih relevantnih normi. Trenutačno je u izradi posebna europska norma za energetske preglede. Energetski pregledi mogu se provoditi samostalno ili u okviru većeg sustava upravljanja okolišem ili ugovora o energetske učinkoviti. U takvim slučajevima ti bi sustavi trebali ispunjavati minimalne zahtjeve iz Priloga VI. Uz to se može smatrati da su posebni mehanizmi i programi uspostavljeni za praćenje emisija i potrošnje goriva određenih prijevoznika, npr. EU ETS na temelju prava EU-a, kompatibilni s energetske pregledima, među ostalim u sustavima gospodarenja energijom, ako ispunjavaju minimalne zahtjeve iz Priloga VI.
- (63a) **Države članice trebale bi osigurati da za poduzeća postoji obveza provedbe preporuka iz energetskih pregleda. Činjenica da provedba preporuka iz pregleda nije obvezna glavni je razlog zašto poduzeća ne uzimaju te preporuke u obzir na odgovarajući način.**

⁽³⁷⁾ PREPORUKA KOMISIJE od 14. listopada 2020. o energetske siromaštvu, C(2020) 9600 final.

srijeda, 14. rujna 2022.

- (64) Prosječna potrošnja poduzeća trebala bi biti kriterij na temelju kojeg se definira primjena sustava gospodarenja energijom i energetske preglede kako bi se povećala osjetljivost tih mehanizama za prepoznavanje odgovarajućih prilika za troškovno učinkovitu uštedu energije. Poduzeća ispod pragova potrošnje utvrđenih za sustave gospodarenja energijom i energetske preglede trebala bi se poticati da se podvrgnu energetskim pregledima i primijene preporuke dobivene na temelju tih pregleda **te bi im se u tu svrhu trebala pružiti tehnička potpora.**
- (65) Ako energetske preglede provode unutarnji stručnjaci, radi osiguravanja potrebne neovisnosti oni ne bi smjeli biti izravno uključeni u djelatnost koja je obuhvaćena pregledom.
- (66) Sektor informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) također je važan sektor kojem se posvećuje sve veća pozornost. Potrošnja energije podatkovnih centara u EU-u bila je 2018. 76,8 TWh. Očekuje se da će ta potrošnja do 2030. porasti na 98,5 TWh, tj. za 28 %. To povećanje u apsolutnom smislu može se promatrati i u relativnom: u EU-u su 2018. podatkovni centri predstavljali 2,7 % potrošnje električne energije, a taj udio će porasti na 3,21 % do 2030. ako se nastave trenutačna kretanja⁽³⁸⁾. U europskoj digitalnoj strategiji već je istaknuta potreba za energetski visokoučinkovitim i održivim podatkovnim centrima i za mjerama transparentnosti za telekomunikacijske operatore u pogledu njihova ekološkog otiska. Radi promicanja održivog razvoja u sektoru IKT-a, osobito kad je riječ o podatkovnim centrima, države članice trebale bi prikupljati i objavljivati podatke koji su relevantni za energetska svojstva, vođeni otisak **i fleksibilnost na strani potražnje** podatkovnih centara, **na temelju zajedničkog predloška Unije**. Države članice trebale bi prikupljati i objavljivati podatke samo o podatkovnim centrima **s potražnjom za instaliranom IT snagom od najmanje 100 kW**, za koje bi odgovarajuće projektne mjere ili intervencije za povećanje učinkovitosti, za nova odnosno postojeća postrojenja, mogla dovesti do znatnog smanjenja potrošnje energije i vode, **povećanja učinkovitosti sustava promicanjem dekarbonizacije mreže** ili uporabe otpadne topline u obližnjim postrojenjima i toplinskim mrežama. Na temelju tih prikupljenih podataka **i uzimajući u obzir već postojeće inicijative u sektoru trebali bi se odrediti pokazatelji** održivosti podatkovnih centara. **Kako bi se olakšalo davanje informacija Komisija bi trebala pripremiti smjernice o praćenju i objavljivanju informacija o energetskim svojstvima podatkovnih centara, nakon savjetovanja s relevantnim dionicima i razmatranja postojećih standardiziranih parametara.** Nužno je da je pristup u svim državama članicama usklađen **kako bi se izbjeglo da se sustavi izvješćivanja i ključni pokazatelji uspješnosti razlikuju među državama članicama.**
- (67) Pokazatelji održivosti podatkovnih centara **trebali bi** se koristiti za mjerenje šest osnovnih dimenzija održivog podatkovnog centra, tj. učinkovitosti korištenja energije, udjela te energije koji dolazi iz obnovljivih izvora, uporabe otpadne topline koju podatkovni centar proizvode, **učinkovitosti hlađenja, učinkovitosti uporabe ugljika** i korištenja slatke vode. Ti bi pokazatelji održivosti podatkovnih centara trebali bolje informirati mrežne operatore, vlasnike i operatore podatkovnih centara, proizvođače opreme, inženjere za razvoj softvera i usluga, korisnike usluga podatkovnih centara na svim razinama i subjekte i organizacije koji uvode, koriste ili nabavljaju usluge u oblaku i usluge podatkovnih centara. To bi trebalo i povećati povjerenje u stvarna poboljšanja nakon rada i primjene mjera da se povećava održivost u novim ili postojećim podatkovnim centrima. Konačno, to bi trebao biti temelj za transparentno planiranje i donošenje odluka na temelju dokaza. Države članice trebale bi biti **obvezne** služiti se pokazateljima održivosti podatkovnih centara. Države članice trebale bi moći same odabrati hoće li se služiti pokazateljima održivosti podatkovnih centara. **Komisija bi trebala procijeniti učinkovitost podatkovnih centara na temelju informacija koje su dostavile države članice.**
- (67.a) **Komisija bi u skladu s Uredbom (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁹⁾ trebala uspostaviti sektorska partnerstva za energetske učinkovitost okupljanjem ključnih dionika, uključujući nevladine organizacije i socijalne partnere, u sektorima kao što su IKT, promet, financije i zgrade na uključiv i reprezentativan način.**

⁽³⁸⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/energy-efficient-cloud-computing-technologies-and-policies-eco-friendly-cloud-market>

⁽³⁹⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

srijeda, 14. rujna 2022.

- (68) Nižu potrošnju energije trebalo bi postići pružanjem pomoći potrošačima da smanje svoju uporabu energije smanjenjem potreba za energijom u zgradama i poboljšanjima učinkovitosti uređaja, što bi trebalo kombinirati s dostupnošću vrsta prijevoza s niskom potrošnjom energije povezanih s javnim prijevozom, **dijeljenom mobilnošću** i vožnjom bicikla. Države članice trebale bi razmotriti i poboljšanje povezanosti u ruralnim i udaljenim područjima.
- (69) Ključno je podići razinu svijesti svih građana Unije o koristima veće energetske učinkovitosti te im pružiti točne informacije o načinima na koje se ona može postići. I građani svih dobi trebali bi biti uključeni u energetske tranzicije putem europskog klimatskog pakta i Konferencije o budućnosti Europe. Veća energetska učinkovitost također je iznimno važna za sigurnost opskrbe Unije energijom smanjenjem njezine ovisnosti o uvozu goriva iz trećih zemalja.
- (70) Troškovi i koristi svih poduzetih mjera energetske učinkovitosti, uključujući rokove povrata, trebali bi u cijelosti biti transparentni za potrošače.
- (71) Pri provedbi ove Direktive i poduzimanju drugih mjera u području energetske učinkovitosti države članice trebale bi obratiti posebnu pozornost na sinergije između mjera energetske učinkovitosti i učinkovitog korištenja prirodnim resursima u skladu s načelima kružnog gospodarstva.
- (72) Iskorištavanjem novih poslovnih modela i tehnologija države članice trebale bi nastojati promicati i olakšavati poduzimanje mjera energetske učinkovitosti, među ostalim u obliku inovativnih energetskih usluga za velike i male kupce.
- (73) Potrebno je propisati česte i poboljšane povratne informacije o potrošnji energije ako je to tehnički izvedivo i troškovno učinkovito s obzirom na postavljene mjerne uređaje. Ovom se Direktivom pojašnjava da troškovna učinkovitost zasebnog mjerenja ovisi o tome jesu li povezani troškovi razmjerni potencijalnoj uštedi energije. U procjeni je li zasebno mjerenje troškovno učinkovito može se uzeti u obzir i učinak ostalih konkretnih, planiranih mjera u određenoj zgradi, poput bilo koje buduće obnove. **Države članice trebale bi osigurati da, onoliko koliko je to tehnički moguće, financijski opravdano i razmjerno potencijalnim uštedama energije, krajnji kupci prirodnog plina, grijanja, hlađenja i tople vode u kućanstvu dobiju pojedinačna brojala po konkurentnim cijenama koja točno odražavaju stvarnu potrošnju energije krajnjih kupaca i daju informacije o stvarnom vremenu uporabe.**
- (74) Ovom se Direktivom također pojašnjava da bi se prava povezana s obračunom i informacije o obračunu ili potrošnji trebala odnositi na potrošače grijanja, hlađenja ili tople vode u kućanstvu iz centralnog izvora, čak i ako ne postoji izravan pojedinačan ugovorni odnos s dobavljačem energije.
- (75) Kako bi se ostvarila transparentnost računanja za pojedinačnu potrošnju toplinske energije i time olakšala provedba zasebnog mjerenja, države članice trebale bi osigurati da na snazi imaju transparentna i javno dostupna nacionalna pravila o raspodjeli troškova grijanja, hlađenja i potrošnje tople vode u kućanstvu u zgradama s više stanova i višenamjenskim zgradama. Uz transparentnost države članice mogu razmotriti poduzimanje mjera za jačanje tržišnog natjecanja u pružanju usluga zasebnog mjerenja i time pomoći da se osigura da svi troškovi koje snose krajnji korisnici budu razumni.
- (76) Novopostavljena brojala toplinske energije i razdjelnici troškova grijanja trebali bi se moći očitavati na daljinu kako bi se troškovno učinkovito i često pružale informacije o potrošnji **te kako bi se mogle dati informacije poput detaljne temperature i faznog opterećenja. Svi podaci trebali bi biti lako dostupni u stvarnom vremenu i trebali bi se moći dijeliti za krajnjeg kupca energije. Brojala i brojala za pojedinačno mjerenje trebala bi prikazivati potrošnju energije u pristupačnom obliku prilagođenom korisnicima.** Odredbe ove Direktive koje se odnose na mjerenje za grijanje, hlađenje i toplu vodu u kućanstvu; zasebno mjerenje i raspodjelu troškova za grijanje i hlađenje te toplu vodu u kućanstvu; zahtjev za očitavanjem na daljinu; informacije o obračunu i potrošnji za grijanje i hlađenje te toplu vodu u kućanstvu; troškove pristupa informacijama o mjerenju, obračunu i potrošnji za grijanje, hlađenje i toplu vodu u kućanstvu; te minimalne zahtjeve za informacije o obračunu i potrošnji grijanja, hlađenja i tople vode u kućanstvu namijenjene su tome da se primjenjuju samo na grijanje, hlađenje i toplu vodu u kućanstvu iz centralnog izvora. Države članice slobodne su odlučiti hoće li se tehnologije za očitavanje u prolasku smatrati očitavanjem na daljinu. Uređaji koji se mogu očitati na daljinu ne zahtijevaju pristup pojedinačnim stanovima ili jedinicama kako bi se očitali.

srijeda, 14. rujna 2022.

- (77) Države članice trebale bi uzeti u obzir činjenicu da je za uspješnu provedbu novih tehnologija za mjerenje potrošnje energije potrebno povećano ulaganje u obrazovanje i vještine krajnjih korisnika i dobavljača energije.
- (78) Informacije o obračunu i godišnji obračuni važno su sredstvo informiranja kupaca o njihovoj potrošnji energije. Podaci o potrošnji i troškovima mogu također prenijeti druge informacije koje pomažu potrošačima da usporede svoj trenutni ugovor s drugim ponudama te da se iskoriste mogućnost podnošenja žalbe i mehanizme alternativnog rješavanja sporova. Međutim, uzimajući u obzir to da su sporovi povezani s obračunima čest uzrok žalbi potrošača i čimbenik koji doprinosi stalno niskim razinama zadovoljstva potrošača i njihovom kontaktu s pružateljima energije potrebno je pojednostavniti i pojasniti račune te ih učiniti razumljivijima, osiguravajući pritom da se zasebnim instrumentima, kao što su informacije o obračunu, alati za informiranje i godišnji obračuni, pružaju sve informacije potrebne za omogućavanje potrošačima da reguliraju svoju potrošnju energije, usporede ponude i promijene dobavljača.
- (79) Prilikom izrade mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti države članice trebale bi voditi računa o potrebi za osiguravanjem pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta i dosljedne provedbe pravne stečevine u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije.
- (80) Visokoučinkovita kogeneracija i učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje imaju znatan potencijal za uštedu primarne energije u Uniji. Države članice trebale bi provesti sveobuhvatnu procjenu potencijala za visokoučinkovitu kogeneraciju i učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje. Te bi procjene trebale biti **utemeljene na osnovnom scenariju koji vodi do nacionalnog sektora grijanja i hlađenja koji se temelji na energiji iz obnovljivih izvora unutar vremenskog okvira koji je u skladu s postizanjem cilja klimatske neutralnosti** i dosljedne s nacionalnim energetskim i klimatskim planovima i dugoročnim strategijama obnove. Nova postrojenja za proizvodnju električne energije i postojeća postrojenja koja su preuređena u značajnoj mjeri ili čija je dozvola ili licencija produljena trebala bi biti opremljena, pod uvjetom da je analiza troškova i koristi pozitivna, visokoučinkovitim kogeneracijskim jedinicama radi iskorištavanja otpadne topline nastale iz proizvodnje električne energije. Slično tome, ostala bi postrojenja sa znatnom prosječnom godišnjom ulaznom energijom trebala biti opremljena tehničkim rješenjima za iskorištavanje otpadne topline iz postrojenja za koje analiza troškova i koristi pokaže veću korist od troškova. Ta bi se otpadna toplina mogla putem mreža za centralizirano grijanje prenijeti tamo gdje je potrebna. Događaji koji pokreću zahtjev za primjenu kriterija za odobrenje općenito će biti događaji koji također pokreću zahtjeve za dozvole na temelju Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁰⁾ i za odobrenje na temelju Direktive (EU) 2019/944.
- (80a) **Pri procjeni potencijala za učinkovito grijanje i hlađenje države članice trebale bi uzeti u obzir šire okolišne, zdravstvene i sigurnosne aspekte. Budući da su toplinske crpke neophodan alat za ostvarivanje energetske učinkovitosti u grijanju i hlađenju, sve moguće učinke rashladnih sredstava na okoliš trebalo bi u potpunosti procijeniti i ukloniti.**
- (81) Može biti primjereno smjestiti postrojenja za proizvodnju električne energije u kojima je predviđena uporaba geološkog skladištenja dopuštena na temelju Direktive 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴¹⁾ na mjestima gdje iskorištavanje otpadne topline putem visokoučinkovite kogeneracije ili opskrbe mreže za centralizirano grijanje ili hlađenje nije troškovno učinkovito. Države članice stoga bi trebale imati mogućnost takva postrojenja izuzeti iz obveze provedbe analize troškova i koristi za postavljanje opreme kojom se omogućuje iskorištavanje otpadne topline putem visokoučinkovite kogeneracijske jedinice. Također bi trebala postojati mogućnost da se od obveze proizvodnje topline oslobode postrojenja za proizvodnju električne energije koja se upotrebljavaju kod vršnih opterećenja i postrojenja za proizvodnju rezervne električne energije za koja se planira da će u razdoblju od pet godina raditi manje od 1 500 radnih sati godišnje kao tekući prosjek.
- (82) Primjereno je da države članice potiču uvođenje mjera i postupaka za promicanje kogeneracijskih postrojenja s ukupnom nazivnom ulaznom toplinskom snagom manjom od 5 MW s ciljem poticanja distribuirane proizvodnje energije.
- (83) Radi provedbe sveobuhvatnih procjena države članice trebale bi poticati procjene potencijala visokoučinkovite kogeneracije, **proizvodnje električne energije za vlastitu potrošnju iz otpadne topline** i učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja na regionalnoj i lokalnoj razini. Države članice trebale bi poduzeti korake za promicanje i olakšavanje primjene prepoznatog troškovno učinkovitog potencijala visokoučinkovite kogeneracije i učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja.

⁽⁴⁰⁾ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (preinačeno), SL L 334, 17.12.2010., str. 17.

⁽⁴¹⁾ Direktiva 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikova dioksida (SL L 140, 5.6.2009., str. 114.).

srijeda, 14. rujna 2022.

- (84) Zahtjevi za učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje trebali bi biti dosljedni s dugoročnim ciljevima klimatske politike i klimatskim i okolišnim standardima i prioritetima Unije te poštovati načelo „ne nanosi bitnu štetu” u smislu Uredbe (EU) 2020/85. Za sve bi sustave centraliziranog grijanja i hlađenja trebala biti poboljšana sposobnost interakcije s drugim dijelovima energetskog sustava radi optimizacije korištenja i sprečavanja rasipanja energije, što se postiže iskorištavanjem punog potencijala zgrada za skladištenje topline ili hladnoće, uključujući višak topline iz uslužnih postrojenja ili obližnjih podatkovnih centara. Zbog toga bi učinkovit sustav centraliziranog grijanja i hlađenja trebao povećati učinkovitost primarne energije i omogućiti postupnu integraciju energije iz obnovljivih izvora i otpadne topline **kako je definirana Direktivom (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća** ⁽⁴²⁾ ili hladnoće. Stoga se ovom Direktivom postupno uvode stroži zahtjevi za opskrbu grijanjem i hlađenjem, koji bi se trebali primjenjivati u specifičnim zadanim razdobljima te trebali trajno primjenjivati od 1. siječnja 2050.
- (85) Visokoučinkovita kogeneracija je definirana na temelju ušteda energije ostvarenih kombiniranom proizvodnjom umjesto odvojenom proizvodnjom toplinske i električne energije. Zahtjevi za visokoučinkovitu kogeneraciju trebali bi biti dosljedni s dugoročnim ciljevima klimatske politike. Definicije kogeneracije i visokoučinkovite kogeneracije koje se upotrebljavaju u zakonodavstvu Unije ne bi smjele dovesti u pitanje uporabu drukčijih definicija u nacionalnim zakonodavstvima u druge svrhe od onih iz predmetnog zakonodavstva Unije. Kako bi se maksimizirale uštede energije i spriječio propuštanje prilika za uštedu energije, najveću bi pažnju trebalo posvetiti radnim uvjetima kogeneracijskih jedinica.
- (86) Radi transparentnosti i omogućavanja krajnjim kupcima da izaberu između električne energije iz kogeneracije i električne energije proizvedene drugim tehnikama podrijetlo visokoučinkovite kogeneracije trebalo bi zajamčiti na temelju usklađenih referentnih vrijednosti učinkovitosti. Sustavi za jamstva o podrijetlu sami po sebi ne podrazumijevaju pravo na povlastice iz nacionalnih mehanizama potpore. Važno je da svi oblici električne energije proizvedene iz visokoučinkovite kogeneracije mogu biti obuhvaćeni jamstvima o podrijetlu. Jamstva o podrijetlu trebalo bi razlikovati od razmjenjivih potvrda.
- (87) Trebalo bi uzeti u obzir specifičnu strukturu sektora kogeneracije i sektora centraliziranog grijanja i hlađenja, koji obuhvaćaju brojne male i srednje proizvođače, posebno pri preispitivanju administrativnih postupaka za pribavljanje dozvole za izgradnju kogeneracijskog postrojenja ili povezanih mreža u skladu s načelom „prednost malima”.
- (88) Većina poduzeća u Uniji su MSP-ovi. Ona predstavljaju ogromni potencijal za uštedu energije u Uniji. Kako bi im pomogle u donošenju mjera za povećanje energetske učinkovitosti, države članice trebale bi za njih uspostaviti povoljan okvir za pružanje tehničke pomoći i ciljanih informacija .
- (89) Države članice trebale bi na temelju objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija utvrditi pravila kojima se uređuje pokrivanje i podjela troškova priključaka na mrežu i jačanja mreže te za tehničke prilagodbe potrebne za integraciju novih proizvođača električne energije dobivene iz visokoučinkovite kogeneracije, uzimajući u obzir smjernice i kodekse razvijene u skladu s Uredbom (EZ) (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴³⁾ i Uredbom (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁴⁾. Proizvođačima električne energije dobivene iz visokoučinkovite kogeneracije trebalo bi omogućiti objavljivanje poziva za podnošenje ponuda za radove u vezi s priključivanjem na mrežu. Trebalo bi olakšati pristup mrežnom sustavu električne energije proizvedene iz visokoučinkovite kogeneracije, posebno za male i mikrokogeneracijske jedinice. U skladu s člankom 9. stavkom 2. Direktive (EU) 2019/944 i člankom 3. stavkom 2. Direktive 2009/73/EZ države članice mogu poduzećima koja posluju u sektorima električne energije i plina odrediti obveze pružanja javnih usluga, uključujući u vezi s energetskom učinkovitošću.
- (90) Potrebno je utvrditi odredbe povezane s obračunom, jedinstvenom točkom za kontakt, izvansudskim rješavanjem sporova, energetskim siromaštvom i osnovnim ugovornim pravima radi njihova usklađivanja, prema potrebi, s relevantnim odredbama za električnu energiju iz Direktive (EU) 2019/944 kako bi se ojačala zaštita potrošača i omogućilo krajnjim kupcima da **imaju izravan pristup detaljnim**, jasnim i ažurnim informacijama o svojoj potrošnji **električne energije**, grijanja, hlađenja ili tople vode u kućanstvu te da reguliraju svoju upotrebu energije **i na taj način učinilo potrošnju energije potpuno transparentnom za potrošače**.

⁽⁴²⁾ **Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).**

⁽⁴³⁾ Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (SL L 158, 14.6.2019., str. 54.).

⁽⁴⁴⁾ Uredba (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina (SL L 211, 14.8.2009., str. 36.).

srijeda, 14. rujna 2022.

- (91) Bolja zaštita potrošača trebala bi se jamčiti dostupnošću učinkovitih neovisnih mehanizama za izvansudsko rješavanje sporova svim potrošačima, kao što je pravobranitelj za energetiku, tijelo za zaštitu potrošača ili regulatorno tijelo. Države članice trebale bi stoga uvesti brze i djelotvorne postupke za obradu pritužbi.
- (92) Trebalo bi priznati **i aktivno podupirati** doprinos zajednica obnovljive energije iz Direktive (EU) 2018/2001 i energetskih zajednica građana iz Direktive (EU) 2019/944 u postizanju ciljeva europskog zelenog plana i Plana za postizanje klimatskog cilja do 2030. Države članice trebale bi stoga razmotriti i promicati ulogu zajednica obnovljive energije i energetskih zajednica građana. Te zajednice mogu pomagati državama članicama u provedbi **načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu” na lokalnoj razini** poboljšavanjem energetske učinkovitosti na lokalnoj razini ili na razini kućanstava **te u javnim zgradama u suradnji s lokalnim tijelima**. One mogu osnažiti i uključiti potrošače te omogućiti nekim skupinama kupaca iz kategorije kućanstava, uključujući onima u ruralnim, udaljenim područjima **i najudaljenijim regijama**, da sudjeluju u projektima i intervencijama u području energetske učinkovitosti **uz često kombiniranje takvih mjera s ulaganjima u obnovljivu energiju**. **Energetske zajednice također imaju važnu ulogu u obrazovanju i podizanju svijesti građana o mjerama koje mogu poduzeti kako bi ostvarili uštede energije. Kad ih države članice na odgovarajući način podupiru, energetske** zajednice mogu pomoći u sprečavanju energetskog siromaštva pomaganjem u projektima u području energetske učinkovitosti, smanjivanjem potrošnje i nižim tarifama za opskrbu. **Države članice trebale bi ukloniti nepotrebne prepreke kako bi osigurale da izgradnja energetskih zajednica bude privlačna. Javne uprave na svim razinama trebale bi biti osposobljene u tom području.**
- (92a) **Dugoročne promjene ponašanja povezane s potrošnjom energije mogu se postići osnaživanjem građana. Energetske zajednice mogu pomoći u postizanju dugoročne uštede energije, osobito među kućanstvima, te povećanju održivih ulaganja građana i malih poduzeća. Države članice trebale bi poticati takve akcije građana pružanjem potpore energetskim projektima i organizacijama u zajednici.**
- (93) Trebalo bi prepoznati doprinos jedinstvenih kontaktnih točaka ili sličnih struktura kao mehanizama kojima se brojnim ciljanim skupinama, među kojima su građani, MSP-ovi i javna tijela, omogućuje da osmisle i provedu projekte i mjere povezane s prelaskom na čistu energiju. **Doprinos jedinstvenih kontaktnih točaka može biti vrlo važan za najugroženije kupce, uključujući žene u svojoj njihovoj raznolikosti i samohrane roditelje, jer bi one mogle pružiti jednostavniji, pouzdan i pristupačan izvor informacija o poboljšanjima energetske učinkovitosti.** Takav doprinos može uključivati pružanje tehničkih, administrativnih i financijskih savjeta i pomoći, pomaganje u nužnim administrativnim postupcima, pristupu financijskim tržištima i usmjeravanje u pogledu nacionalnog i europskog pravnog okvira, uključujući pravila i kriterije javne nabave, te davanje taksonomije EU-a.
- (94) Komisija bi trebala preispitivati učinak svojih mjera za potporu razvoju platformi ili foruma, u okviru kojih, među ostalim, europska tijela za socijalni dijalog potiču programe osposobljavanja za energetska učinkovitost, i prema potrebi uvoditi daljnje mjere. Komisija bi također trebala poticati europske socijalne partnere u njihovim raspravama o energetske učinkovitosti, posebno u pogledu ugroženih kupaca i krajnjih korisnika, uključujući one koji žive u energetskom siromaštvu.
- (95) Poštena tranzicija prema klimatski neutralnoj Uniji do 2050. je središnji element europskog zelenog plana. U europskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija zajednički proglasili 17. studenoga 2017., energija se navodi kao jedna od osnovnih usluga kojoj svatko ima pravo pristupa. Potpora pristupu takvim uslugama mora biti dostupna onima kojima je potrebna ⁽⁴⁵⁾, **osobito u kontekstu inflacijskog pritiska i znatnih povećanja cijena energije.**

⁽⁴⁵⁾ Europski stup socijalnih prava, 20. načelo, „Dostupnost osnovnih usluga”: https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_hr

srijeda, 14. rujna 2022.

- (96) Potrebno se pobrinuti da su osobe pogođene energetske siromaštvom, ugroženi kupci i, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju zaštićene i, u tu svrhu, osnažene da aktivno sudjeluju u intervencijama i mjerama za poboljšavanje energetske učinkovitosti i povezanim mjerama država članica za zaštitu potrošača i informiranje. **Potrebno je osmisliti ciljne informativne kampanje kako bi se prikazale prednosti energetske učinkovitosti i pružile informacije o dostupnoj financijskoj potpori.**
- (97) Javna sredstva dostupna na nacionalnoj i Unijinoj razini trebala bi se strateški ulagati u mjere za poboljšavanje energetske učinkovitosti, osobito u korist ugroženih kupaca, osoba pogođenih energetske siromaštvom i osoba koje žive u socijalnom stanovanju. Države članice trebale bi iskoristiti sve financijske doprinose koje bi mogle primiti iz Socijalnog fonda za klimatsku politiku ⁽⁴⁶⁾ i prihoda od emisijskih jedinica iz sustava EU-a za trgovanje emisijama. Ti prihodi pomoći će državama članicama u ispunjavanju njihove obveze da prioritarno provode mjere energetske učinkovitosti i mjere politika u okviru obveze uštede energije kod ugroženih kupaca i osoba pogođenih energetske siromaštvom, što može uključivati osobe koje žive u ruralnim i udaljenim regijama.
- (98) Nacionalni programi financiranja trebali bi biti dopunjeni prikladnim programima za bolje informiranje, tehničku i administrativnu pomoć i lakši pristup financiranju čime će se omogućiti da korisnici, a posebno osobe pogođene energetske siromaštvom, ugroženi kupci i, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju, najefikasnije iskoriste raspoloživa sredstva.
- (99) Države članice trebale bi jednako osnaživati i štititi sve ljude, neovisno o spolu, rodu, dobi, invaliditetu, rasnom ili etničkom porijeklu, seksualnoj orijentaciji, vjeri ili uvjerenju te se pobrinuti da su osobe najpogođenije ili u opasnosti da budu pogođene energetske siromaštvom primjereno zaštićene. Države članice trebale bi se uz to pobrinuti da zbog mjera energetske učinkovitosti ne pogoršaju postojeće nejednakosti, prvenstveno u pogledu energetskog siromaštva.
- (100) Države članice trebale bi osigurati da nacionalna regulatorna tijela za energetiku usvoje integrirani pristup koji uključuje potencijalne uštede u sektorima opskrbe energijom i krajnje potrošnje. Nacionalna regulatorna tijela za energetiku trebala bi se pobrinuti, ne dovodeći u pitanje sigurnost opskrbe, integraciju tržišta i anticipativna ulaganja u odobalne mreže potrebna za uvođenje energije iz odobalnih obnovljivih izvora, da se načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu” primjenjuje u planiranju i donošenju odluka i da se mrežnim tarifama i regulativom potiču poboljšanja u području energetske učinkovitosti. Države članice trebale bi se pobrinuti i da operatori prijenosnih i distribucijskih sustava uzmu u obzir načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu”. To bi operatorima prijenosnih i distribucijskih sustava pomoglo da razmotre bolja energetska učinkovita rješenja i dodatne troškove nastale zbog nabave resursa na strani potrošnje te okolišne i socioekonomske utjecaje različitih mrežnih ulaganja i operativnih planova. Takav pristup zahtijeva prelazak s uske perspektive gospodarske učinkovitosti na najveću korist za društvo. Načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu” trebalo bi se posebno primjenjivati u kontekstu izrade scenarija za širenje energetske infrastrukture u kojem bi se rješenja na strani potrošnje mogla smatrati izvedivim alternativama pa ih se treba na odgovarajući način procijeniti te bi trebalo postati suštinski dio procjene projekata planiranja mreže. Nacionalna regulatorna tijela za energetiku trebala bi podrobno pratiti njegovu primjenu.
- (101) Dovoljan broj pouzdanih stručnjaka iz područja energetske učinkovitosti trebao bi biti na raspolaganju kako bi se osigurala učinkovita i pravodobna provedba ove Direktive, na primjer u ispunjavanju zahtjeva u vezi s energetske pregledima i provedbi sustava obveze energetske učinkovitosti. Stoga bi države članice trebale uspostaviti certifikacijske i/ili jednake kvalifikacijske i primjerene obrazovne sustave za pružatelje energetskih usluga, energetske preglede i druge mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima, pružateljima osposobljavanja i drugim relevantnim dionicima. Te bi se sustave trebalo ocjenjivati svake četiri godine počevši od prosinca 2024. i prema potrebi ažurirati kako bi se osigurala potrebna stručnost pružateljima energetskih usluga, energetske revizorima, energetske menadžerima i instalaterima dijelova zgrada.

⁽⁴⁶⁾ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju Socijalnog fonda za klimatsku politiku, COM(2021) 568 final.

srijeda, 14. rujna 2022.

- (102) Neophodno je nastaviti razvijati tržište energetske usluge kako bi se osigurala potražnja za energijskim uslugama i opskrba energijskim uslugama. Transparentnost, na primjer putem popisa certificiranih pružatelja energetske usluge i dostupnih obrazaca ugovora, razmjena najboljih praksi i smjernice mogu znatno doprinijeti prihvaćanju energetske usluge i ugovora o energetskom učinku te mogu također doprinijeti poticanju potražnje i povećati povjerenje u pružatelje energetske usluge. U ugovoru o energetskom učinku korisnik energetske usluge izbjegava troškove ulaganja tako da ulaganje koje je u cijelosti ili djelomično provela treća osoba otplati dijelom financijske vrijednosti uštede energije. To može pomoći u privlačenju privatnog kapitala, koji je važan element za povećanje stope obnove zgrada u Uniji, dovođenje stručnosti na tržište i stvaranje inovativnih poslovnih modela. Zbog toga bi se u slučaju obnove nestambenih zgrada **i javnih stambenih zgrada** s ukupnom korisnom površinom pod većom od 500 m² **i zgrada za socijalne potrebe** trebalo obvezno procijeniti izvedivost primjene ugovora o energetskom učinku. To bi bio korak prema većem povjerenju u poduzeća za energetske usluge i prema povećavanju broja takvih projekata u budućnosti.
- (103) S obzirom na ambiciozne ciljeve za obnovu tijekom sljedećeg desetljeća u kontekstu Komunikacije Komisije Val obnove potrebno je proširiti ulogu neovisnih tržišnih posrednika, uključujući jedinstvene kontaktne točke ili slične mehanizme za podršku, kako bi se potaknuo razvoj tržišta i na strani ponude i na strani potražnje te promicali ugovori o energetskom učinku za obnovu privatnih i javnih zgrada. Lokalne energetske agencije mogle bi imati važnu ulogu u tome i prepoznavati i podržavati elemente koji bi to mogli olakšavati ili jedinstvene kontaktne točke. ***Ova Direktiva trebala bi doprinijeti poboljšanju dostupnosti proizvoda, usluga i dostupnih savjeta na tržištima Unije i lokalnim tržištima, uključujući promicanjem potencijala poduzetnica da popune praznine na tržištu i osiguraju inovativne načine za poboljšanje energetske učinkovitosti.***
- (104) Još uvijek postoje velike regulatorne i neregulatorne prepreke za ugovaranje energetskog učinka u nekoliko država članica. Stoga je potrebno raditi na pitanjima dvosmislenosti u nacionalnim zakonodavnim okvirima, nedostatka stručnosti, posebno kad je riječ o postupcima javne nabave, i međusobno konkurentnim zajmovima i bespovratnim sredstvima.
- (105) Države članice trebale bi nastaviti podupirati javni sektor u prihvaćanju ugovora o energetskom učinku tako što će se za njih izraditi obrasci u kojima će biti uzeti u obzir dostupne europske i međunarodne norme, smjernice za javne natječaje i Vodič za statističku obradu ugovora o energetskom učinku ⁽⁴⁷⁾, koji su Eurostat i Europska investicijska banka objavili u svibnju 2018. i u kojem su obradili kako se postupak s ugovorima o energetskom učinku u računima države, a koji je omogućio da se pristupi uklanjanju preostalih regulatornih prepreka tim ugovorima u državama članicama.
- (106) Države članice poduzele su mjere za utvrđivanje i uklanjanje regulatornih i neregulatornih prepreka. Međutim, postoji potreba za većim radom na uklanjanju regulatornih i neregulatornih prepreka primjenom ugovora o energetskom učinku i financijskih aranžmana s trećim osobama koji pomažu u postizanju ušteda energije. Te prepreke uključuju računovodstvena pravila i prakse kojima se sprečava da se kapitalna ulaganja i godišnje financijske uštede proizilaze iz mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti na odgovarajući način odražavaju u računovodstvenoj evidenciji za cjelokupni životni vijek ulaganja.
- (107) Države su članice na temelju nacionalnih akcijskih planova za energetska učinkovitost iz 2014. i 2017. izvjestile o napretku u uklanjanju regulatornih i neregulatornih prepreka energetske učinkovitosti u pogledu suprotstavljenih interesa između vlasnika i najamoprimaca ili između više vlasnika zgrade ili samostalnih uporabnih cjelina zgrade. Međutim, države članice trebale bi nastaviti s radom u tom smjeru i iskoristiti potencijal za energetska učinkovitost u kontekstu statističkih podataka Eurostata za 2016. koji je vidljiv iz činjenice da više od četiri od deset Europljana živi u stanovima i da su više od tri od deset Europljana najamoprincipi.
- (108) Države članice, **regionalna i lokalna tijela** trebali bi poticati da u potpunosti iskoriste europske fondove dostupne u VFO-u i u NextGenerationEU-u, uključujući Mehanizam za oporavak i otpornost, fond ove kohezijske politike, Fond za ruralni razvoj i Fond za pravednu tranziciju, te financijske instrumente i tehničku pomoć dostupne u okviru InvestEU-a, kako bi potaknuli privatna i javna ulaganja u mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti. Ulaganjem u energetska učinkovitost može se doprinijeti gospodarskom rastu, zapošljavanju, inovacijama i smanjenju

⁽⁴⁷⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/8885635/guide_to_statistical_treatment_of_epcs_en.pdf/f74b474b-8778-41a9-9978-8f4fe8548ab1

srijeda, 14. rujna 2022.

energetskog siromaštva u kućanstvima, čime se ostvaruje pozitivan doprinos gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji i zelenom oporavku. Područja koja bi se mogla financirati uključuju mjere energetske učinkovitosti u javnim zgradama i stambenim jedinicama te **osposobljavanje, prekvalifikaciju i usavršavanje stručnjaka osobito u poslovima povezanim s obnovom zgrada** za poticanje zapošljavanja u sektoru energetske učinkovitosti. Komisija će se pobrinuti za sinergije među instrumentima financiranja, a posebno fondovima s podijeljenim upravljanjem i s izravnim upravljanjem (kao što su programi sa središnjim upravljanjem: Obzor Europa ili LIFE), kao i među bespovratnim sredstvima, zajmovima i tehničkom pomoći da bi se potpuno postigao njihov učinak poluge na privatno financiranje i njihov učinak na postizanje ciljeva politike energetske učinkovitosti.

- (109) S ciljem ostvarivanja ciljeva ove Direktive, države članice trebale bi poticati uporabu instrumenata financiranja. Takvi bi instrumenti financiranja mogli uključivati financijske doprinose i novčane kazne za neispunjavanje određenih odredaba ove Direktive, sredstva izdvojena za energetske učinkovitost u skladu s člankom 10. stavkom 3. Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁸⁾, sredstva izdvojena za energetske učinkovitost u europskim fondovima i programima te posebne europske financijske instrumente kao što je Europski fond za energetske učinkovitost. **Države članice trebale bi raditi na izgradnji platformi za grupiranje malih i srednjih projekata s ciljem objedinjavanja projekata prikladnih za financiranje.**
- (110) Instrumenti financiranja mogli bi se, prema potrebi, temeljiti na sredstvima izdvojenima za energetske učinkovitost iz projektnih obveznica Unije, sredstvima izdvojenima za energetske učinkovitost iz Europske investicijske banke i drugih europskih financijskih institucija, posebno Europske banke za obnovu i razvoj i Razvojne banke Vijeća Europe, sredstvima koja su financijskom polugom osigurale financijske institucije, nacionalnim sredstvima, uključujući putem stvaranja regulatornih i fiskalnih okvira za poticanje provedbe inicijativa i programa za povećanje energetske učinkovitosti i prihodima od dodijeljenih godišnjih emisija u skladu s Odlukom br. 406/2009/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁹⁾.
- (111) Instrumenti financiranja mogli bi posebno upotrebljavati navedene doprinose, sredstva i prihode za omogućavanje i poticanje privatnih kapitalnih ulaganja, oslanjajući se posebno na institucionalne ulagatelje i istodobno se za dodjelu sredstava koristeći kriterijima kojima se osigurava ostvarivanje okolišnih i socijalnih ciljeva, mogli bi upotrebljavati inovativne mehanizme financiranja (npr. kreditna jamstva za privatni kapital, kreditna jamstva za poticanje ugovora o energetskom učinku, bespovratna sredstva, subvencionirane kredite i posebne kreditne linije, sustave financiranja treće osobe) kojima se smanjuju rizici projekata za energetske učinkovitost i omogućuju troškovno učinkovite radove obnove čak i među kućanstvima s niskim i srednjim prihodima te bi mogli biti povezani s programima ili agencijama koje će objedinjavati i ocjenjivati kvalitetu projekata za uštedu energije, pružati tehničku pomoć, promicati tržište energetskih usluga i doprinositi stvaranju potražnje za energetskim uslugama kod potrošača.
- (112) Instrumenti financiranja mogli bi također osigurati odgovarajuća sredstva za podupiranje programa osposobljavanja i certifikacije kojima se poboljšavaju i akreditiraju vještine za energetske učinkovitost, mogli bi osigurati sredstva za istraživanje, demonstraciju i ubrzavanje primjene tehnologija za proizvodnju energije na maloj i mikrorazini te optimizaciju priključivanja takvih generatora na mrežu, mogli bi biti povezani s programima mjera za promicanje energetske učinkovitosti u svim stambenim objektima radi sprečavanja energetskog siromaštva i poticanja najmodavaca koji iznajmljuju stambene objekte da svoje nekretnine učine energetski što učinkovitijima, mogli bi osigurati odgovarajuća sredstva za podupiranje socijalnog dijaloga i postavljanje standarda s ciljem poboljšanja energetske učinkovitosti i osiguravanja dobrih uvjeta rada te zdravlja i sigurnosti na radu.
- (113) Raspoloživi programi financiranja, financijski instrumenti i inovativni mehanizmi financiranja Unije trebali bi se upotrebljavati za praktičnu primjenu cilja poboljšanja energetskih svojstava zgrada javnih tijela. S tim u vezi, države članice mogu upotrebljavati svoje prihode od dodijeljenih godišnjih emisija u skladu s Odlukom br. 406/2009/EZ za

⁽⁴⁸⁾ Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

⁽⁴⁹⁾ Odluka br. 406/2009/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o naporima koje poduzimaju države članice radi smanjenja emisija stakleničkih plinova s ciljem ostvarenja ciljeva Zajednice vezanih za smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2020. godine (SL L 140, 5.6.2009., str. 136.).

srijeda, 14. rujna 2022.

razvoj takvih mehanizama na dobrovoljnoj osnovi i uzimajući u obzir nacionalna proračunska pravila. **Komisija i države članice trebale bi regionalnim i lokalnim upravama pružati odgovarajuće informacije o takvim programima. Primjerice, inicijativa Sporazum gradonačelnika mogla bi biti jedan od alata za pružanje odgovarajućih informacija.**

- (114) Pri provedbi cilja energetske učinkovitosti Komisija bi trebala pratiti učinak relevantnih mjera na Direktivu 2003/87/EZ o uspostavi sustava Unije za trgovanje emisijskim jedinicama kako bi se održali poticaji u okviru sustava trgovanja emisijskim jedinicama kojima se nagrađuju ulaganja s niskim emisijama ugljika i pripremaju sektori iz sustava trgovanja emisijskim jedinicama za inovacije potrebne u budućnosti. Komisija će morati pratiti učinak na one industrijske sektore koji su izloženi znatnom riziku od istjecanja ugljika kako je utvrđeno u Odluci Komisije 2014/746/EU ⁽⁵⁰⁾ kako bi se osiguralo da se ovom Direktivom promiče i ne sprečava razvoj tih sektora.
- (115) Mjere država članica trebalo bi poduprijeti dobro osmišljenim i učinkovitim financijskim instrumentima Unije u okviru programa InvestEU te financiranjem Europske investicijske banke (EIB) i Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD), kojima bi se trebala podupirati ulaganja u energetske učinkovitost u svim fazama energetskog lanca i upotrebljavati sveobuhvatnu analizu troškova i koristi prema modelu diferenciranih diskontnih stopa. Financijska potpora trebala bi biti usmjerena na troškovno učinkovite metode za povećanje energetske učinkovitosti, što bi dovelo do smanjenja energetske potrošnje. EIB i EBRD trebali bi, zajedno s nacionalnim razvojnim bankama, osmišljavati, stvarati i financirati programe i projekte prilagođene sektoru učinkovitosti, među ostalim za energetska siromašna kućanstva.
- (116) Međusektorsko pravo predstavlja čvrstu osnovu za zaštitu potrošača u pogledu širokog raspona postojećih energetskih usluga te će se vjerojatno dalje razvijati. Međutim, trebalo bi jasno utvrditi određena osnovna ugovorna prava kupaca. Potrošačima bi trebale biti dostupne jasne i nedvosmislene informacije o njihovim pravima u pogledu sektora energetike.
- (117) Bolja zaštita potrošača jamči se dostupnošću učinkovitih neovisnih mehanizama za izvansudsko rješavanje sporova svim potrošačima, kao što je pravobranitelj za energetiku, tijelo za zaštitu potrošača ili regulatorno tijelo. Države članice trebale bi stoga uvesti brze i djelotvorne postupke za obradu pritužbi.
- (118) Kako bi se mogla ocijeniti djelotvornost ove Direktive trebalo bi uvesti zahtjev za provedbom općeg preispitivanja ove Direktive i podnijeti izvješće Europskom parlamentu i Vijeću do 28. veljače 2027. To bi preispitivanje trebalo omogućiti potrebna usklađivanja s tim, uzimajući usto u obzir gospodarska kretanja i razvoj događaja u pogledu inovacija.
- (119) Lokalnim i regionalnim tijelima trebalo bi dati vodeću ulogu u razvoju i osmišljavanju, provedbi i procjeni mjera iz ove Direktive kako bi se na odgovarajući način mogla baviti posebnim obilježjima svoje klime, kulture i društva.
- (119a) S obzirom na posebna obilježja najudaljenijih regija, kako je prepoznato u članku 349. UFEU-a, osobito u pogledu povezivanja, proizvodnje, opskrbe i potrošnje energije te povećanog rizika od energetskog siromaštva, posebnu bi pozornost u izradi, provedbi i ocjeni mjera utvrđenih ovom Direktivom trebalo posvetiti najudaljenijim regijama i njihovom stanovništvu.**
- (120) S obzirom na tehnološki napredak i rastući udio obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne energije trebalo bi preispitati zadani koeficijent za uštede električne energije u kWh kako bi se uzele u obzir promjene faktora primarne energije za električnu energiju i ostale nositelje energije. Izračuni koji odražavaju kombinaciju izvora energije faktora primarne energije za električnu energiju temelje se na godišnjim prosječnim vrijednostima. Za proizvodnju električne i toplinske energije iz nuklearnih izvora upotrebljava se metoda izračuna na temelju „fizičkog

⁽⁵⁰⁾ Odluka Komisije 2014/746/EU od 27. listopada 2014. o utvrđivanju, u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, popisa sektora i podsektora koji se smatraju izloženima značajnom riziku od istjecanja ugljika, za razdoblje od 2015. do 2019. (SL L 308, 29.10.2014., str. 114.).

srijeda, 14. rujna 2022.

udjela energije", a za proizvodnju električne i toplinske energije iz fosilnih goriva i biomase upotrebljava se metoda na temelju „učinkovitosti tehničke konverzije”. Za negorivu obnovljivu energiju metoda je izravni ekvivalent na temelju pristupa „ukupne primarne energije”. Za izračun udjela primarne energije za električnu energiju iz kogeneracije primjenjuje se metoda utvrđena u Prilogu II. ovoj Direktivi. Međutim, upotrebljava se prosječni položaj na tržištu, a ne marginalni. Za negorive obnovljive izvore energije pretpostavlja se učinkovitost konverzije 100 %, za geotermalne elektrane 10 %, a za nuklearne elektrane 33 %. Izračun ukupne učinkovitosti za kogeneraciju temelji se na najnovijim podacima Eurostata. U pogledu granica sustava faktor primarne energije iznosi 1 za sve izvore energije. Vrijednost faktora primarne energije odnosi se na 2018. i temelji se na interpoliranim podacima iz najnovije verzije referentnog scenarija PRIMES za 2015. i 2020. te prilagođava podacima Eurostata do 2016. Analizom su obuhvaćene države članice i Norveška. Podaci za Norvešku temelje se na podacima ENTSO-E-a .

- (121) Uštede energije koje proizlaze iz provedbe prava Unije ne bi se smjele iskazati, osim ako proizlaze iz mjere kojom se premašuje minimum propisan u dotičnom pravnom aktu Unije, bilo da je riječ o postavljanju ambicioznijih zahtjeva u pogledu energetske učinkovitosti na razini država članica ili povećanju primjene mjere. Zgrade predstavljaju znatan potencijal za dodatno povećanje energetske učinkovitosti, a obnova zgrada zajedno s ekonomijom razmjera bitan je i dugoročan element u povećanju uštede energije. Potrebno je stoga pojasniti da je svaku uštedu energije koja proizlazi iz mjera za promicanje obnove postojećih zgrada moguće iskazati ako je premašila uštedu do koje bi i inače došlo da nema te mjere politike i ako država članica dokaže da je stranka obveznica, stranka sudionica ili ovlaštena stranka doista doprinijela ostvarivanju uštede energije koja se iskazuje.
- (122) U skladu sa strategijom energetske unije i načelima bolje izrade zakonodavstva trebalo bi dati veću važnost propisima o praćenju i provjeri za provedbu sustava obveze energetske učinkovitosti i alternativnih mjera politike, uključujući zahtjev da se provjeri statistički reprezentativan uzorak mjera. U ovoj Direktivi „statistički značajan udio i reprezentativan uzorak mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti” trebalo bi se tumačiti na način da je potrebno utvrditi dio statističke populacije dotičnih mjera za uštedu energije tako da on točno odražava cjelokupnu populaciju svih mjera za uštedu energije, čime se omogućuje donošenje dovoljno pouzdanih zaključaka u vezi s povjerenjem u sveukupne mjere.
- (123) Energijom proizvedenom na ili u zgradama tehnologijama za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora smanjuje se količina energije dobivene iz fosilnih goriva. Smanjenje potrošnje energije i upotreba energije iz obnovljivih izvora u zgradarstvu važne su mjere za smanjenje energetske ovisnosti Unije i emisija stakleničkih plinova, posebno s obzirom na ambiciozne klimatske i energetske ciljeve utvrđene do 2030. kao i globalnu obvezu preuzetu u kontekstu Pariškog sporazuma. Za potrebe svoje kumulativne obveze uštede energije države članice mogu uzeti u obzir uštedu energije nastalu mjerama politike kojima se promiču tehnologije obnovljive energije kako bi ostvarile potrebne uštede energije u skladu s metodologijom izračuna iz ove Direktive . Energetske uštede iz mjera politike koje se odnose na korištenje izravnog izgaranja fosilnih goriva ne bi se trebale uračunavati.
- (124) Neke od promjena uvedenih ovom Direktivom mogle bi zahtijevati naknadnu izmjenu Uredbe (EU) 2018/1999 kako bi se osiguralo da ta dva pravna akta budu dosljedna. Nove odredbe, uglavnom povezane s određivanjem **obvezujućih** nacionalnih doprinosa, **putanja i ključnih etapa**, mehanizmima za rješavanje nedosljednosti i obvezama izvješćivanja, trebale bi se racionalizirati i prenijeti u tu uredbu nakon njezine izmjene. Neke odredbe Uredbe (EU) 2018/1999 možda bi trebalo preispitati s obzirom na promjene predložene u ovoj Direktivi. Zbog dodatnih zahtjeva za izvješćivanje i praćenje ne bi trebali nastati novi paralelni sustavi izvješćivanja, nego bi bili dio postojećeg okvira za praćenje i izvješćivanje iz Uredbe (EU) 2018/1999.
- (125) Da bi pomogla provedbi ove Direktive u praksi na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, Komisija bi putem internetske platforme trebala i dalje podržavati razmjenu iskustava o praksi, mjerilima, umrežavanju i inovativnim praktičnim rješenjima.

srijeda, 14. rujna 2022.

- (126) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, odnosno ostvarivanje cilja energetske učinkovitosti i utiranje puta daljnjim poboljšanjima energetske učinkovitosti i prema klimatskoj neutralnosti, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (127) Kako bi se omogućila prilagodba tehničkom napretku i promjenama u distribuciji izvora energije, ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora u funkcioniranju Europske unije trebalo bi delegirati Komisiji u vezi s preispitivanjem usklađenih referentnih vrijednosti učinkovitosti utvrđenih na temelju ove Direktive i u vezi s vrijednostima, metodama izračunavanja, zadanim koeficijentom primarne energije i zahtjevima iz priloga ovoj Direktivi.
- (128) Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva⁽⁵¹⁾ od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kad i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (129) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu ove Direktive, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁵²⁾.
- (130) Obvezu prenošenja ove Direktive u nacionalno pravo trebalo bi ograničiti na one odredbe koje predstavljaju suštinsku izmjenu u usporedbi s prijašnjom direktivom. Obveza prenošenja nepromijenjenih odredaba proizlazi iz te prijašnje direktive.
- (131) Ovom se Direktivom ne bi smjele dovoditi u pitanje obveze država članica u vezi s rokovima za prijenos direktiva utvrđenih u dijelu B Priloga XV. u nacionalno pravo.

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE, DEFINICIJE I CILJEVI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom uspostavlja zajednički okvir mjera za promicanje energetske učinkovitosti unutar Unije kako bi se osiguralo postizanje **obvezujućeg** cilja energetske učinkovitosti Unije i omogućavaju daljnja poboljšanja energetske učinkovitosti **i doprinijelo provedbi Pariškog sporazuma i sigurnosti opskrbe energijom u Uniji smanjenjem njezine ovisnosti o uvozu energije, uključujući fosilna goriva, uz istodobno preoblikovanje odnosa Unije u području energetike s partnerima iz trećih zemalja u cilju postizanja klimatske neutralnosti.**

Ovom se Direktivom utvrđuju pravila čija je namjena prioritarna primjena energetske učinkovitosti u svim sektorima, uklanjanje prepreka na tržištu energije i prevladavanje tržišnih nedostataka koji ograničavaju učinkovitost u opskrbi energijom, **prijenosu i skladištenju** energije i njezinu korištenju. Njome se također predviđa utvrđivanje **obvezujućih** nacionalnih doprinosa energetske učinkovitosti za 2030.

⁽⁵¹⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁽⁵²⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

srijeda, 14. rujna 2022.

Ovom se Direktivom doprinosi provedbi načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu”, čime se pridonosi Uniji kao uključivom, pravednom i prosperitetnom društvu s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom .

2. Zahtjevi utvrđeni u ovoj Direktivi minimalni su zahtjevi i ne sprečavaju države članice da zadrže ili uvedu strože mjere. Takve su mjere u skladu s pravom Unije. Ako su nacionalnim zakonodavstvom predviđene strože mjere, država članica obavještuje Komisiju o tom zakonodavstvu.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „energija” znači svi oblici energenata, goriva, toplinske energije, obnovljive energije, električne energije ili bilo koji drugi oblik energije kako je definirano u članku 2. točki (d) Uredbe (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵³⁾;
- (2) „energetska učinkovitost na prvom mjestu” znači „energetska učinkovitost na prvom mjestu” kako je definirana u članku 2. točki 18. Uredbe (EU) 2018/1999;
- (3) „energetski sustav” znači sustav prvenstveno osmišljen za pružanje energetske usluge kako bi se ispunila potražnja sektora krajnje potrošnje za energijom u obliku topline, goriva i električne energije.
- (3a) **„učinkovitost sustava” znači odabir energetski učinkovitih rješenja ako ona omogućuju i troškovno učinkovit put dekarbonizacije, dodatnu fleksibilnost i učinkovitu uporabu resursa;**
- (4) „potrošnja primarne energije” znači bruto dostupna energija bez međunarodnih pomorskih spremnika, neenergetske krajnje potrošnje, okolne topline **i geotermalne energije koja se koristi u toplinskim crpkama;**
- (5) „krajnja potrošnja energije” znači cjelokupna energija kojom se opskrbljuju industrija, promet (uključujući potrošnju energije u međunarodnom zračnom prometu) , kućanstva, javne i privatne usluge, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i drugi krajnji korisnici (krajnji potrošači energije). Isključeni su potrošnja energije u međunarodnim pomorskim spremnicima, okolna toplina **i geotermalna energija koja se upotrebljava u toplinskim crpkama te** isporuke sektoru pretvorbe, energetski sektor i gubici zbog prijenosa i distribucije (primjenjuju se definicije iz Priloga A Uredbi (EZ) br. 1099/2008);
- (6) „energetska učinkovitost” znači omjer između ostvarenog učinka, usluge, robe ili energije i utroška energije;
- (7) „ušteta energije” znači količina uštede energije utvrđena mjerenjem i/ili procjenjivanjem potrošnje prije i nakon provedbe mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, uz osiguravanje normalizacije vanjskih uvjeta koji utječu na potrošnju energije;
- (8) „poboljšanje energetske učinkovitosti” znači povećanje energetske učinkovitosti kao rezultat promjena u tehnologiji, ponašanju i/ili gospodarstvu;
- (9) „energetska usluga” znači fizička korist, prednost ili dobro dobiveno iz kombinacije energije s energetski učinkovitom tehnologijom ili djelovanjem, koje može uključivati rad, održavanje i kontrolu potrebne za pružanje usluge, koja se pruža na temelju ugovora i za koju je dokazano da u uobičajenim okolnostima dovodi do poboljšanja energetske učinkovitosti koja se može provjeriti i izmjeriti ili procijeniti ili do ušteta primarne energije;
- (10) „javna tijela” znači „javni naručitelji” kako je definirano u Direktivi 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁴⁾;

⁽⁵³⁾ Uredba (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o energetske statistici (SL L 304, 14.11.2008., str. 1.).

⁽⁵⁴⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ, SL L 94, 28.3.2014., str. 65.

srijeda, 14. rujna 2022.

- (10a) **„zgrade za socijalne svrhe” znači zgrade koje zauzimaju isključivo tijela koja nisu javna tijela, koje se financiraju javnim sredstvima i koje pružaju usluge od općeg interesa, kao što su obrazovanje, zdravstvo, socijalne usluge ili socijalno stanovanje;**
- (11) „ukupna korisna površina poda” znači površina poda zgrade ili dijela zgrade u kojoj se koristi energija radi postizanja određenih unutarnjih klimatskih uvjeta;
- (12) „javni naručitelji” znači javni naručitelji u skladu s definicijama iz članka 6. stavka 1. Direktive 2014/23/EU, članka 2. stavka 1. Direktive 2014/24/EU i članka 3. stavka 1. Direktive 2014/25/EU;
- (13) „naručitelji” znači naručitelji u skladu s definicijama iz Direktive 2014/23/EU odnosno Direktive 2014/25/EU;
- (14) „sustav gospodarenja energijom” znači skup međusobno povezanih i djelujućih elemenata plana u kojem su određeni cilj povećanja energetske učinkovitosti i strategija za njegovo ostvarivanje, uključujući praćenje stvarne potrošnje energije, mjere poduzete za povećavanje energetske učinkovitosti i mjerenje ostvarenog napretka;
- (15) „europska norma” znači norma koju je donio Europski odbor za normizaciju, Europski odbor za elektrotehničku normizaciju ili Europski institut za telekomunikacijske norme te koja je stavljena na raspolaganje za javnu uporabu;
- (16) „međunarodna norma” znači norma koju je donijela Međunarodna organizacija za normizaciju te koja je stavljena na raspolaganje javnosti;
- (17) „stranka obveznica” znači distributer energije ili poduzeće za maloprodaju energije ili operator prijenosnog sustava za koje je obvezujući nacionalni sustav obveze energetske učinkovitosti iz članka 9.;
- (18) „ovlaštena stranka” znači pravni subjekt na koji je vlada ili drugo javno tijelo prenijelo ovlasti za razvoj financijskog plana, njegovo upravljanje ili rad u ime vlade ili drugog javnog tijela;
- (19) „stranka sudionica” znači poduzeće ili javno tijelo koje se obvezalo ostvariti određene ciljeve na temelju dobrovoljnog sporazuma ili je obuhvaćeno instrumentom nacionalne regulatorne politike;
- (20) „provedbeno tijelo javne vlasti” znači tijelo na koje se primjenjuje javno pravo i koje je odgovorno za provedbu ili praćenje oporezivanja u području energetike ili emisija ugljika, financijskih planova i instrumenata, fiskalnih poticaja, standarda i normi, sustava označavanja energetske učinkovitosti, osposobljavanja ili obrazovanja;
- (21) „mjera politike” znači regulatorni, financijski, fiskalni ili dobrovoljni instrument ili instrument za pružanje informacija koji je formalno uspostavljen i provodi se u državi članici s ciljem stvaranja okvira potpore, zahtjeva ili poticaja kojima se osigurava da sudionici na tržištu pružaju i kupuju energetske usluge i poduzimaju druge mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti;
- (22) „pojedinačna mjera” znači mjera koja dovodi do poboljšanja energetske učinkovitosti koje se može provjeriti i izmjeriti ili procijeniti i koja se poduzima kao posljedica mjere politike;
- (23) „distributer energije” znači fizička ili pravna osoba, uključujući operatora distribucijskog sustava, odgovorna za prijenos ili transport energije s ciljem njezine isporuke krajnjim kupcima ili do distribucijskih stanica koje prodaju energiju krajnjim kupcima;
- (24) „operator distribucijskog sustava” znači „operator distribucijskog sustava” kako je definiran u članku 2. točki 29. Direktive (EU) 2019/944 kad je riječ o električnoj energiji, odnosno članku 2. točki 6. Direktive 2009/73/EZ kad je riječ o plinu;
- (25) „poduzeće za maloprodaju energije” znači fizička ili pravna osoba koja prodaje energiju krajnjim kupcima;
- (26) „krajnji kupac” znači fizička ili pravna osoba koja kupuje energiju za vlastitu krajnju potrošnju;

srijeda, 14. rujna 2022.

- (27) „pružatelj energetske usluge” znači fizička ili pravna osoba koja isporučuje energetske usluge ili usluge za poboljšanje energetske učinkovitosti u objektima ili prostorijama krajnjeg kupca;
- (27a) **„malo ili srednje poduzeće” ili „MSP” znači poduzeće kako je definirano u članku 2. stavku 1. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ ⁽⁵⁵⁾;**
- (27b) **„mikropoduzeće” znači poduzeće kako je definirano u članku 2. stavku 3. Priloga Preporuci 2003/361/EZ.**
- (28) „energetski pregled” znači sustavni postupak stjecanja odgovarajućeg znanja o profilu potrošnje energije i **energetskog upravljanja** zgrade ili skupine zgrada, industrijskog ili komercijalnog procesa ili postrojenja ili privatne ili javne usluge, utvrđivanja i kvantificiranja troškovno učinkovitih mogućnosti ušteda energije, utvrđivanja potencijala za troškovno učinkovito korištenje ili proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te izvješćivanja o rezultatima;
- (29) „ugovor o energetske učinku” znači ugovorni sporazum između korisnika i pružatelja mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, koji se provjerava i prati tijekom čitavog trajanja ugovora, pri čemu su radovi, opskrba ili usluge za tu mjeru plaćeni s obzirom na ugovorom dogovorenu razinu poboljšanja energetske učinkovitosti ili drugi dogovoreni kriterij energetskog učinka, kao što je financijska ušteda;
- (30) „pametni sustav mjerenja” ili „inteligentni sustav mjerenja” znači „pametni sustav mjerenja” u skladu s definicijom iz Direktive (EU) 2019/944;
- (30a) **„mjesto za punjenje” znači mjesto za punjenje kako je definirano u članku 2. točki 41. Direktive... [Uredba o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva – 2021/0223(COD)];**
- (31) „operator prijenosnog sustava” znači „operator prijenosnog sustava” kako je definiran u članku 2. točki 35. Direktive (EU) 2019/944 odnosno „operator transportnog sustava” kako je definiran u Direktivi 2009/73/EZ za električnu energiju odnosno plin;
- (32) „kogeneracija” znači istodobna proizvodnja toplinske i električne ili mehaničke energije u istom procesu;
- (33) „ekonomski opravdana potražnja” znači potražnja koja ne prelazi potrebe za toplinom ili hlađenjem, a koja bi se inače u tržišnim uvjetima mogla zadovoljiti procesima proizvodnje energije različitim od kogeneracije;
- (34) „korisna toplina” znači toplinska energija proizvedena u procesu kogeneracije radi zadovoljavanja ekonomski opravdane potražnje za grijanjem ili hlađenjem;
- (35) „električna energija iz kogeneracije” znači električna energija proizvedena u procesu povezanom s proizvodnjom korisne topline i obračunana u skladu s metodologijom utvrđenom u Prilogu II.;
- (36) „visokoučinkovita kogeneracija” znači kogeneracija koja udovoljava kriterijima utvrđenim u Prilogu III.;
- (37) „cjelokupna učinkovitost” znači godišnji iznos proizvodnje električne i mehaničke energije i proizvodnje korisne topline podijeljen s gorivom utrošenim za toplinsku energiju proizvedenu u procesu kogeneracije i bruto proizvodnju električne i mehaničke energije;
- (38) „omjer električne i toplinske energije” znači omjer između električne energije iz kogeneracije i korisne topline u isključivo kogeneracijskom pogonu, uz korištenje radnih podataka određene jedinice;
- (39) „kogeneracijska jedinica” znači jedinica koja može raditi u kogeneracijskom pogonu;

⁽⁵⁵⁾ **Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).**

srijeda, 14. rujna 2022.

- (40) „mala kogeneracijska jedinica” znači kogeneracijska jedinica instaliranog kapaciteta manjeg od 1 MW;
- (41) „mikrokogeneracijska jedinica” znači kogeneracijska jedinica najvećeg kapaciteta manjeg od 50 kW;
- (42) „učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje” znači sustav centraliziranog grijanja ili hlađenja koji ispunjava kriterije utvrđene u članku 24.;
- (43) „učinkovito grijanje i hlađenje” znači sustav grijanja i hlađenja koji, u odnosu na osnovni scenarij koji odražava uobičajenu situaciju, mjerljivo smanjuje utrošak primarne energije potrebne za opskrbu jedne jedinice isporučene energije unutar relevantne granice sustava na troškovno učinkovit način, u skladu s procjenom iz analize troškova i koristi iz ove Direktive i uzimajući u obzir energiju potrebnu za ekstrakciju, pretvorbu, prijevoz i distribuciju;
- (44) „učinkovito individualno grijanje i hlađenje” znači sustav opskrbe za individualno grijanje i hlađenje koji u odnosu na učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje mjerljivo smanjuje utrošak neobnovljive primarne energije potrebne za opskrbu jedne jedinice isporučene energije unutar relevantne granice sustava ili zahtijeva jednaki utrošak neobnovljive primarne energije, ali uz niže troškove, uzimajući u obzir energiju potrebnu za ekstrakciju, pretvorbu, prijevoz i distribuciju;
- (45) „podatkovni centar” znači struktura ili skupina struktura **koja se upotrebljava za smještaj, povezivanje i rad računalnih sustava/poslužitelja i povezane** opreme **za** pohranu, obradu i/ili distribuciju podataka **te povezane djelatnosti kako je definirano u Uredbi Komisije (EU) 2022/132** ⁽⁵⁶⁾;
- (46) „preuređenje u značajnoj mjeri” znači preuređenje čiji troškovi prelaze 50 % troškova ulaganja za novu usporedivu jedinicu;
- (47) „agregator” znači isto što i „neovisni agregator” definiran u članku 2. točki 19. Direktive (EU) 2019/944;
- (48) „energetsko siromaštvo” znači **nemogućnost** kućanstva, **koja je povezana s cjenovnom nepristupačnosti, da ispuni svoje osnovne potrebe za opskrbom energijom i** nedostatak pristupa osnovnim energetskim uslugama **radi jamčenja osnovnih razina udobnosti i zdravlja**, pristojan životni i zdravstveni standard, uključujući odgovarajuće **grijanje, vruću vodu**, hlađenje, rasvjetu i energiju za električne uređaje, u odgovarajućem nacionalnom kontekstu, postojećoj socijalnoj politici i drugim relevantnim politikama, **uzrokovano jednim ili kombinacijom sljedećih čimbenika: nedovoljan raspoloživi dohodak, visoki izdaci za energiju i slaba energetska učinkovitost domova;**
- (49) „krajnji korisnik” znači fizička ili pravna osoba koja kupuje energiju za grijanje, hlađenje ili toplu vodu u kućanstvu za vlastitu krajnju uporabu, ili fizička ili pravna osoba koja boravi u pojedinačnoj zgradi ili samostalnoj uporabnoj jedinici u zgradi s više stanova ili višenamjenskoj zgradi koja se opskrbljuje grijanjem, hlađenjem ili toplom vodom u kućanstvu iz centralnog izvora, ali nema izravan ni pojedinačni ugovor s dobavljačem energije;
- (50) „suprotstavljeni interesi” znači da ne postoji pravedna i razumna raspodjela financijskih obveza i nagrada povezanih s ulaganjima u energetska učinkovitost među akterima, npr. između vlasnika i najmoprimaca, ili između vlasnika različitih samostalnih uporabnih cjelina zgrade, ili između vlasnika i najmoprimaca ili različitih vlasnika zgrada s više stanova ili višenamjenskih zgrada.
- (50a) „strategija uključivanja” znači **strategija kojom se postavljaju ciljevi, razvijaju tehnike i kojom se uspostavlja postupak uključivanja svih relevantnih dionika na nacionalnoj i lokalnoj razini, uključujući predstavnike civilnog društva kao što su organizacije za zaštitu potrošača, u postupak oblikovanja politika, s ciljem podizanja osviještenosti, dobivanja povratnih informacija o takvim politikama i poboljšanja njihova prihvaćanja u javnosti;**

⁽⁵⁶⁾ Uredba Komisije (EU) 2022/132 od 28. siječnja 2022. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o energetske statistici u pogledu provedbe ažuriranja godišnje, mjesečne i kratkoročne mjesečne energetske statistike (SL L 20, 31.1.2022., str. 208.).

srijeda, 14. rujna 2022.

(50b) „jedinствена kontaktna točka” znači **jedinstveno mjesto za pružanje savjeta, smjernica i informacija.**

Članak 3.

Načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu”

1. U skladu s načelom „energetska učinkovitost na prvom mjestu” države članice dužne su se pobrinuti da se energetske učinkovite rješenja, **uključujući resurse na strani potražnje i fleksibilnost sustava, ocjenjuju u osmišljavanju i planiranju političkih odluka, kao i u odlukama o velikim ulaganjima** koje se odnose na sljedeće sektore:

(a) energetske sustave; i

(b) neenergetske sektore koji utječu na potrošnju energije i energetske učinkovitost, **uključujući zgrade, promet, vodoopskrbu, informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT), poljoprivredu i financijske sektore.**

2. Države članice osiguravaju da relevantni subjekti provjeravaju primjenu načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu”, **uključujući, prema potrebi, integraciju sektora i međusektorske učinke**, ako odluke o politikama, planiranju i ulaganju podliježu zahtjevima za odobrenje i praćenje.

2a. **Pri primjeni ovog članka države članice uzimaju u obzir Preporuku Komisije (EU) 2021/1749⁽⁵⁷⁾.**

3. U primjeni načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu” države članice:

(a) **razvijaju, primjenjuju i objavljuju metodologiju** troškova i koristi **kojom se omogućuje pravilna procjena širih koristi rješenja za energetske učinkovitost, uzimajući u obzir cijeli životni ciklus i predvidljiva kretanja, učinkovitost sustava i troškova, sigurnost opskrbe i kvantifikaciju iz perspektive društvene, zdravstvene, gospodarske i klimatske neutralnosti;**

(aa) **osiguraju da primjena načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu” ima pozitivan učinak na rješavanje pitanja energetske siromaštva;**

(b) navode subjekt odgovoran za praćenje primjene načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu” i učinaka **regulatornih okvira, uključujući financijske propise**, odluka o politikama, planiranju i ulaganjima na potrošnju energije i energetske učinkovitost **te energetske sustave;**

(ba) **osiguravaju da ulaganja budu okolišno održiva u svim fazama energetske vrijednosne lanca i primjenjuju načela kružnosti u prijelazu na klimatsku neutralnost;**

(c) izvješćuju Komisiju, u okviru integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih izvješća o napretku u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999, o tome kako je načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu” uzeto u obzir u nacionalnim, regionalnim i **lokalnim** odlukama o planiranju, politikama i velikim ulaganjima povezanim s nacionalnim i regionalnim energetskim sustavima **te s neenergetskim sektorima, ako utječu na potrošnju energije i energetske učinkovitost, uključujući, među ostalim, sljedeće:**

i. procjenu sustavne primjene i koristi načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu” u energetskim sustavima, posebno u odnosu na potrošnju energije;

⁽⁵⁷⁾ Preporuka Komisije (EU) 2021/1749 od 28. rujna 2021. o energetske učinkovitosti na prvom mjestu: od načela do primjene u praksi – Smjernice i primjeri za provedbu pri donošenju odluka u energetske sektoru i drugim područjima.

srijeda, 14. rujna 2022.

- ii. popis mjera poduzetih kako bi se uklonile sve nepotrebne regulatorne ili neregulatorne prepreke provedbi načela energetske učinkovitosti na prvom mjestu i rješenja na strani potražnje, među ostalim utvrđivanjem nacionalnog zakonodavstva i mjera koje su u suprotnosti s načelom „energetska učinkovitost na prvom mjestu“;

3a. Do... [6 mi nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive] Komisija donosi delegirani akt kojim se dopunjuje ova Direktiva uspostavom zajedničkog općeg okvira, uključujući nadzor, postupak praćenja i izvješćivanja koji države članice mogu upotrebljavati za izradu metodologija troškova i koristi iz stavka 3. točke (a), kako bi se osigurala usporedivost, ostavljajući pritom mogućnost državama članicama da se prilagode nacionalnim i lokalnim okolnostima.

Članak 4.

Ciljevi energetske učinkovitosti

1. Države članice moraju zajednički postići smanjenje potrošnje energije od barem **40 %** u 2030. u **krajnjoj potrošnji energije i 42,5 % u potrošnji primarne energije** u odnosu na predviđanja iz referentnog scenarija iz **2007.** tako da 2030. krajnja potrošnja energije u Uniji ne bude veća od **740 Mtoe** i da potrošnja primarne energije u Uniji ne bude veća od **960 Mtoe** ⁽⁵⁸⁾.

2. Svaka država članica određuje **obvezujuće** nacionalne doprinose energetske učinkovitosti za potrošnju primarne energije i krajnje energije radi zajedničkog postizanja obvezujućeg cilja Unije utvrđenog u stavku 1. Države članice obavješćuju Komisiju o navedenim doprinosima, zajedno s obvezujućom linearnom putanjom **s dvije referentne točke (ključne etape) 2025. i 2027.** za njihovo postizanje, u okviru ažuriranja svojih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2018/1999 te u okviru svojih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova kako su navedeni u članku 3. i člancima od 7. do 12. Uredbe (EU) 2018/1999 i u skladu s tim člancima. **Pri određivanju svojih obvezujućih nacionalnih doprinosa** države članice **primjenjuju** formulu iz Priloga I. ovoj Direktivi i objašnjavaju kako i na temelju kojih podataka su izračunale te doprinose.

Države članice također dostavljaju udjele potrošnje energije u sektorima krajnjih korisnika, kako je definirano u Uredbi (EZ) br. 1099/2008 o energetske statistici, uključujući sektore industrije, domaćinstava, usluga i prometa, u svojim nacionalnim doprinosima energetske učinkovitosti. Navode se i predviđanja za potrošnju energije u sektoru **IKT-a**.

U određivanju navedenih doprinosa države članice uzimaju u obzir:

- (a) da potrošnja energije u Uniji 2030. ne smije biti veća od **740 Mtoe** krajnje energije ili veća od **960 Mtoe** primarne energije;
- (b) mjere predviđene ovom Direktivom;
- (c) druge mjere za poticanje energetske učinkovitosti u državama članicama i na razini Unije;
- (d) **sljedeće** relevantne faktore koji utječu na nastojanja u području učinkovitosti **i uključeni su u formulu utvrđenu u Prilogu I.:**
 - i. zajednička razina ambicioznosti potrebna da se postignu klimatski ciljevi;
 - ii. ravnopravna raspodjela nastojanja u cijeloj Uniji;
 - iii. energetski intenzitet gospodarstva;
 - iv. preostali troškovno učinkovit potencijal za uštedu energije;

⁽⁵⁸⁾ Unijin cilj energetske učinkovitosti izvorno je zadan i izračunan uzimajući kao osnovni scenarij predviđanja za 2030. iz referentnog scenarija iz 2007. Zbog promjena Eurostatove metodologije za izračun energetske ravnoteže i poboljšanja kasnijih predviđanja iz modeliranja potrebno je promijeniti osnovni scenarij. Stoga se, koristeći isti pristup za definiranje cilja, tj. uspoređivanjem s budućim osnovnim predviđanjima, ambicioznost Unijina cilja energetske učinkovitosti za 2030. postavlja u odnosu na predviđanja za 2030. iz referentnog scenarija iz 2020., odražavajući nacionalne doprinose iz nacionalnih energetskih i klimatskih planova. Unija će na temelju tako ažuriranog osnovnog scenarija trebati povećati ambicioznost za energetske učinkovitost u 2030. za najmanje 9 % u odnosu na potrebnu razinu iz referentnog scenarija iz 2020. Novi način iskazivanja razine ambicioznosti Unijinih ciljeva ne utječe na stvarnu razinu koju je potrebno postići.

srijeda, 14. rujna 2022.

(e) ostali nacionalni **čimbenici** koji utječu na potrošnju energije, a posebno:

- i. razvoj i predviđanja u vezi s BDP-om;
- ii. promjene u izvozu i uvozu energije, promjene u strukturi izvora energije i uvođenje novih održivih goriva;
- iii. razvoj svih izvora obnovljive energije, nuklearne energije te hvatanja i skladištenja ugljika;
- iv. dekarbonizaciju energetske intenzivnih industrija.

(iv a) razina ambicije u nacionalnim planovima za dekarbonizaciju/klimatsku neutralnost.

Ako države članice uzimaju u obzir nacionalne čimbenike iz trećeg podstavka točke (e), to ne dovodi do neuspjeha u postizanju cilja povećanja energetske učinkovitosti Unije. Komisija procjenjuje je li zajednički doprinos država članica dovoljan za postizanje cilja energetske učinkovitosti Unije i procjenjuje jesu li doprinosi u skladu s postizanjem ključnih etapa. Ako zaključi da to nije dovoljno, u roku od dva mjeseca od obavijesti država članica o njihovim nacionalnim doprinosima za energetske učinkovitosti svakoj državi članici predlaže ispravljene nacionalni doprinos energetske učinkovitosti kojim se osigurava da se zajedničkim doprinosom država članica postigne cilj povećanja energetske učinkovitosti Unije. Pri primjeni tog mehanizma Komisija osigurava da nema razlike u potrošnji primarne energije i krajnjoj potrošnji energije između zbroja nacionalnih doprinosa država članica i cilja povećanja energetske učinkovitosti Unije.

3. Komisija na temelju svoje ocjene u skladu s člankom 29. stavcima 1. i 3. Uredbe (EU) 2018/1999 **ocjenjuje napredak država članica u ostvarivanju njihovih obvezujućih nacionalnih doprinosa i ključnih etapa iz stavka 2. ovog članka. Ako Komisija na temelju svoje ocjene zaključi** da nije ostvaren dovoljan napredak u postizanju doprinosa energetske učinkovitosti, države članice koje su iznad svojih **putanja i ključnih etapa** iz stavka 2. ovog članka dužne su se pobrinuti za provođenje dodatnih mjera u roku od godine dana od datuma primanja Komisijine ocjene kako bi sustigle zaostatke u postizanju svojih doprinosa energetske učinkovitosti. Te dodatne mjere uključuju, među ostalim, sljedeće:

- (a) nacionalne mjere kojima se postiže dodatna ušteda energije, među ostalim veću pomoć u razvoju projekata za provedbu mjera ulaganja u energetske učinkovitost;
- (b) povećavanje obveze uštede energije utvrđene u članku 8.;
- (c) prilagođavanje obveze za javni sektor;
- (d) dobrovoljni financijski doprinos Nacionalnom fondu za energetske učinkovitost iz članka 28. ili nekom drugom instrumentu financiranja specijaliziranom za energetske učinkovitost, pri čemu godišnji financijski doprinosi moraju biti jednaki ulaganjima potrebnima za postizanje **putanje**.

Ako je država članica iznad svoje **putanje** iz stavka 2. ovog članka, ona mora u svoje integrirano nacionalno energetske i klimatske izvješće o napretku u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999 uvrstiti objašnjenje **mjera** koje će **poduzeti kako bi** se riješila nedosljednost radi postizanja svojeg nacionalnog doprinosa energetske učinkovitosti **i očekivani iznos uštede energije za svaku mjeru**.

Komisija ocjenjuje jesu li nacionalne mjere iz ovog stavka dovoljne da se postignu Unijini ciljevi energetske učinkovitosti. Ako se zaključi da nacionalne mjere nisu dovoljne, Komisija, prema potrebi, predlaže mjere i izvršava svoje ovlasti na razini Unije osobito kako bi osigurala ostvarivanje Unijinih ciljeva energetske učinkovitosti za 2030.

4. Komisija je dužna do 31. prosinca 2026. ocijeniti sve metodološke promjene u podacima dostavljenima na temelju Uredbe (EZ) br. 1099/2008 o energetske statistici, u metodologiji za izračun energetske bilance i u energetske modelima za europsku potrošnju energije te, prema potrebi, predložiti tehničke računske prilagodbe Unijinih ciljeva za 2030. radi očuvanja razine ambicioznosti utvrđene u stavku 1. ovog članka.

srijeda, 14. rujna 2022.

POGLAVLJE II. JAVNI SEKTOR KAO UZOR

Članak 5.

Javni sektor: predvodnik u energetske učinkovitosti

1. Države članice dužne su se pobrinuti da se ukupna krajnja potrošnja energije svih javnih tijela zajedno smanji za barem 2 % svake godine u odnosu na godinu X – 2 (pri čemu je X godina u kojoj ova Direktiva stupi na snagu).

U izračunu krajnje potrošnje energije javnih tijela države članice mogu uzeti u obzir razlike u klimi unutar države članice.

2. Države članice u svoje nacionalne energetske i klimatske planove i njihova ažuriranja u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 uključuju popis **svih** javnih tijela koja doprinose ispunjavanju obveze iz stavka 1. ovog članka, količinu smanjenja potrošnje energije **i energetske uštede** koje svako od njih mora ostvariti i mjere kojima ih namjeravaju ostvariti. U svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatske izvješćima o napretku u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999 države članice svake godine izvješćuju Komisiju o ostvarenom smanjenju krajnje potrošnje energije.

3. Države članice osiguravaju da regionalna i lokalna tijela uspostave specifične mjere energetske učinkovitosti u svojim planovima za dekarbonizaciju nakon savjetovanja s **relevantnim** dionicima, **svojim agencijama za energiju, kada je to relevantno**, i javnošću, uključujući sa skupinama koje su u opasnosti od energetske siromaštva ili izloženije njegovim posljedicama **na osnovi prihoda, roda, demografije, zdravstvenog stanja ili pripadnosti manjinskoj skupini**, kao što su osobe manjinskog rase ili etničkog porijekla. **Države članice također osiguravaju da regionalne i lokalne vlasti pri osmišljavanju i provedbi mjera energetske učinkovitosti izbjegavaju negativne izravne ili neizravne učinke mjera energetske učinkovitosti na energetske siromašne kućanstva, kućanstva s niskim prihodima ili ranjive skupine.**

4. Države članice javnim tijelima **pružaju financijsku i tehničku** potporu u uvođenju mjera za poboljšavanje energetske učinkovitosti **i potiču ih da uzimaju u obzir šire koristi koje nadilaze uštedu energije, kao što su kvaliteta zraka i okoliša u zatvorenom prostoru te poboljšanje kvalitete života ljudi i udobnost obnovljenih javnih zgrada, posebno škola, vrtića, domova za starije i nemoćne, objekta za stanovanje uz skrb, bolnica i socijalnog stanovanja**, uključujući na regionalnoj i lokalnoj razini. **Države članice daju smjernice, promiču stvaranje stručnosti i prilike za izobrazbu, uključujući u području energetske obnove, na način da koriste ugovore o energetske učinku i javno-privatna partnerstva, te potiču suradnju među javnim tijelima. Države članice podupiru javna tijela kada je riječ o rješavanju problema nedostatka ljudskih resursa, koji su potrebni u svim fazama zelene tranzicije, uključujući obrtnike i visokokvalificirane stručnjake za zelenu tehnologiju, znanstvenike u području primijenjenih znanosti i inovatore.**

5. Države članice potiču javna tijela da u svojim aktivnostima ulaganja i politikama u obzir uzimaju emisije ugljika tijekom cijelog životnog vijeka **kao i koristi za gospodarstvo, društvo i energetske sigurnost, te u tom pogledu izdaju posebne smjernice.**

5a. **Države članice potiču javna tijela da poduzmu odgovarajuće mjere za pronalaženje rješenja za aspekt grijanja zgrada koje su u vlasništvu javnih tijela ili kojima se javna tijela koriste, i to posebno zamjenom starih i neučinkovitih grijača i postupnim ukidanjem fosilnih goriva.**

5b. **Države članice promiču uporabu javnog prijevoza i drugih energetske učinkovitijih sredstava mobilnosti koja manje zagađuju, kao što su željeznica, vožnja biciklom, hodanje ili dijeljena mobilnost, i to preko obnove i dekarbonizacije voznih parkova, poticanja promjene načina prijevoza i uključivanja tih načina prijevoza u planiranje mobilnosti u gradovima.**

srijeda, 14. rujna 2022.

Članak 6.

Zgrade javnih tijela kao uzor

1. Ne dovodeći u pitanje članak 7. Direktive 2010/31/EU **■**, svaka država članica osigurava da se najmanje 3 % ukupne korisne površine podla grijanih i/ili hlađenih zgrada u vlasništvu javnih tijela **iz kategorija navedenih u nastavku te zgrada za socijalne svrhe** obnovi svake godine kako bi se barem modernizirale u zgrade gotovo nulte energije **ili zgrade nulte energije** u skladu s člankom 9. Direktive 2010/31/EU, **uzimajući u obzir troškovnu učinkovitost i tehničku izvedivost:**

- (a) **zgrade u vlasništvu javnih tijela,**
- (b) **novozakupljene zgrade kojima se koriste javna tijela, od... [datum stupanja na snagu ove Direktive],**
- (c) **zgrade kojima se koriste javna tijela u trenutku određene prekretnice (obnova najma, prodaja, prenamjena, značajni popravci ili radovi na održavanju).**

Države članice mogu izuzeti socijalno stanovanje od obveze obnove iz prvog podstavka ako takve obnove ne bi bile troškovno neutralne ili bi dovele do povećanja najamnine za osobe koje žive u socijalnom stanovanju koje ni na koji način ne može ostati unutar granica ekvivalenta financijske uštede na računima za energiju.

Ako javna tijela koriste zgradu koja nije u njihovu vlasništvu, koriste svoja ugovorna prava koliko je moguće da potaknu vlasnika zgrade da je obnovi tako da postane zgrada gotovo nulte energije u skladu s člankom 9. Direktive 2010/31/EU **ili da uvede sustav gospodarenja energijom ili ugovor o energetske učinku s ciljem održavanja i poboljšanja energetske svojstava tijekom vremena.** Pri sklapanju novog ugovora za korištenje zgrade koja nije u njihovu vlasništvu, javna tijela **osiguravaju** da ta zgrada ima energetski certifikat prema kojem pripada jednom od dva najviša razreda energetske učinkovitosti **ili utvrđuju ugovorne klauzule kojima se vlasnika zgrade obvezuje da obnovi zgradu tako da postane zgrada gotovo nulte energije prije nego je javno tijelo počne koristiti.**

Stopa od najmanje 3 % izračunava se na temelju ukupne korisne površine podla zgrada u vlasništvu javnih tijela **■** i **zgrada za socijalne svrhe** čija je ukupna korisna površina podla veća od 250 m² i koje 1. siječnja 2024. nisu zgrade gotovo nulte energije.

Države članice mogu utvrditi zahtjeve kojima se osigurava, ako je to tehnički i ekonomski izvedivo, da su zgrade koje su u vlasništvu javnih tijela ili kojima se javna tijela koriste, kako je navedeno u prvom i trećem podstavku ovog stavka, te zgrade za socijalne svrhe veće od 250 m² opremljene sustavima automatizacije i kontrole za zgradu ili drugim rješenjima za aktivno upravljanje tokovima energije, u skladu s člankom 14. stavkom 4. Direktive 2010/31/EU.

Kada je to tehnički izvedivo i troškovno učinkovito, države članice moraju učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi postavile niz mjesta za punjenje u zgradama koje su u vlasništvu javnih tijela ili kojima se javna tijela koriste, premašujući pritom minimalne zahtjeve iz članka 12. Direktive... [preinačena Direktiva o energetskim svojstvima zgrada – 2021/0426(COD)].

1a. Odstupajući od stavka 1., države članice mogu primjenjivati manje stroge zahtjeve kojima se utvrđuju različiti zahtjevi u pogledu energetske svojstava za sljedeće kategorije zgrada:

- (a) **zgrade koje su službeno zaštićene zbog toga što pripadaju posebno zaštićenom području ili zbog svoje posebne arhitektonske ili povijesne vrijednosti, u mjeri u kojoj bi se ispunjavanjem određenih minimalnih zahtjeva energetske svojstava na neprihvatljiv način promijenio njihov značaj ili izgled;**
- (b) **zgrade koje su u vlasništvu oružanih snaga ili središnje vlasti i koje su namijenjene nacionalnoj obrani, osim pojedinačnih prostora za stanovanje ili uredskih zgrada za oružane snage i drugo osoblje koje zapošljavaju nadležna tijela za nacionalnu obranu;**

srijeda, 14. rujna 2022.

(c) zgrade koje se koriste u obredne i vjerske svrhe.

1b. *Kako bi se dala prednost uštedi energije i potaknulo rano djelovanje, država članica koja obnovi više od 3 % ukupne površine poda svojih zgrada u skladu sa stavkom 1. u bilo kojoj godini do 31. prosinca 2026. može uračunati višak u godišnju stopu obnove za bilo koju od sljedeće tri godine. Država članica koja obnovi više od 3 % ukupne površine poda svojih zgrada od 1. siječnja 2027. može višak uračunati u godišnju stopu obnove za sljedeće dvije godine.*

2. U iznimnim slučajevima države članice mogu u godišnju stopu obnove zgrada uračunati nove zgrade koje su u vlasništvu kao zamjena za određene zgrade javnih tijela srušene tijekom bilo koje od prethodne dvije godine. Takve se iznimke primjenjuju samo ako bi bile troškovno učinkovitije i održivije u smislu energije i emisija CO₂ tijekom životnog vijeka u odnosu na obnovu takvih zgrada. Svaka država članica jasno određuje i objavljuje opće kriterije, metodologije i postupke za utvrđivanje takvih iznimnih slučajeva.

3. Za potrebe ovog članka države članice objavljuju popis grijanih i/ili hlađenih zgrada koje su u vlasništvu javnih tijela ili kojima se javna tijela koriste kako je navedeno u prvom i trećem podstavku stavka 1. te zgrada za socijalne svrhe čija je ukupna korisna površina poda veća od 250 m². Taj se popis sastavlja do 30. lipnja 2024. i ažurira najmanje jednom godišnje. Prikuplja se u bazi podataka prilagođenoj korisniku te je povezan s pregledom fonda zgrada sastavljenim u okviru nacionalnih dugoročnih strategija obnove u skladu s člankom 2.a Direktive 2010/31/EU i bazama podataka uspostavljenima na temelju članka 19. te direktive [preinačena Direktiva o energetske svojstvima zgrada – 2021/0426(COD)].

Ako takvi popisi već postoje na lokalnoj ili regionalnoj razini, svaka država članica poduzima odgovarajuće mjere za olakšavanje prikupljanja i obrade podataka povezanih sa svojim popisom. Popis omogućuje i privatnim subjektima, uključujući poduzeća za energetske usluge, da sudjeluju u rješenjima za obnovu. Promatračka skupina za obnovu zgrada EU-a može objediniti podatke o značajkama fonda zgrada, ovojnicama zgrada, tehničkim sustavima zgrada, obnovi zgrada i energetske svojstvima kako bi se s pomoću usporedivih podataka osiguralo bolje razumijevanje energetske učinkovitosti sektora zgradarstva.

Popis sadržava barem sljedeće podatke:

(a) površinu poda u m²;

(ab) godišnju potrošnju energije za grijanje, hlađenje, električnu energiju i toplu vodu ako su ti podaci dostupni;

(b) energetski certifikat svake zgrade izdan u skladu s člankom 16. Direktive ... [preinačena Direktiva o energetske svojstvima zgrada – 2021/0426 (COD)] ili, ako ne postoji energetski certifikat za zgradu, dostavljaju se informacije o izvoru topline za zgradu, energetskom intenzitetu zgrade navedenom u kWh/(m²*god), ventilacijskim i rashladnim instalacijama i drugim tehničkim instalacijama;

(ba) izmjerene uštede energije koje proizlaze iz obnove zgrada koje su u vlasništvu javnih tijela ili kojima se javna tijela koriste te zgrada za socijalne svrhe i druge mjere energetske učinkovitosti u tim zgradama;

(bb) starost, vrsta namjene, tipologija i lokacija zgrada (gradska ili ruralna).

Povrh podataka iz trećeg podstavka, države članice ulažu sve napore kako bi u svoje popise uključile kvalitativne aspekte. Konkretno, svojim popisima mogu priložiti opis mjera povezanih sa svojim strategijama za sudjelovanje kako bi se osiguralo da vlasnici i korisnici zgrada prilagode svoje ponašanje u cilju uštede energije i ispunjavanja operativnih zahtjeva za zgrade gotovo nulte energije. Takvi su prilozi dostupni u obliku resursnih centara kojima upravljaju lokalna tijela ili se dodaju već postojećima, a dostupni su dionicima, uključujući tvorce politika, privatne iznajmljivače socijalnih stanova i udruge stanara te voditelje privatnih ureda.

srijeda, 14. rujna 2022.

Članak 7.

Javna nabava

1. Države članice osiguravaju da naručitelji i javni naručitelji, kad sklapaju javne ugovore i koncesije vrijednosti koja nije ispod pragova utvrđenih u članku 8. Direktive 2014/23/EU, članku 4. Direktive 2014/24/EU i članku 15. Direktive 2014/25/EU, kupuju samo proizvode, usluge, zgrade i radove s visokim energetske svojstvima, **uzimajući na adekvatan način u obzir učinkovito upravljanje financijskim sredstvima**, u skladu sa zahtjevima iz Priloga IV. ovoj Direktivi.

Države članice također osiguravaju da naručitelji i javni naručitelji, kad sklapaju javne ugovore i koncesije vrijednosti koja nije ispod pragova na koje se upućuje u prvom podstavku, primjenjuju načelo energetske učinkovitosti na prvom mjestu iz članka 3. ove Direktive, uključujući za one javne ugovore i koncesije za koje u Prilogu IV. nisu propisani posebni zahtjevi.

2. Obveza iz stavka 1. primjenjuje se na ugovore oružanih snaga samo u mjeri u kojoj njezina primjena nije u suprotnosti s prirodom i primarnim ciljem aktivnosti oružanih snaga. Obveza se ne primjenjuje na ugovore za nabavu vojne opreme kako je definirano Direktivom 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁹⁾.

3. Ne dovodeći u pitanje članak 26. stavak 4 ove Direktive, države članice osiguravaju da naručitelji i javni naručitelji procjenjuju izvedivost sklapanja dugoročnih ugovora o energetske učinku kojima se osigurava dugoročna ušteda energije u slučaju javne nabave za ugovore o uslugama sa značajnim energetske sadržajem .

4. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., u slučaju kupnje paketa proizvoda koji je potpuno obuhvaćen delegiranim aktom donesenim u skladu s Uredbom (EU) 2017/1369 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁰⁾, države članice mogu zahtijevati da se prednost da zbirnoj energetske učinkovitosti u odnosu na energetske učinkovitost pojedinačnih proizvoda u sklopu tog paketa, odnosno kupnji paketa proizvoda koji je u skladu s kriterijem pripadnosti najvišem **dostupnom** razredu energetske učinkovitosti.

5. Države članice **zahtijevaju** da naručitelji i javni naručitelji u praksi u nabavi, **osobito za prometni sektor**, prema potrebi uzimaju u obzir šire aspekte održivosti, društva, okoliša i kružnog gospodarstva kako bi se postigli Unijini ciljevi dekarbonizacije i nulte stope onečišćenja. Prema potrebi i u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Prilogu IV. države članice zahtijevaju od naručitelja i javnih naručitelja da uzimaju u obzir Unijine kriterije za zelenu javnu nabavu.

Radi transparentnosti u primjeni zahtjeva energetske učinkovitosti u postupku nabave države članice javno objavljuju informacije o učinku energetske učinkovitosti ugovora vrijednosti koja nije ispod pragova iz stavka 1. Javni naručitelji od ponuditelja **zahtijevaju** da za novu zgradu i zgradu koja će se obnoviti navedu informacije o potencijalu globalnog zagrijavanja tijekom životnog vijeka, **uključujući uporabu niskougljičnih materijala i kružnost upotrijebljenih materijala**, pri čemu te informacije javno **objavljuju** za ugovore, osobito kad je riječ o novim zgradama s ukupnom korisnom površinom poda većom od 2 000 kvadratnih metara.

Države članice naručiteljima i javnim naručiteljima pružaju podršku za uvođenje zahtjeva energetske učinkovitosti, među ostalim na regionalnoj i lokalnoj razini, time što daju jasna pravila i smjernice, uključujući metodologije za procjenjivanje troškova životnog vijeka te utjecaja na okoliš i troškova za okoliš, uspostavljaju centre stručnosti za podršku, potiču suradnju među javnim naručiteljima, uključujući prekograničnu, te kad je god to moguće koriste zbirnu nabavu i digitalnu nabavu.

5a. Prema potrebi, Komisija može pružiti dodatne smjernice i alate nacionalnim tijelima i službenicima za javnu nabavu kada je riječ o primjeni zahtjeva energetske učinkovitosti u postupku javne nabave. Takva bi podrška mogla ojačati postojeće platforme za potporu (npr. usklađeno djelovanje) za države članice i pomoći im da uzmu u obzir kriterije za zelenu javnu nabavu.

⁽⁵⁹⁾ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.).

⁽⁶⁰⁾ Uredba (EU) 2017/1369 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2017. o utvrđivanju okvira za označavanje energetske učinkovitosti i o stavljanju izvan snage Direktive 2010/30/EU (SL L 198, 28.7.2017., str. 1.).

srijeda, 14. rujna 2022.

6. Države članice uspostavljaju pravne i regulatorne odredbe i administrativne prakse koje se odnose na javnu nabavu te godišnji proračun i računovodstvo potrebne da se pojedinačni javni naručitelji ne odvrte od ulaganja u poboljšanje energetske učinkovitosti te od uporabe ugovora o energetskom učinku i mehanizama financiranja s trećim osobama na dugoročnoj ugovornoj osnovi.

7. Države članice uklanjaju sve regulatorne i neregulatorne prepreke energetske učinkovitosti, posebno kad je riječ o pravnim i regulatornim odredbama i administrativnim praksama koje se odnose na javnu nabavu te godišnji proračun i računovodstvo kako bi se osiguralo da se pojedinačna javna tijela ne odvrte od ulaganja u poboljšanje energetske učinkovitosti te od uporabe ugovora o energetskom učinku i mehanizama financiranja s trećim osobama na dugoročnoj ugovornoj osnovi.

Države članice izvješćuju Komisiju o mjerama poduzetima za uklanjanje prepreka uvođenju poboljšanja energetske učinkovitosti u okviru integriranih nacionalnih i klimatskih izvješća o napretku u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999.

POGLAVLJE III.

UČINKOVITOST U UPORABI ENERGIJE

Članak 8.

Obveza uštede energije

-1. Kako bi se osigurao stabilan i predvidljiv doprinos ostvarenju energetske i klimatske politike Unije za 2030. i cilja klimatske neutralnosti do 2050., države članice ostvaruju kumulativnu uštedu energije u krajnjoj potrošnji u razdobljima obveze. Prvo razdoblje obveze, navedeno u stavku 1. točki (a), trajalo je od 2014. do 2020. Drugo razdoblje obveze, navedeno u stavku 1. točkama (b) i (c), traje od 2021. do 2030.

1. Države članice ostvaruju kumulativnu uštedu energije u krajnjoj potrošnji koja je barem jednaka:

- (a) novim uštedama svake godine od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. od 1,5 % godišnje količine prodaje energije krajnjim kupcima prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2013. Iz tog se izračuna u cijelosti ili djelomično može isključiti količina prodane energije upotrijebljene u prometu;
- (b) novim uštedama svake godine od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2023. od 0,8 % godišnje krajnje potrošnje energije prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2019. Odstupajući od tog zahtjeva, Cipar i Malta ostvaruju nove uštede svake godine od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2023. što je jednako 0,24 % godišnje krajnje potrošnje energije prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2019.;
- (c) novim uštedama svake godine od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2030. od 2 % godišnje krajnje potrošnje energije prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2020.

Države članice odlučuju kako treba rasporediti izračunanu količinu nove uštede u svakom razdoblju iz prvog podstavka točaka (a), (b) i (c), pod uvjetom da se do kraja svakog razdoblja obveze ostvari zahtijevana ukupna kumulativna ušteda energije u krajnjoj potrošnji.

Države članice i dalje ostvaruju nove godišnje uštede u skladu sa stopom ušteda iz točke (c) prvog podstavka u desetogodišnjim razdobljima nakon 2030.

2. Države članice postižu iznos uštede koji se zahtijeva u skladu sa stavkom 1. ovog članka uspostavom sustava obveze energetske učinkovitosti iz članka 9. ili donošenjem alternativnih mjera politike iz članka 10. Države članice mogu kombinirati sustav obveze energetske učinkovitosti s alternativnim mjerama politike. Države članice osiguravaju da se ušteda energije koja proizlazi iz mjera politike iz članaka 9. i 10. te članka 28. stavka 11. izračunava u skladu s Prilogom V.

srijeda, 14. rujna 2022.

3. Sustave obveze energetske učinkovitosti, alternativne mjere politike, ili njihovu kombinaciju, ili programe ili mjere financirane iz nacionalnog fonda za energetske učinkovitost države članice provode prioritarno kod osoba pogođenih energetskim siromaštvom, **kućanstava s niskim prihodima**, ugroženih kupaca i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju. Države članice dužne su se pobrinuti da mjere politike provedene u skladu s ovim člankom nemaju negativan učinak na te osobe. U primjenjivim slučajevima države članice dužne su na najbolji mogući način iskorištavati financiranje, uključujući javno financiranje, instrumente financiranja uspostavljene na razini Unije i prihode od emisijskih jedinica u skladu s člankom 22. stavkom 3. točkom (b), s ciljem uklanjanja negativnih učinaka i osiguravanja pravedne i uključive energetske tranzicije.

Kako bi ostvarile iznos uštede energije koji se zahtijeva u skladu sa stavkom 1., države članice razmatraju i promiču ulogu zajednica obnovljive energije i energetskih zajednica građana u doprinosu provedbi tih mjera politike.

Države članice dužne su **utvrditi i** ostvariti **minimalni** udio potrebne kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji kod osoba pogođenih energetskim siromaštvom, **kućanstava s niskim prihodima**, ugroženih kupaca i, ako je primjenjivo, kod osoba koje žive u socijalnom stanovanju. Taj udio mora biti barem jednak udjelu kućanstava u energetskom siromaštvu kako je procijenjen u njihovu nacionalnom energetskom i klimatskom planu sastavljenom u skladu s člankom 3. stavkom 3. točkom (d) Uredbe o upravljanju (EU) 2018/1999. **Države članice u svojoj procjeni udjela energetskog siromaštva u svojim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima uzimaju u obzir pokazatelje iz točaka od (a) do (bb) ovog podstavka.** Ako država članica nije dostavila podatak o udjelu kućanstava u energetskom siromaštvu kako je procijenjen u njezinu nacionalnom energetskom i klimatskom planu, udio potrebne kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji kod ugroženih kupaca, **kućanstava s niskim prihodima**, osoba pogođenih energetskim siromaštvom i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju mora biti barem jednak aritmetičkom prosjeku udjela sljedećih pokazatelja za 2019. ili, ako podaci za 2019. nisu dostupni, za linearnu ekstrapolaciju njihovih vrijednosti za posljednje tri godine za koje su dostupni:

(a) nemogućnost održavanja odgovarajuće temperature u domu (Eurostat, SILC [ilc_mdcs01]);

(b) nepodmireni računi za komunalne usluge (Eurostat, SILC, [ilc_mdcs07]); i

(ba) ukupan broj stanovnika koji živi u stambenom objektu s krovom koji propušta, vlažnim zidovima, podovima ili temeljima ili trulim prozorskim okvirima ili podom (Eurostat, SILC [ilc_mdho01]);

(bb) stopa rizika od siromaštva (Eurostat, istraživanja SILC-a i ECHP-a [ilc_li02]) (granična točka: 60 % medijana ekvivalentnog dohotka nakon socijalnih transfera.

4. Države članice uključuju informacije o primijenjenim pokazateljima, aritmetičkom prosjeku udjela i rezultatima mjera politike uspostavljenima u skladu sa stavkom 3. ovog članka u ažuriranim verzijama svojih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2018/1999, u svojim naknadnim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima u skladu s člankom 3. i člancima od 7. do 12. Uredbe (EU) 2018/1999 i odgovarajućim izvješćima o napretku u skladu s člankom 17. te uredbe.

5. Države članice mogu uračunavati uštede energije koje proizlaze iz mjera politike, bilo da su uvedene do 31. prosinca 2020. ili nakon tog datuma, pod uvjetom da te mjere dovedu do novih pojedinačnih mjera koje se poduzimaju nakon 31. prosinca 2020. Ušteda energije postignuta u bilo kojem razdoblju obveze ne uračunava se u količinu potrebne uštede energije iz prijašnjih razdoblja obveze utvrđenih u stavku 1.

6. Pod uvjetom da države članice ispunе barem svoju obvezu kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji iz stavka 1. prvog podstavka točke (b), one mogu izračunati potrebni iznos uštede energije iz stavka 1. prvog podstavka točke (b) na jedan ili više sljedećih načina:

(a) primjenom godišnje stope štednje na prodaju energije krajnjim kupcima ili na krajnju potrošnju energije, prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2019.;

(b) isključenjem iz osnovnog scenarija za izračun, u cijelosti ili djelomično, energije koja se upotrebljava u prometu;

srijeda, 14. rujna 2022.

(c) korištenjem bilo koje od mogućnosti utvrđenih u stavku 8.

7. Ako države članice odluče iskoristiti bilo koju mogućnost iz stavka 6. u pogledu potrebne uštede energije iz stavka 1. prvog podstavka točke (b), one utvrđuju:

(a) vlastitu godišnju stopu uštede koja će se primjenjivati u izračunu njihove kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji, kojom se osigurava da konačni iznos njihove neto uštede energije nije niži od onog koji se zahtijeva u stavku 1. prvom podstavku točki (b);

(b) vlastiti osnovni scenarij za izračun u kojem se može u cijelosti ili djelomično isključiti energiju koja se upotrebljava u prometu.

8. Podložno stavku 9., svaka država članica može:

(a) provesti izračun koji se zahtijeva u stavku 1. prvom podstavku točki (a) koristeći se vrijednostima od 1 % u 2014. i u 2015.; 1,25 % u 2016. i u 2017.; i 1,5 % u 2018., u 2019. i u 2020.;

(b) isključiti iz izračuna, u cijelosti ili djelomično, količinu prodane energije upotrijebljene u razdoblju obveze iz stavka 1. prvog podstavka točke (a) ili krajnje energije utrošene u razdoblju obveze iz točke (b) tog podstavka za potrebe industrijskih djelatnosti navedenih u Prilogu I. Direktivi 2003/87/EZ;

(c) u iznos zahtijevane uštede energije iz stavka 1. prvog podstavka točaka (a) i (b) uračunavati uštedu energije ostvarenu u sektorima pretvorbe, distribucije i prijenosa energije, uključujući infrastrukturu za učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje, kao rezultat provedbe zahtjeva iz članka 23. stavka 4., članka 24. stavka 4. točke (a) i članka 25. stavka 1., stavaka od 5. do 9. i stavka 11. Države članice obavješćuju Komisiju o planiranim mjerama politike u okviru ove točke za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. u sklopu svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova. Učinak tih mjera izračunava se u skladu s Prilogom V. i uključuje se u te planove;

(d) u iznos zahtijevane uštede energije uračunavati uštedu energije koja proizlazi iz pojedinačnih mjera koje se prvi puta provode od 31. prosinca 2008. i koje nastavljaju imati učinak u 2020. u pogledu razdoblja obveze iz stavka 1. prvog podstavka točke (a) i nakon 2020. u pogledu razdoblja iz stavka 1. prvog podstavka točke (b) te koje se mogu mjeriti i provjeriti;

(e) u iznos zahtijevane uštede energije uračunavati uštedu energije koja proizlazi iz mjera politike pod uvjetom da se može dokazati da te mjere dovode do pojedinačnih mjera koje se poduzimaju od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2020. i koje donose uštedu nakon 31. prosinca 2020.;

(f) iz izračuna iznosa zahtijevane uštede energije iz stavka 1. prvog podstavka točaka (a) i (b) isključiti 30 % provjerljive količine energije proizvedene na ili u zgradama za vlastite potrebe kao rezultat mjera politike kojima se promiče nova ugrađena tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora;

(g) u iznos zahtijevane uštede energije iz stavka 1. prvog podstavka točaka (a) i (b) uračunavati uštedu energije koja premašuje uštedu energije koja se zahtijeva za razdoblje obveze od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020., pod uvjetom da je ta ušteda rezultat pojedinačnih mjera poduzetih na temelju mjera politike iz članaka 9. i 10. koje su države članice priopćile u okviru svojih nacionalnih akcijskih planova za energetske učinkovitost i u izvješćima o napretku u skladu s člankom 24.

9. Države članice zasebno primjenjuju i izračunavaju učinak mogućnosti odabranih u skladu sa stavkom 8. na razdoblje iz stavka 1. prvog podstavka točaka (a) i (b):

(a) za izračun iznosa uštede energije koji se zahtijeva za razdoblje obveze iz stavka 1. prvog podstavka točke (a) države članice mogu se koristiti stavkom 8. točkama od (a) do (d). Sve mogućnosti odabrane u skladu sa stavkom 8. zajedno iznose najviše 25 % uštede energije iz stavka 1. prvog podstavka točke (a);

(b) za izračun iznosa uštede energije koji se zahtijeva za razdoblje obveze iz stavka 1. prvog podstavka točke (b), države članice mogu se koristiti stavkom 8. točkama od (b) do (g) pod uvjetom da pojedinačne mjere iz stavka 8. točke (d) nastave imati provjerljiv i mjerljiv učinak nakon 31. prosinca 2020. Sve mogućnosti odabrane u skladu sa stavkom 8. ne smiju zajedno dovesti do smanjenja iznosa uštede energije izračunane u skladu sa stavcima 6. i 7. za više od 35 %.

srijeda, 14. rujna 2022.

Bez obzira na to jesu li države članice u cijelosti ili djelomično isključile energiju koja se upotrebljava u prometu iz svojeg osnovnog scenarija za izračun ili se koristile bilo kojom od mogućnosti navedenih u stavku 8., one moraju osigurati da izračunani neto iznos nove uštede koju treba ostvariti u krajnjoj potrošnji energije u razdoblju obveze iz stavka 1. prvog podstavka točke (b) od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2023. nije niži od iznosa koji je rezultat primjene godišnje stope uštede iz stavka 1. prvog podstavka točke (b).

10. Države članice opisuju u ažuriranjima svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2018/1999, u svojim naknadnim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima u skladu s člankom 3. i člancima od 7. do 12. Uredbe (EU) 2018/1999 i u skladu s Prilogom III. Uredbi (EU) 2018/1999 i odgovarajućim izvješćima o napretku izračun iznosa uštede energije koju treba ostvariti u razdoblju od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. i, prema potrebi, pojašnjavaju na koji su način utvrđeni godišnja stopa uštede i osnovni scenarij za izračun te kako su i u kojoj mjeri primijenjene mogućnosti iz stavka 8. ovog članka.

11. Države članice obavješćuju Komisiju o količini potrebne uštede energije iz stavka 1. prvog podstavka točke (c) i stavka 3. ovog članka, opisu mjera politike koje trebaju provesti da ostvare ukupni iznos kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji i svojim metodologijama za izračun u skladu s Prilogom V. ovoj Direktivi u okviru svojih ažuriranja integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2018/1999 te u okviru svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova kako su navedeni u postupku iz članka 3. i članaka od 7. do 12. Uredbe (EU) 2018/1999 i u skladu s postupkom iz tih članaka. Države članice koriste obrazac za izvješćivanje koji im je dala Komisija.

12. Ako Komisija na temelju svoje ocjene integriranih nacionalnih energetske i klimatskih izvješća o napretku u skladu s člankom 29. Uredbe (EU) 2018/1999 ili nacrtu ili konačnog ažuriranja najnovijeg dostavljenog integriranog nacionalnog energetske i klimatskog plana u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2018/1999 ili nacrtu ili konačnog integriranog nacionalnog energetske i klimatskog plana u skladu s člankom 3. i člancima od 7. do 12. Uredbe (EU) 2018/1999 zaključi da mjere politike ne osiguravaju postizanje potrebne kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji do kraja razdoblja obveze, Komisija može državama članicama čije mjere politike smatra nedovoljnim za osiguravanje ispunjavanja njihovih obveza uštede energije izdati preporuke u skladu s člankom 34. Uredbe (EU) 2018/1999.

13. Ako država članica ne postigne potrebnu kumulativnu uštedu energije u krajnjoj potrošnji do kraja razdoblja obveze utvrđenog u stavku 1. ovog članka, dužna je postići preostalu uštedu energije uz potrebnu kumulativnu uštedu energije u krajnjoj potrošnji koju je obvezna postići do kraja sljedećeg razdoblja obveze.

14. U okviru ažuriranja nacionalnih energetske i klimatskih planova i odgovarajućih izvješća o napretku i naknadnih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova i u skladu s obavijestima dostavljenima na temelju Uredbe (EU) 2018/1999 države članice dokazuju, uključujući, ako je primjereno, dokazima i izračunima:

- (a) da se u slučaju preklapanja učinka mjera politike ili pojedinačnih mjera uštede energije ne uračunavaju dvaput;
- (b) da ušteda energije postignuta u skladu sa stavkom 1. prvim podstavkom točkama (b) i (c) doprinosi postizanju njihovih nacionalnih doprinosa u skladu s člankom 4.;
- (c) da su mjere politike uspostavljene radi postizanja njihove obveze uštede energije i osmišljene u skladu sa zahtjevima iz ovog članka te da su te mjere politike prihvatljive i primjerene za osiguravanje potrebne količine kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji do kraja svakog razdoblja obveze.

Članak 9.

Sustavi obveze energetske učinkovitosti

1. Ako države članice odluče ispuniti svoje obveze ostvarivanja iznosa uštede zahtijevanog u skladu s člankom 8. stavkom 1. putem sustava obveze energetske učinkovitosti, one osiguravaju da stranke obveznice iz stavka 2. ovog članka koje posluju na državnom području pojedinačne države članice, ne dovodeći u pitanje članak 8. stavke 8. i 9., ispune zahtjev u vezi s kumulativnom uštedom energije u krajnjoj potrošnji kako je utvrđen u članku 8. stavku 1.

srijeda, 14. rujna 2022.

Ako je primjenjivo, države članice mogu odlučiti da stranke obveznice ispune tu uštedu, u cijelosti ili djelomično, kao doprinos nacionalnom fondu za energetske učinkovitost u skladu s člankom 28. stavkom 11.

2. Države članice na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija imenuju stranke obveznice među operatorima prijenosnih sustava, **operatorima distribucijskih sustava**, distributerima energije, poduzećima za maloprodaju energije i distributerima goriva za prijevoz ili poduzećima za maloprodaju goriva za prijevoz koji posluju na njihovu državnom području. Stranke obveznice ostvaruju iznos uštede energije potreban za ispunjavanje obveze među krajnjim kupcima, koje određuje država članica, neovisno o izračunu provedenom u skladu s člankom 8. stavkom 1., ili, ako države članice tako odluče, putem potvrđene uštede koja potječe od drugih stranaka kako je opisano u stavku 10. točki (a) ovog članka.

3. Ako su poduzeća za maloprodaju energije imenovana strankama obveznicama na temelju stavka 2., države članice osiguravaju da poduzeća za maloprodaju energije u ispunjavanju svoje obveze ne stvaraju prepreke koje potrošačima otežavaju prelazak s jednog dobavljača na drugoga.

4. Države članice **potiču** stranke obveznice da dio obveze uštede energije ostvare kod osoba pogođenih energetske siromaštvom, ugroženih kupaca **i kućanstava s niskim prihodima** i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju. Države članice mogu također od stranaka obveznica zahtijevati da ostvare ciljeve smanjenja troškova energije i da ostvare uštedu energije promicanjem mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti, među ostalim mjerama financijske potpore kojima se ublažavaju učinci cijena ugljika na MSP-ove i **mikropoduzeća**.

5. Države članice **zahtijevaju** od stranaka obveznica da rade s **regionalnim i lokalnim** tijelima ili općinama, **te da surađuju sa socijalnim službama i organizacijama civilnog društva kako bi se uspostavila platforma za sudjelovanje posvećena smanjenju energetske siromaštva**, promicale mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti kod osoba pogođenih energetske siromaštvom, ugroženih kupaca **i kućanstava s niskim prihodima** i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju. To obuhvaća utvrđivanje posebnih potreba onih skupina koje su u opasnosti od energetske siromaštva ili izloženije njegovim posljedicama te pronalaženje rješenja za te potrebe. Radi zaštite osoba pogođenih energetske siromaštvom, ugroženih kupaca i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju, države članice potiču stranke obveznice da provode mjere kao što su obnova zgrada, uključujući socijalno stanovanje, zamjena bijele tehnike, nuđenje financijske potpore i poticaja za mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti u skladu s nacionalnim programima financiranja i potpore, ili energetske pregledima.

6. Države članice zahtijevaju od stranaka obveznica da godišnje izvješćuju o uštedi energije koje su stranke obveznice postigle mjerama koje su promicale kod osoba pogođenih energetske siromaštvom, ugroženih kupaca i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju te zahtijevaju zbirne statističke informacije o njihovim krajnjim kupcima (pri čemu moraju biti vidljive promjene uštede energije u odnosu na prethodno dostavljene informacije) i pruženoj tehničkoj i financijskoj potpori.

7. Države članice izražavaju iznos uštede energije koji se zahtijeva od svake stranke obveznice u krajnjoj potrošnji energije ili u potrošnji primarne energije. Metoda odabrana za iskazivanje iznosa uštede energije koji se zahtijeva upotrebljava se i za izračun uštede koju iskazuju stranke obveznice. Za potrebe konverzije količina ušteda energije primjenjuju se neto kalorične vrijednosti utvrđene u Prilogu VI. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2018/2066⁽⁶¹⁾ i faktor primarne energije u skladu s člankom 29., osim ako se može obrazložiti primjena drugih faktora konverzije.

8. Države članice uspostavljaju sustave mjerenja, nadzora i provjere za provođenje dokumentiranih provjera na temelju barem statistički značajnog udjela i reprezentativnog uzorka mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti koje su uspostavile stranke obveznice. Ti se mjerenje, nadzor i provjera provode neovisno o strankama obveznicama. [Ako je

⁽⁶¹⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/2066 od 19. prosinca 2018. o praćenju i izvješćivanju o emisijama stakleničkih plinova u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Uredbe Komisije (EU) br. 601/2012, SL L 334, 31.12.2018., str. 1.–93.

srijeda, 14. rujna 2022.

subjekt stranka obveznica u okviru nacionalnog sustava obveze energetske učinkovitosti iz članka 9. i iz sustava EU-a za trgovanje emisijama u sektoru zgrada i cestovnog prometa [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD) ⁽⁶²⁾], u sustavima za praćenje i provjeru mora biti osigurano da se cijena ugljika koja se prenosi kad se gorivo pušta u potrošnju [u skladu s člankom 21. stavkom 1. COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)] uzima u obzir u izračunavanju i izvješćivanju ušteda energije ostvarenih subjektivim mjerama za uštedu energije.]

9. Države članice obavješćuju Komisiju u okviru integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih izvješća o napretku u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999 o uspostavljenim sustavima mjerenja, nadzora i provjere, što među ostalim uključuje korištene metode, utvrđene probleme i načine na koje se pristupilo njihovu rješavanju.

10. U okviru sustava obveze energetske učinkovitosti države članice mogu odobriti strankama obveznicama da učine sljedeće:

- (a) da u svoju obvezu uračunaju certificirane uštede energije koje su ostvarili pružatelji energetskih usluga ili druge treće strane, među ostalim ako stranke obveznice putem drugih tijela koja je odobrila država ili putem javnih tijela promiču mjere koje mogu uključivati formalna partnerstva i mogu se kombinirati s drugim izvorima financiranja. Ako to dopuste, države članice osiguravaju da se certifikacija uštede energije odvija u skladu s postupkom odobrenja koji je uspostavljen u državama članicama, koji je jasan, transparentan i otvoren za sve sudionike na tržištu i koji je usmjeren na smanjenje troškova certifikacije;
- (b) da računaju uštede ostvarene određene godine kao da su ostvarene u bilo kojoj od četiri prethodne ili tri sljedeće godine ako to nije dulje od isteka razdoblja obveza iz članka 8. stavka 1.

Države članice procjenjuju učinak izravnih i neizravnih troškova sustava obveze energetske učinkovitosti na konkurentnost energetski intenzivnih industrija izloženih međunarodnom tržišnom natjecanju i, prema potrebi, poduzimaju mjere za smanjenje tog učinka.

11. Jednom godišnje države članice objavljuju ostvarene uštede energije prema pojedinačnim strankama obveznicama ili prema svakoj od potkategorija stranaka obveznica, kao i ukupno u okviru sustava.

Članak 10.

Alternativne mjere politike

- 1. Ako države članice odluče ispuniti svoje obveze ostvarivanja uštede u skladu s člankom 8. stavkom 1. putem alternativnih mjera politike, one osiguravaju, ne dovodeći u pitanje članak 8. stavke 8. i 9., da se ušteda energije koja se zahtijeva u skladu s člankom 8. stavkom 1. ostvaruje među krajnjim kupcima.
- 2. Za sve mjere, osim onih koje se odnose na oporezivanje, države članice uvode sustave mjerenja, nadzora i provjere u okviru kojih se izvršava dokumentirana provjera barem statistički značajnog udjela i reprezentativnog uzorka mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti koje su uspostavile stranke sudionice ili ovlaštene stranke. Takvo mjerenje, nadzor i provjera provode se neovisno o strankama sudionicama ili ovlaštenim strankama.
- 3. Države članice obavješćuju Komisiju u okviru integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih izvješća o napretku u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999 o uspostavljenim sustavima mjerenja, nadzora i provjere, što među ostalim uključuje korištene metode, utvrđene probleme i načine na koje se pristupilo njihovu rješavanju.
- 4. Države članice dužne su pri izvješćivanju o mjeri oporezivanja, **uključujući parafiskalne pristojbe ili namete**, pokazati **da su osmišljeni u svrhu uštede energije te** na koji je način djelotvornost cjenovnog signala, npr. porezna stopa i vidljivost s vremenom, osigurana u konceptu mjere oporezivanja. Ako se porezna stopa smanji, države članice obrazlažu kako se na temelju mjera oporezivanja i dalje postižu nove uštede energije.

⁽⁶²⁾ Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Direktive 2003/87/EZ o uspostavi sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova unutar Unije, Odluke (EU) 2015/1814 o uspostavi i funkcioniranju rezerve za stabilnost tržišta za sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova Unije i Uredbe (EU) 2015/757 (tekst značajan za EGP) {SEC(2021) 551 final} – {SWD(2021) 557 final} – {SWD(2021) 601 final} – {SWD(2021) 602 final}.

srijeda, 14. rujna 2022.

Članak 11.

Sustavi gospodarenja energijom i energetske preglede

1. Države članice dužne su se pobrinuti za to da poduzeća **uvedu sustav gospodarenja energijom ako je njihova prosječna godišnja potrošnja energije, uzimajući u obzir sve nositelje energije, tijekom prethodne tri godine:**

(a) **veća od 100 TJ, od 1. siječnja 2024.;**

(b) **veća od 70 TJ, od 1. siječnja 2027.**

Sustav gospodarenja energijom mora ovjeriti neovisno tijelo u skladu s relevantnim europskim ili međunarodnim normama.

2. Države članice dužne su se pobrinuti za to da se poduzeća **koja nisu uvela sustav gospodarenja energijom podvrgavaju energetskim pregledima ako je njihova prosječna godišnja potrošnja energije, uzimajući u obzir sve nositelje energije, tijekom prethodne tri godine:**

(a) **veća od 10 TJ, od 1. siječnja 2024.;**

(b) **veća od 6 TJ, od 1. siječnja 2027.**

Energetske preglede **u skladu s relevantnim europskim ili međunarodnim normama** na neovisan i troškovno učinkovit način provode kvalificirani ili akreditirani stručnjaci **za dotični sektor ili akreditirana neovisna tijela** u skladu sa zahtjevima iz članka 26. ili ih provode i nadziru neovisna tijela na temelju nacionalnog zakonodavstva. Energetski preglede provode se barem svake četiri godine, gledano od datuma prethodnog energetskog pregleda.

Rezultati energetskih pregleda, uključujući preporuke dobivene na temelju tih pregleda, **jesu konkretni i izvedivi planovi provedbe u kojima se navodi trošak i razdoblje povrata ulaganja za svaku preporučenu mjeru energetske učinkovitosti, te se dostavljaju** upravi poduzeća. **Države članice osiguravaju da provedba preporuka bude obvezna, osim onih u kojima je razdoblje povrata ulaganja dulje od tri godine.** Države članice dužne su se pobrinuti za to da su rezultati i provedene preporuke objavljeni u godišnjem izvješću poduzeća, **te da su javno dostupni, osim informacija koje podliježu nacionalnim zakonima o zaštiti industrijskih i poslovnih tajni te povjerljivosti.**

2a. **Države članice mogu potaknuti sva poduzeća koja ispunjavaju uvjete da u svojem godišnjem izvješću navedu sljedeće informacije:**

(a) **informacije o godišnjoj potrošnji energije u kWh;**

(b) **informacije o godišnjoj količini potrošene vode u kubičnim metrima;**

(c) **usporedbe godišnje potrošnje energije i vode s prethodnim godinama za isto postrojenje.**

3. Države članice promiču među svim krajnjim kupcima dostupnost visokokvalitetnih energetskih pregleda koji su troškovno učinkoviti i:

(a) koje neovisno provode kvalificirani i/ili akreditirani stručnjaci u skladu s kvalifikacijskim kriterijima; ili

(b) koje provode i nadziru neovisna tijela na temelju nacionalnog zakonodavstva.

Energetske preglede iz prvog podstavka mogu provoditi unutarnji stručnjaci ili energetski revizori pod uvjetom da je predmetna država članica uspostavila **zaštitne mjere kojima se osigurava njihova sposobnost provođenja pregleda na neovisan način** te sustav kojim se osigurava i provjerava njihova kvaliteta, uključujući prema potrebi godišnji nasumični odabir barem statistički značajnog postotka svih energetskih pregleda koje su proveli.

srijeda, 14. rujna 2022.

Kako bi se zajamčila visoka kvaliteta energetskih pregleda i sustava gospodarenja energijom, države članice utvrđuju transparentne i nediskriminirajuće minimalne kriterije za energetske preglede na temelju Priloga VI. **koji su navedeni u europskim i međunarodnim normama**. Države članice osiguravaju da se provode provjere kvalitete da bi se zajamčile valjanost i točnost energetskih pregleda.

Energetski pregledi ne uključuju klauzule o zabrani prijenosa nalaza pregleda kvalificiranom/akreditiranom pružatelju energetskih usluga ako se korisnik tome ne protivi.

4. Države članice razvijaju programe **u cilju poticanja i pružanja tehničke potpore** MSP-ovima na koje se ne primjenjuje stavak 1. ni 2. za provedbu energetskih pregleda te naknadnu provedbu preporuka iz tih pregleda **u skladu s minimalnim kriterijima utvrđenima u Prilogu VI**.

Na temelju transparentnih i nediskriminirajućih kriterija i ne dovodeći u pitanje pravo Unije o državnim potporama, države članice **osnivaju mehanizme kao što su centri za energetske preglede za MSP-ove i mikropoduzeća, ako dotični nisu u konkurenciji s privatnim revizorima, s ciljem pružanja subvencioniranih energetskih pregleda, kao i druge** sustave potpore MSP-ovima, uključujući u slučaju sklapanja dobrovoljnih sporazuma, za pokrivanje troškova energetskog pregleda i provedbu troškovno visokoučinkovitih preporuka iz energetskih pregleda ako se provode predložene mjere.

Države članice podupiru i pružaju poticaje za provedbu preporuka putem tehničke i financijske potpore, koja se ne uračunava u maksimalni iznos te minimis potpore za poduzeća, te putem lakšeg pristupa financiranju, s posebnim naglaskom na MSP-ove i poduzeća koja provode preporuke s najvećim učinkom dekarbonizacije u pogledu energetske učinkovitosti.

Države članice skreću pažnju MSP-ova, uključujući putem odgovarajućih posredničkih organizacija koje ih zastupaju, na konkretne primjere kako sustavi gospodarenja energijom mogu pomoći njihovom poslovanju. Komisija pomaže državama članicama podržavajući razmjenu najboljih praktičnih rješenja u ovom području.

4a. Za potrebe stavka 4. države članice osiguravaju da programi uključuju:

- (a) integraciju sustava gospodarenja energijom koja uključuje upravljanje poduzećem, uključujući financijske poticaje uz obvezu poduzeća da prihvati utvrđene mjere energetske učinkovitosti;**
- (b) potporu MSP-ovima u kvantificiranju višestrukih koristi mjera energetske učinkovitosti u okviru njihova poslovanja;**
- (c) razvoj planova energetske učinkovitosti specifičnih za poduzeća koji su sastavljeni u interaktivnom procesu, pri čemu se prednost daje ciljevima, mjerama, financijskim i tehnološkim opcijama;**
- (d) razvoj mreža za energetske tranzicije MSP-ova, uz pomoć neovisnih posrednika;**
- (e) mehanizme potpore za takve mreže za uvođenje energetskih pregleda ili sustava gospodarenja energijom.**

5. Države članice razvijaju programe kojima potiču provedbu energetskih pregleda u poduzećima koja nisu MSP-ovi, a na koja se ne primjenjuje stavak 1. ni 2., te naknadnu provedbu preporuka iz tih pregleda **u skladu s minimalnim kriterijima utvrđenima u Prilogu VI**.

6. Smatra se da energetski pregledi udovoljavaju zahtjevima iz stavka 2. ako se provode na neovisan način, u skladu s minimalnim kriterijima na temelju Priloga VI., i ako se provode prema dobrovoljnim sporazumima sklopljenima između organizacija dionika i imenovanog tijela te ako ih nadzire predmetna država članica, druga tijela na koja su nadležna tijela prenijela odgovarajuću odgovornost ili Komisija.

Pristup sudionika na tržištu koji nude energetske usluge temelji se na transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima.

7. **Smatra se da** poduzeća koja primjenjuju ugovor o energetskom učinku **ispunjavaju** zahtjeve iz stavaka 1. i 2. ako ugovor o energetskom učinku **obuhvaća potrebne elemente sustava gospodarenja energijom** i ispunjava zahtjeve utvrđene u Prilogu XIV.

srijeda, 14. rujna 2022.

8. **Smatra se da** poduzeća koja provode sustav upravljanja okolišem, koji ovjerava neovisno tijelo u skladu s relevantnim europskim ili međunarodnim normama, **ispunjavaju** zahtjeve iz stavaka 1. i 2., pod uvjetom da predmetni sustav upravljanja okolišem uključuje energetske pregled u skladu s minimalnim kriterijima na temelju Priloga VI.

9. Energetski pregledi mogu biti samostalni ili dio šire okolišne revizije. Države članice mogu zahtijevati da dio energetskog pregleda čini procjena tehničke i gospodarske izvedivosti priključenja na postojeću ili planiranu mrežu centraliziranog grijanja ili hlađenja.

Ne dovodeći u pitanje pravo Unije o državnim potporama, države članice mogu provesti programe poticaja i potpora za provedbu preporuka iz energetskih pregleda i sličnih mjera.

9a. Države članice promiču provedbu sustava gospodarenja energijom i energetskih pregleda u javnoj upravi na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Članak 11.a

Podatkovni centri

1. Države članice do 15. ožujka 2024. te nakon toga jednom godišnje zahtijevaju od vlasnika i operatora svakog podatkovnog centra na svojem državnom području s IT opremom instalirane snage od najmanje 100 kW, posebno u sektoru IKT-a, da informacije utvrđene u Prilogu VI.a učine javno dostupnima na osnovi usklađenog formata.

2. Države članice Komisiji bez odgode dostavljaju informacije koje su prikupile u skladu sa stavkom 1. Te se informacije objavljuju preko baze podataka koju uspostavlja i kojom upravlja Komisija.

3. Komisija donosi smjernice o praćenju i objavljivanju energetskih svojstava podatkovnih centara u skladu s Prilogom VI.a. Te smjernice sadržavaju usklađene definicije za svaku informaciju kao i jedinstvenu metodologiju mjerenja, smjernice za izvješćivanje i usklađeni predložak za prijenos informacija kako bi se omogućilo dosljedno izvješćivanje u svim državama članicama.

4. Države članice potiču vlasnike i operatere svakog podatkovnog centra na svojem državnom području s potražnjom za instaliranom informatičkom snagom jednakom ili većom od 1 MW da uzmu u obzir najbolje prakse navedene u najnovijoj verziji Kodeksa ponašanja EU-a o energetske učinkovitosti podatkovnog centra ili u dokumentu CEN-CENELEC-a CLC TR50600-99-1 „Postrojenja i infrastrukture podatkovnog centra – Dio 99-1: Preporučene prakse za gospodarenje energijom”, do stupanja na snagu delegiranog akta donesenog u skladu s člankom 31. stavkom 3. ove Direktive.

5. Komisija do 15. ožujka 2025. ocjenjuje dostupne podatke o energetske učinkovitosti podatkovnih centara koje su joj dostavile države članice u skladu sa stavkom 2. te o tome podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Izvješće se prema potrebi prilaže prijedlog daljnjih mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti, uključujući utvrđivanje minimalnih standarda učinkovitosti i procjenu izvedivosti prijelaza na centre s nultom neto stopom emisija, uz blisko savjetovanje s relevantnim dionicima. Takvim se prijedlogom može utvrditi vremenski okvir unutar kojeg se od postojećih podatkovnih centara zahtijeva ispunjavanje minimalnih standarda učinkovitosti.

Članak 12.

Mjerenje prirodnog plina

1. Države članice osiguravaju da, onoliko koliko je to tehnički moguće, financijski opravdano i razmjerno potencijalnim uštedama energije, krajnji kupci prirodnog plina dobiju pojedinačna brojala po konkurentnim cijenama koja točno odražavaju stvarnu potrošnju energije krajnjih kupaca i daju informacije o stvarnom vremenu uporabe.

Takva pojedinačna brojala po konkurentnim cijenama osiguravaju se prilikom:

- (a) zamjene postojećeg brojila, osim ako je to tehnički neizvedivo ili troškovno neučinkovito u odnosu na dugoročnu procijenjenu potencijalnu uštedu;

srijeda, 14. rujna 2022.

(b) postavljanja novog priključka u novoj zgradi ili ako je zgrada podvrgnuta velikim radovima obnove kako je utvrđeno u Direktivi 2010/31/EU.

2. Ako, i u mjeri u kojoj, primjenjuju inteligentne sustave mjerenja i uvide pametna brojila za prirodni plin u skladu s Direktivom 2009/73/EZ, države članice:

- (a) osiguravaju da sustavi mjerenja krajnjim kupcima pružaju informacije o stvarnom vremenu uporabe i da su ciljevi energetske učinkovitosti i koristi za krajnje kupce potpuno uzeti u obzir prilikom uspostavljanja minimalnih funkcionalnosti brojila i određivanja obveza sudionika na tržištu;
- (b) osiguravaju sigurnost pametnih brojila i podatkovnih komunikacija te privatnost krajnjih kupaca u skladu s relevantnim zakonodavstvom Unije o zaštiti podataka i privatnosti;
- (c) zahtijevaju da se u trenutku postavljanja pametnih brojila kupcima pruže odgovarajući savjeti i informacije, posebno u vezi s njihovim punim potencijalom u pogledu upravljanja očitavanjem brojila i praćenjem potrošnje energije.

Članak 13.

Mjerenje za grijanje, hlađenje i toplu vodu u kućanstvu

1. Države članice osiguravaju da krajnji kupci centraliziranoga grijanja, centraliziranog hlađenja i tople vode u kućanstvima po konkurentnim cijenama dobiju brojila koja točno odražavaju njihovu stvarnu potrošnju energije.

2. Ako se zgrada opskrbljuje grijanjem, hlađenjem ili toplom vodom u kućanstvu iz centralnog izvora kojim se opslužuje više zgrada ili iz sustava za centralizirano grijanje ili centralizirano hlađenje, brojilo se postavlja na izmjenjivaču topline ili mjestu isporuke.

Članak 14.

Zasebno mjerenje i raspodjela troškova za grijanje i hlađenje te toplu vodu u kućanstvu

1. U višestambenim i višenamjenskim zgradama koje imaju centralni izvor grijanja ili centralni izvor hlađenja ili se opskrbljuju iz sustava za centralizirano grijanje ili centralizirano hlađenje pojedinačna brojila ugrađuju se radi mjerenja potrošnje toplinske energije, energije za hlađenje ili tople vode u kućanstvu u svakoj samostalnoj uporabnoj cjelini zgrade ako je to tehnički izvedivo i troškovno učinkovito u smislu razmjernosti u odnosu na potencijalne uštede energije.

Ako uporaba pojedinačnih brojila nije tehnički izvediva ili ako nije troškovno učinkovita za mjerenje potrošnje topline u svakoj samostalnoj uporabnoj cjelini zgrade, upotrebljavaju se pojedinačni razdjelnici troškova grijanja za mjerenje potrošnje topline na svakom radijatoru, osim ako dotična država članica dokaže da bi postavljanje takvih razdjelnika troškova grijanja bilo troškovno neučinkovito. U tim se slučajevima mogu razmotriti alternativne troškovno učinkovite metode mjerenja potrošnje topline. Svaka država članica jasno određuje i objavljuje opće kriterije, metodologije i/ili postupke kako bi se utvrdili uvjeti tehničke neizvedivosti i troškovne neučinkovitosti.

2. U novim zgradama s više stanova i u stambenim dijelovima novih višenamjenskih zgrada koje su opremljene centralnim izvorom grijanja za toplu vodu u kućanstvu ili koje se opskrbljuju iz sustava centraliziranoga grijanja, pojedinačna brojila, neovisno o stavku 1. prvom podstavku, postavljaju se za toplu vodu u kućanstvu.

3. Ako se višestambene ili višenamjenske zgrade opskrbljuju iz sustava centraliziranoga grijanja ili centraliziranog hlađenja ili ako u takvim zgradama prevladavaju vlastiti zajednički sustavi grijanja ili hlađenja, države članice osiguravaju da imaju transparentna, javno dostupna nacionalna pravila za raspodjelu troškova potrošnje grijanja, hlađenja i tople vode u kućanstvu u takvim zgradama kako bi osigurale transparentnost i točnost izračunavanja individualne potrošnje. Prema potrebi takva pravila uključuju smjernice za način raspodjele troškova energije koja se upotrebljava za sljedeće:

srijeda, 14. rujna 2022.

- (a) toplu vodu u kućanstvima;
- (b) toplinu koju ispuštaju instalacije u zgradi i za potrebe grijanja zajedničkih prostora, ako su stubišta i hodnici opremljeni radiatorima;
- (c) za potrebe grijanja ili hlađenja stanova.

Članak 15.

Zahtjev za očitavanjem na daljinu

1. Za potrebe članaka 13. i 14. novopostavljena brojila i razdjelnici troškova grijanja moraju biti uređaji koji se mogu očitati na daljinu. Primjenjuju se uvjeti tehničke izvedivosti i troškovne učinkovitosti iz članka 14. stavka 1.
2. Brojila i razdjelnici troškova grijanja koji se ne mogu očitati na daljinu, ali su već postavljeni, moraju se naknadno prilagoditi tako da se mogu očitati na daljinu ili zamijeniti uređajima koji se mogu očitati na daljinu do 1. siječnja 2027., osim ako dotična država članica dokaže da to nije troškovno učinkovito.

Članak 16.

Informacije o obračunu za prirodni plin

1. Ako krajnji kupci nemaju pametna brojila iz Direktive 2009/73/EZ, države članice osiguravaju da su informacije o obračunu za prirodni plin pouzdane, točne i utemeljene na stvarnoj potrošnji, u skladu s Prilogom VII. točkom 1.1., ako je to tehnički izvedivo i ekonomski opravdano.

Ova se obveza može ispuniti pomoću sustava redovitog samoočitavanja od strane krajnjih kupaca prilikom kojeg krajnji kupci obavješćuju dobavljača energije o rezultatima očitavanja brojila. Obračun se temelji na procijenjenoj potrošnji ili paušalnom iznosu samo ako krajnji kupac nije dostavio rezultate očitavanja brojila za određeno obračunsko razdoblje.

2. Brojilima ugrađenima u skladu s Direktivom 2009/73/EZ osigurava se pružanje točnih informacija o obračunu na temelju stvarne potrošnje. Države članice osiguravaju da krajnji kupci imaju mogućnost jednostavnog pristupa dodatnim informacijama o prethodnoj potrošnji čime im se omogućuju detaljne samoprovjere.

Dodatne informacije o prethodnoj potrošnji uključuju:

- (a) kumulativne podatke za najmanje tri prethodne godine ili za razdoblje od početka ugovora o opskrbi ako je ono kraće. Podaci moraju odgovarati razdobljima za koja su na raspolaganju informacije o redovitom obračunu;
 - (b) detaljne podatke u skladu s vremenom uporabe za bilo koji dan, tjedan, mjesec i godinu. Navedeni se podaci stavljaju na raspolaganje krajnjem kupcu putem interneta ili sučelja brojila za razdoblje od najmanje prethodna 24 mjeseca ili za razdoblje od početka ugovora o opskrbi ako je ono kraće.
3. Neovisno o tome jesu li postavljena pametna brojila, države članice:
 - (a) zahtijevaju da, u mjeri u kojoj su dostupne informacije o obračunu električne energije i prethodnoj potrošnji krajnjih kupaca, one na njihov zahtjev budu stavljene na raspolaganje pružatelju energetske usluga kojeg odredi krajnji kupac;
 - (b) osiguravaju da se krajnjim kupcima ponudi mogućnost primanja informacija o obračunu i računa u elektroničkom obliku te da na zahtjev dobiju jasno i razumljivo objašnjenje o tome kako je izrađen njihov račun, posebno ako se računi ne temelje na stvarnoj potrošnji;
 - (c) osiguravaju da su uz račun dostupne i odgovarajuće informacije kako bi krajnji kupci dobili detaljno izvješće o trenutačnim troškovima energije u skladu s Prilogom VII.;

srijeda, 14. rujna 2022.

- (d) mogu na zahtjev krajnjeg kupca odrediti da se informacije sadržane u takvim računima ne smatraju zahtjevom za plaćanje. U takvim slučajevima države članice osiguravaju da dobavljači izvora energije ponude fleksibilne aranžmane za stvarno plaćanje;
- (e) zahtijevaju da se informacije o troškovima energije i procjene troškova energije potrošačima daju na zahtjev, pravodobno i u lako razumljivom obliku, čime se potrošačima omogućuje usporedba ponuda pod jednakim uvjetima.

Članak 17.

Informacije o obračunu i potrošnji za grijanje, hlađenje i toplu vodu u kućanstvu

1. Ako su ugrađena brojila ili razdjelnici troškova grijanja, države članice osiguravaju da su informacije o obračunu i potrošnji pouzdane, točne i utemeljene na stvarnoj potrošnji ili rezultatima očitavanja razdjelnika troškova grijanja, u skladu s točkama 1. i 2. Priloga VIII. za sve krajnje korisnike.

Ta se obveza može, ako tako propiše država članica, osim u slučaju zasebnog mjerenja potrošnje na temelju razdjelnika troškova grijanja na temelju članka 14., ispuniti sustavom redovitog samoočitavanja prilikom kojeg krajnji kupac ili krajnji korisnik dostavlja rezultate očitavanja svojeg brojila. Obračun se temelji na procijenjenoj potrošnji ili paušalnom iznosu samo ako krajnji kupac ili krajnji korisnik nije dostavio rezultate očitavanja brojila za određeno obračunsko razdoblje.

2. Države članice:

- (a) ako su dostupne informacije o obračunu energije i prethodnoj potrošnji ili rezultatima očitavanja razdjelnika troškova grijanja krajnjih korisnika, zahtijevaju da se one na zahtjev krajnjeg korisnika stave na raspolaganje pružatelju energetske usluge kojeg odredi krajnji korisnik;
- (b) osiguravaju da se krajnjim kupcima ponudi mogućnost primanja informacija o obračunu i računa u elektroničkom obliku;
- (c) osiguravaju da svi krajnji korisnici u skladu s točkom 3. Priloga VIII. uz račun prime jasne i razumljive informacije;
- (d) promiču kibernsigurnost i osiguravaju da je zaštita privatnosti i podataka krajnjih korisnika u skladu s primjenjivim pravom Unije.

Države članice mogu propisati da se na zahtjev krajnjeg kupca pružanje informacija o obračunu ne smatra zahtjevom za plaćanje. U takvim slučajevima države članice osiguravaju da budu ponuđeni fleksibilni aranžmani za stvarno plaćanje.

3. Države članice odlučuju o tome tko će biti odgovoran za pružanje informacija iz stavaka 1. i 2. krajnjim korisnicima koji nemaju izravan ili pojedinačan ugovor s dobavljačem energije.

Članak 18.

Troškovi pristupa informacijama o mjerenju i obračunu za prirodni plin

Države članice osiguravaju da krajnji kupci sve svoje račune i informacije o obračunu za potrošnju energije dobivaju besplatno te da krajnji kupci imaju pristup svojim podacima o potrošnji na odgovarajući način i bez plaćanja.

Članak 19.

Troškovi pristupa informacijama o mjerenju, obračunu i potrošnji za grijanje, hlađenje i toplu vodu u kućanstvu

1. Države članice osiguravaju da krajnji korisnici sve svoje račune i informacije o obračunu potrošnje energije dobivaju besplatno te da krajnji korisnici imaju pristup svojim podacima o potrošnji na odgovarajući način i bez plaćanja.

2. Neovisno o stavku 1. ovog članka troškovi informacija o obračunu individualne potrošnje grijanja, hlađenja i tople vode u kućanstvu u višestambenim i višenamjenskim zgradama raspodjeljuju se na neprofitnoj osnovi u skladu s člankom 14. Troškovi proizašli iz dodjele tog zadatka trećoj strani, kao što je pružatelj usluga ili lokalni dobavljač energije, a koji obuhvaćaju mjerenje, raspodjelu i izračun stvarne individualne potrošnje u takvim zgradama mogu se prenijeti na krajnje korisnike u mjeri u kojoj su takvi troškovi opravdani.

srijeda, 14. rujna 2022.

3. Da bi se osigurali razumni troškovi za usluge zasebnog mjerenja kako je navedeno u stavku 2., države članice mogu potaknuti tržišno natjecanje u tom sektoru usluga poduzimanjem odgovarajućih mjera, kao što su preporučivanje ili na drugi način promicanje upotrebe natječajja i/ili upotrebe interoperabilnih uređaja i sustava kojima se olakšava promjena pružatelja usluga.

POGLAVLJE IV.

INFORMIRANJE I OSNAŽIVANJE POTROŠAČA

Članak 20.

Osnovna ugovorna prava za grijanje, hlađenje i toplu vodu u kućanstvu

1. Ne dovodeći u pitanje pravila Unije o zaštiti potrošača, posebno Direktivu 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶³⁾ i Direktivu Vijeća 93/13/EEZ ⁽⁶⁴⁾, države članice osiguravaju da krajnji kupci i, ako se izričito navedu, krajnji korisnici imaju prava navedena u stavcima od 2. do 8. ovog članka.

2. Krajnji kupci imaju pravo na ugovor sa svojim dobavljačem u kojem su navedeni:

- (a) identitet i adresa dobavljača;
- (b) usluge koje se pružaju i ponuđene razine kvalitete usluge;
- (c) vrste ponuđenih usluga održavanja;
- (d) načini na koji se mogu dobiti najnovije informacije o svim primjenjivim tarifama, naknadama za održavanje i proizvodima ili uslugama u paketu;
- (e) trajanje ugovora, uvjeti produljenja i raskida ugovora i usluga, uključujući proizvode ili usluge koji su u paketu s tim uslugama te je li dopušten raskid ugovora bez naknade;
- (f) naknada i povrat sredstava koji se primjenjuju u slučaju nepridržavanja ugovorene razine kvalitete usluge, uključujući netočne ili zakašnjele račune;
- (g) metoda pokretanja postupaka za izvansudsko rješavanje sporova u skladu s člankom 21.;
- (h) informacije koje se odnose na prava potrošača, uključujući informacije o obradi pritužaba i sve informacije iz ovog stavka, koje su jasno navedene na računu ili na internetskim stranicama poduzeća **i koje uključuju podatke za kontakt ili poveznicu na internetske stranice jedinstvene kontaktne točke iz članka 21.**

Uvjeti moraju biti poštteni i unaprijed poznati. U svakom slučaju, te informacije moraju biti pružene prije sklapanja ili potvrđivanja ugovora. Ako se ugovori sklapaju putem posrednika, informacije koje se odnose na pitanja navedena u ovom stavku također se pružaju prije sklapanja ugovora.

Krajnji kupci i krajnji korisnici dobivaju sažetak ključnih ugovornih uvjeta napisan razumljivo sažetim i jednostavnim jezikom.

2a. Opskrbljivači krajnjim kupcima i krajnjim korisnicima daju kopiju ugovora, transparentne informacije o primjenjivim cijenama i tarifama te o standardnim uvjetima u pogledu pristupa uslugama grijanja, hlađenja i tople vode u kućanstvu i njihove uporabe.

⁽⁶³⁾ Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 304, 22.11.2011., str. 64.).

⁽⁶⁴⁾ Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL L 95, 21.4.1993., str. 29.).

srijeda, 14. rujna 2022.

3. Krajnjim kupcima daje se prikladna obavijest o svakoj namjeri izmjene ugovornih uvjeta. Dobavljači na transparentan i razumljiv način izravno i pravodobno obavješćuju svoje krajnje kupce o svakoj prilagodbi cijene opskrbe, kao i o razlozima i preduvjetima za prilagodbu i o njezinom opsegu, najkasnije dva tjedna prije ili, kad je riječ o potrošačima iz kategorije kućanstvo, najkasnije mjesec dana prije stupanja prilagodbe na snagu. **Krajnje kupce obavještava se o njihovu pravu na raskid ugovora ako ne prihvaćaju nove ugovorne uvjete ili prilagodbe cijene o kojima ih je dobavljač obavijestio u skladu s ugovorom. Krajnji kupci bez odgode obavješćuju krajnje korisnike o planiranim izmjenama ugovora.**

4. Dobavljači krajnjim kupcima nude širok izbor načina plaćanja. Takvim se načinima plaćanja ne smije neopravdano diskriminirati među kupcima. Svaka razlika u naknadama povezanim s načinima plaćanja ili sustavima predujmova mora biti objektivna, nediskriminacijska i proporcionalna i ne smije biti veća od izravnih troškova koje primatelj plaćanja snosi za uporabu posebnog načina plaćanja ili sustava predujma u skladu s člankom 62. Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁵⁾.

5. U skladu sa stavkom 6. kupci iz kategorije kućanstvo koji imaju pristup sustavima predujmova ne smiju u tim sustavima biti stavljeni u nepovoljan položaj.

6. Dobavljači su krajnjim kupcima i, **ako je primjenjivo**, krajnjim korisnicima dužni na jednostavnom i nedvosmislenom jeziku ponuditi poštene i transparentne opće uvjete koji ne smiju sadržavati neugovorne prepreke ostvarivanju prava kupaca, kao što je pretjerana ugovorna dokumentacija. Krajnjim korisnicima mora biti dan pristup tim općim uvjetima na zahtjev. Krajnji kupci i krajnji korisnici moraju biti zaštićeni od nepoštenih i obmanjujućih metoda prodaje. Krajnji kupci s invaliditetom moraju dobiti sve relevantne informacije o svojem ugovoru s dobavljačem u pristupačnim formatima.

7. Krajnji kupci i krajnji korisnici imaju pravo na to da im njihovi dobavljači pružaju dobru kvalitetu usluge i da kvalitetno rješavaju njihove pritužbe. Dobavljači moraju rješavati pritužbe jednostavno, pravedno i brzo.

7a. Nadležna tijela odgovorna za provedbu mjera za zaštitu potrošača utvrđenih u ovoj Direktivi neovisna su o tržišnim interesima i mogu donositi administrativne odluke.

Članak 21.

Informiranje i podizanje razine osviještenosti

1. Države članice, **u suradnji s regionalnim i lokalnim tijelima**, osiguravaju da su informacije o dostupnim mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti, pojedinačnim mjerama i financijskim i pravnim okvirima transparentne, **dostupne** i stavljene na raspolaganje svim relevantnim sudionicima na tržištu, kao što su krajnji kupci, krajnji korisnici, organizacije potrošača, predstavnici civilnog društva, zajednice obnovljive energije, energetske zajednice građana, lokalna i regionalna tijela, energetske agencije, pružatelji socijalnih usluga, građevinari, arhitekti, inženjeri, okolišni i energetski revizori i instalateri dijelova zgrada kako je definirano u članku 2. stavku 9. Direktive 2010/31/EU.

2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi krajnje kupce i krajnje korisnike poticale na učinkovitu uporabu energije i to im olakšale. Navedene mjere su dio nacionalne strategije kao što je integrirani nacionalni energetski i klimatski plan u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 ili dugoročna strategija obnove definirana u **Direktivi ... [preinačena Direktiva o energetskim svojstvima zgrada – 2021/0426(COD)]**.

Za potrebe ovog članka te mjere uključuju niz instrumenata i politika za promicanje promjena u ponašanju kao što su:

- i. fiskalni poticaji;
- ii. pristup financiranju, vaučerima, bespovratnim sredstvima ili subvencijama;

ii.a dostupnost javno potpomognutih energetskih pregleda i prilagođenih savjetodavnih usluga i potpore za potrošače u kućanstvima, a posebno za ugrožene kupce, osobe pogođene energetskim siromaštvom i, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju;

⁽⁶⁵⁾ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ, (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.).

srijeda, 14. rujna 2022.

ii.b prilagođene savjetodavne usluge za MSP-ove i mikropoduzeća;

- iii. pružanje informacija u obliku pristupačnom osobama s invaliditetom;
- iv. projekti koji služe kao primjer;
- v. aktivnosti na radnom mjestu;
- vi. aktivnosti osposobljavanja;
- vii. digitalni alati;

vii.a strategije za sudjelovanje.

Za potrebe ovog članka te mjere uključuju, među ostalim, sljedeće načine i sredstva za uključivanje sudionika na tržištu, kao što su oni iz stavka 1.:

- i. stvaranje jedinstvenih kontaktnih točaka ili sličnih mehanizama za pružanje tehničkih, administrativnih i financijskih savjeta i pomoći u području energetske učinkovitosti krajnjim korisnicima i krajnjim kupcima, posebno iz kategorije kućanstva i manjim korisnicima iz ostalih kategorija, **uključujući MSP-ove i mikropoduzeća**, uključujući u pogledu **energetskih provjera na licu mjesta za kućanstva**, energetskih obnove zgrada, **informacija o zamjeni starih i neučinkovitih sustava grijanja modernim i učinkovitijim uređajima** i prihvatanja korištenja energije iz obnovljivih izvora **i pohrane energije** za zgrade;

i.a suradnja s privatnim subjektima koji pružaju usluge kao što su energetski pregledi, rješenja za financiranje i provedba energetskih obnova te promicanje takvih usluga;

- ii. obavještanje o troškovno učinkovitim i lako ostvarivim promjenama u uporabi energije;
- iii. dijeljenje informacija o mjerama energetske učinkovitosti i financijskim instrumentima;
- iv. postojanje jedinstvenih kontaktnih točaka radi pružanja svih nužnih informacija krajnjim kupcima i krajnjim korisnicima o njihovim pravima, primjenjivom pravu i mehanizmima za rješavanje sporova koji su im dostupni u slučaju spora. Takve jedinstvene kontaktne točke mogu biti dio općih informativnih točaka za potrošače.

2a. Za potrebe ovog članka države članice surađuju s relevantnim tijelima i privatnim dionicima u svrhu razvoja namjenskih lokalnih, regionalnih ili nacionalnih jedinstvenih kontaktnih točaka za energetske učinkovitost. Te jedinstvene kontaktne točke moraju biti međusektorske i interdisciplinarne i rezultat njihova rada moraju biti projekti razvijeni na lokalnoj razini zahvaljujući:

- (a) savjetovanju i pružanju pojednostavnjenih informacija o tehničkim i financijskim mogućnostima i rješenjima kućanstvima, MSP-ovima, mikropoduzećima, javnim tijelima;
- (b) povezivanju potencijalnih projekata s dionicima na tržištu, osobito projekata manjih razmjera;
- (c) savjetovanju o ponašanju u vezi s potrošnjom energije radi aktivnog uključivanja potrošača;
- (d) pružanju informacija o programima osposobljavanja i obrazovanja kako bi se osiguralo više stručnjaka za energetske učinkovitost te kako bi se prekvalificirali i usavršili stručnjaci radi zadovoljavanja potreba tržišta;
- (e) prikupljanju objedinjenih podataka o tipologiji iz projekata u području energetske učinkovitosti koje omogućuju jedinstvene kontaktne točke, a koje Komisija objavljuje u izvješću svake godine kako bi se razmijenila iskustva i poboljšala prekogranična suradnja među državama članicama radi promicanja primjera najbolje prakse iz različitih tipologija zgrada, stanovanja i poduzeća te njihovu podnošenju Komisiji;
- (f) pružanju holističke potpore svim kućanstvima, s posebnim naglaskom na kućanstvima u energetskom siromaštvu i zgradama s najgorim svojstvima, kao i akreditiranim poduzećima i instalaterima koji pružaju usluge nadogradnje, prilagođene različitim tipologijama stambenih objekata i zemljopisnom području primjene, te pružanju potpore koja obuhvaća različite faze projekta nadogradnje, posebno kako bi se olakšala provedba minimalnih standarda energetske učinkovitosti iz članka 9. Direktive ... [preinačena Direktiva o energetskim svojstvima zgrada – 2021/0426 (COD)];

srijeda, 14. rujna 2022.

(g) razvijanju usluga za energetske siromašne, ugrožene kupce i kućanstva s niskim prihodima.

Države članice surađuju s lokalnim i regionalnim tijelima kako bi potaknule suradnju među javnim tijelima, energetske agencijama i inicijativama pod vodstvom zajednice te promicale, razvile i unaprijedile jedinstvene kontaktne točke putem integriranog procesa. Komisija državama članicama pruža smjernice za razvoj tih jedinstvenih kontaktnih točaka s ciljem stvaranja usklađenog pristupa u cijeloj Uniji.

3. Države članice utvrđuju odgovarajuće uvjete kako bi sudionici na tržištu krajnjim kupcima, uključujući ugrožene kupce, osobe pogođene energetske siromaštvom i, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju, **MSP-ove i mikropoduzeća**, mogli pružati odgovarajuće i ciljane informacije i savjete u vezi s energetske učinkovitošću.

4. Države članice osiguravaju da krajnji kupci, krajnji korisnici, ugroženi kupci, osobe pogođene energetske siromaštvom i, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju imaju pristup jednostavnim, pravednim, transparentnim, neovisnim, djelotvornim i učinkovitim izvanjudskim mehanizmima za rješavanje sporova u vezi s pravima i obvezama utvrđenima ovom Direktivom preko neovisnog mehanizma kao što je pravobranitelj za energetiku ili tijelo za zaštitu potrošača ili regulatorno tijelo. Ako je krajnji kupac potrošač kako je definiran članku 4. stavku 1. točki (a) Direktive 2013/11/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁶⁾, takvi izvanjudski mehanizmi moraju ispunjavati zahtjeve utvrđene u toj direktivi.

Prema potrebi, države članice osiguravaju da subjekti za alternativno rješavanje sporova surađuju kako bi osigurali jednostavne, pravedne, transparentne, neovisne, djelotvorne i učinkovite mehanizme za izvanjudsko rješavanje sporova za svaki spor koji proizide iz proizvoda ili usluga povezanih ili u paketu s bilo kojim proizvodom ili uslugom koji su obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive.

Sudjelovanje poduzeća u mehanizmima izvanjudskog rješavanja sporova za kupce iz kategorije kućanstva je obvezno, osim ako država članica dokaže Komisiji da su drugi mehanizmi jednako učinkoviti.

5. Ne dovodeći u pitanje osnovna načela vlasničkog i stanarskog prava, države članice poduzimaju potrebne mjere za uklanjanje regulatornih i neregulatornih prepreka energetske učinkovitosti koje se odnose na suprotstavljene interese između vlasnika i najmoprimaca ili između više vlasnika zgrade ili samostalne uporabne cjeline zgrade kako bi se osiguralo da se zbog činjenice da neće pojedinačno ostvariti sve koristi ili zbog nedostatka pravila za podjelu troškova i koristi između njih navedene stranke ne odvrate od ulaganja u poboljšanje učinkovitosti koje bi u protivnom proveli.

Mjere za uklanjanje takvih prepreka mogu uključivati pružanje poticaja, **među ostalim za financiranje i mogućnost korištenja rješenja za financiranje trećih strana**, stavljanje izvan snage ili izmjenu pravnih ili regulatornih odredaba ili donošenje smjernica i interpretativnih priopćenja ili pojednostavljenje administrativnih postupaka, uključujući nacionalne propise i mjere kojima su uređeni postupci odlučivanja u nekretninama s više vlasnika. Mjere se mogu kombinirati s pružanjem obrazovanja, osposobljavanja i posebnih informacija te tehničke pomoći u vezi s energetske učinkovitošću sudionicima na tržištu kao što su oni navedeni u stavku 1.

Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za podupiranje multilateralnog dijaloga u kojem sudjeluju **relevantna lokalna i regionalna tijela**, javni i socijalni partneri, npr. udruženja vlasnika, udruženja najmoprimaca, organizacije za zaštitu potrošača, **distributeri energije ili poduzeća za maloprodaju energije, poduzeća za energetske usluge**, zajednice obnovljive energije, energetske zajednice građana, lokalna i regionalna tijela, relevantna javna tijela i agencije te za podupiranje cilja sastavljanja prijedloga zajednički prihvaćenih mjera, poticaja i smjernica koji se odnose na suprotstavljene interese između vlasnika i najmoprimaca ili između više vlasnika zgrade ili samostalne uporabne cjeline zgrade.

Svaka država članica izvješćuje o takvim preprekama i poduzetim mjerama u svojoj dugoročnoj strategiji obnove u skladu s člankom 2.a Direktive 2010/31/EU i Uredbom (EU) 2018/1999.

⁽⁶⁶⁾ Direktiva 2013/11/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 i Direktive 2009/22/EZ (Direktiva o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova) (SL L 165, 18.6.2013., str. 63.).

srijeda, 14. rujna 2022.

6. Komisija potiče razmjenu i što veće dijeljenje informacija o dobrim praksama i metodologijama u pogledu energetske učinkovitosti **te pruža tehničku pomoć** za ublažavanje suprotstavljenih interesa u državama članicama.

Članak 21.a

Partnerstva za energetske učinkovitost

1. *Komisija do ... [12 mjeseci od stupanja na snagu ove Direktive] uspostavlja europska sektorska partnerstva za energetske učinkovitost okupljanjem ključnih dionika, uključujući socijalne partnere, u sektorima kao što su sektori informacijskih i komunikacijskih tehnologija, prometa, financija i zgradarstva na uključiv i reprezentativan način. Komisija imenuje predsjedatelja za svako europsko sektorsko partnerstvo za energetske učinkovitost.*

2. *Zadaca partnerstava iz stavka 1. jest olakšavanje dijaloga o klimi i poticanje sektora na izradu planova za energetske učinkovitost u cilju mapiranja dostupnih mjera i tehnoloških mogućnosti za postizanje ušteda ostvarenih energetske učinkovitosti, pripreme za energiju iz obnovljivih izvora i dekarbonizaciju tih sektora. Takvi planovi vrijedan su doprinos kojim se sektorima pomaže u planiranju ulaganja potrebnih za postizanje ciljeva ove Direktive i Uredbe (EU) 2021/1119 te olakšava prekogranična suradnja među sudionicima radi jačanja unutarnjeg tržišta Unije.*

Članak 22.

Osnaživanje i zaštita ugroženih kupaca i ublažavanje energetske siromaštva

1. Države članice **razvijaju čvrstu dugoročnu strategiju i** poduzimaju odgovarajuće mjere radi osnaživanja i zaštite osoba pogođenih energetske siromaštvom, ugroženih kupaca i **kućanstava s niskim prihodima te**, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju.

Države članice u definiranju koncepta ugroženog kupca u skladu s člankom 28. stavkom 1. i člankom 29. Direktive (EU) 2019/944 i člankom 3. stavkom 3. Direktive 2009/73/EZ moraju uzeti u obzir krajnje korisnike.

2. Kako bi ublažile energetske siromaštvo, države članice prioritetno provode mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti i povezane mjere za zaštitu ili informiranje potrošača, posebno one utvrđene u članku 21. i članku 8. stavku 3., u odnosu na osobe pogođene energetske siromaštvom, ugrožene kupce, **kućanstva s niskim prihodima i**, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju. **Države članice uvode odgovarajuće instrumente za praćenje i evaluaciju kako bi osigurale da se mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti podupiru osobe pogođene energetske siromaštvom.**

3. Da bi pružile potporu ugroženim kupcima, osobama pogođenima energetske siromaštvom, **kućanstvima s niskim prihodima i**, ako je primjenjivo, osobama koje žive u socijalnom stanovanju, države članice:

- (a) provode mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti radi ublažavanja distribucijskih učinaka drugih politika i mjera, kao što su mjere oporezivanja provedene u skladu sa stavkom 10. ove Direktive, ili primjene trgovanja emisijama za zgrade i promet u skladu s Direktivom o ETS-u [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)];
- (aa) **osiguravaju da mjere za promicanje ili olakšavanje energetske učinkovitosti, osobito one koje utječu na zgrade i mobilnost, ne dovedu do nesrazmjernog povećanja troškova tih usluga ili veće socijalne isključenosti;**
- (b) na najbolji mogući način koriste javno financiranje dostupno na nacionalnoj razini i razini Unije, uključujući, ako je primjenjivo, financijske doprinose koje prime iz Socijalnog fonda za klimatsku politiku na temelju [članak 9. i 14. Uredbe o Socijalnom fondu za klimatsku politiku, COM(2021) 568 final] i prihode s dražbi emisijskih jedinica u okviru trgovanja emisijama na temelju ETS-a EU-a [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)], radi ulaganja u mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti kao prioritetne mjere;
- (c) prema potrebi provode rana, prema budućnosti okrenuta ulaganja u mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, **kao što je nadogradnja sustava grijanja, hlađenja i ventilacije**, prije nego što se počnu pokazivati distribucijski učinci drugih politika i mjera;
- (d) potiču tehničku pomoć **kojom se olakšava razmjena najboljih praksi u pogledu reformi regulatornih okvira kao što su zakoni o vlasništvu i najmu u odnosu na mjere energetske učinkovitosti** i uvođenje mogućnosti financiranja i instrumenata za financiranje kao što su programi otplate putem računa, lokalne rezervacije za gubitke po zajmovima, jamstveni fondovi i fondovi usmjereni na temeljite obnove i obnove kojima se mora postići minimalni prag energetske dobiti;

srijeda, 14. rujna 2022.

- (e) potiču tehničku pomoć socijalnim akterima kako bi se promicalo aktivno sudjelovanje ugroženih potrošača na energetske tržištu i poticale promjene njihova ponašanja u pogledu trošenja energije;
- (f) osiguravaju pristup financijskim sredstvima, bespovratnim sredstvima i subvencijama povezanim s minimalnim dobicima energije **i olakšavaju pristup cjenovno pristupačnim bankovnim zajmovima ili namjenskim kreditnim linijama.**

3a. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu osoba pogođenih energetske siromaštvom, kućanstava s niskim prihodima, ugroženih kupaca i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju, od nepoštenog određivanja cijena i povećanja cijena u opskrbi grijanjem, hlađenjem i toplom vodom u kućanstvu.

4. Države članice uspostavljaju mrežu stručnjaka iz više sektora, kao što su zdravstvo, **energetski sektor**, sektor zgradarstva, **sektor grijanja i hlađenja** te socijalni sektor, **uključujući lokalne i regionalne energetske agencije ako je primjenjivo**, radi izrade strategija za potporu lokalnim i nacionalnim donositeljima odluka u provedbi mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti kojima se ublažava energetske siromaštvo, radi izrade mjera za stvaranje robusnih dugoročnih rješenja za ublažavanje energetske siromaštva i radi razvoja odgovarajuće tehničke pomoći i financijskih alata. Države članice nastoje osigurati da je sastav mreže stručnjaka rodno uravnotežen i da odražava perspektive ljudi u svojoj njihovoj raznolikosti.

Ista mreža stručnjaka pruža potporu državama članicama pri:

- (a) određivanju nacionalnih definicija, pokazatelja i kriterija za energetske siromaštvo, energetske siromahe i koncepte ugroženih kupaca, uključujući krajnje korisnike;
- (b) razvoju ili poboljšanju relevantnih pokazatelja i skupova podataka relevantnih za pitanje energetske siromaštva koji se trebaju koristiti i o kojima treba izvješćivati;
- (c) uspostavljanju metoda i mjera kojima se osiguravaju priuštivost, promicanje neutralnosti troškova stanovanja ili načini da se osigura da od javnog financiranja uloženog u mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti koristi imaju i vlasnici i najamoprimci zgrada i samostalnih uporabnih cjelina zgrade, posebno uključujući ugrožene kupce, osobe pogođene energetske siromaštvom i, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju;
- (d) procjenjivanju i prema potrebi predlaganju mjera za sprečavanje ili popravljivanje situacija u kojima su neke skupine, kao što su žene, osobe s invaliditetom, starije osobe, djeca i osobe manjinskog rasnog ili etničkog porijekla, u većoj mjeri pogođene energetske siromaštvom ili u većoj opasnosti od energetske siromaštva ili izloženije njegovim negativnim posljedicama.

POGLAVLJE V.

UČINKOVITOST U OPSKRBI ENERGIJOM

Članak 23.

Procjenjivanje i planiranje u području grijanja i hlađenja

1. Svaka država članica u svojem integriranom nacionalnom energetske i klimatske planu, naknadnom integriranom nacionalnom energetske i klimatske planu i odgovarajućim izvješćima o napretku dostavljenima u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 Komisiji dostavlja sveobuhvatnu procjenu za grijanje i hlađenje **koja uključuje mapiranje područja određenih za nove mreže grijanja i hlađenja**. Ta sveobuhvatna procjena sadržava informacije utvrđene u Prilogu IX. i procjenu provedenu u skladu s člankom 15. stavkom 7. Direktive (EU) 2018/2001.

2. Države članice osiguravaju da **sve relevantne strane, uključujući javne i privatne dionike**, dobiju priliku za sudjelovanje u izradi planova, sveobuhvatne procjene i politika i mjera za grijanje i hlađenje.

srijeda, 14. rujna 2022.

3. Za potrebe procjene iz stavka 1., države članice provode analizu troškova i koristi za svoje državno područje koja se temelji na klimatskim uvjetima, gospodarskoj izvedivosti i tehničkoj prikladnosti. Analiza troškova i koristi doprinosi lakšem utvrđivanju resursno i troškovno najučinkovitijih rješenja za ispunjavanje potreba za grijanjem i hlađenjem, **uzimajući u obzir cjelokupnu učinkovitost sustava, primjerenost i otpornost elektroenergetskog sustava, kao i načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu”**. Navedena analiza troškova i koristi može biti dio procjene okoliša u skladu s Direktivom 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁷⁾.

Države članice imenuju nadležna tijela odgovorna za provođenje analiza troškova i koristi, daju detaljne metodologije i pretpostavke u skladu s Prilogom X. te uspostavljaju i objavljuju postupke za ekonomsku analizu.

4. Ako se na temelju procjene iz stavka 1. i analize iz stavka 3. utvrdi potencijal za primjenu visokoučinkovite kogeneracije i/ili učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja **i/ili proizvodnje energije iz otpadne topline za vlastitu potrošnju** čije su koristi veće od troškova, države članice **ili nadležna lokalna i regionalna tijela** poduzimaju odgovarajuće mjere za razvoj infrastrukture za učinkovito grijanje i hlađenje **i/ili za poticanje razvoja postrojenja za pretvorbu viška otpadne topline u energiju za vlastitu potrošnju** i/ili za omogućavanje razvoja visokoučinkovite kogeneracije i uporabe grijanja i hlađenja iz otpadne topline i obnovljivih izvora energije u skladu sa stavkom 1. i člankom 24. stavcima 4. i 6.

Ako se na temelju procjene iz stavka 1. i analize iz stavka 3. ne utvrdi potencijal čije su koristi veće od troškova, uključujući administrativne troškove provedbe analize troškova i koristi iz članka 24. stavka 4., država članica, **zajedno s predmetnim lokalnim i regionalnim vlastima**, može izuzeti postrojenja iz zahtjeva utvrđenih u tom stavku.

5. Države članice donose politike i mjere kojima se osigurava da se ostvari potencijal utvrđen u sveobuhvatnim procjenama provedenima u skladu sa stavkom 1. Te politike i mjere obuhvaćaju barem elemente utvrđene u Prilogu IX. Svaka država članica priopćava te politike i mjere u okviru ažuriranja svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova, naknadnog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana i odgovarajućih izvješća o napretku koja se dostavljaju u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999.

Države članice prilikom pripreme svojih politika i mjera prikupljaju informacije o kogeneracijskim postrojenjima i jedinicama u postojećim mrežama centraliziranoga grijanja i hlađenja te procjenjuju potencijal za uštedu energije. Te informacije sadržavaju barem podatke o učinkovitosti sustava, gubicima sustava, gustoći priključenja, gubicima u mreži i rasponu temperature, potrošnji primarne energije i krajnjoj potrošnji energije, faktorima emisija i uzlaznim lancima izvora energije. Ti se podaci objavljuju, a države članice ih stavljaju na raspolaganje javnosti.

6. Države članice **osiguravaju da** regionalna i lokalna tijela izrade lokalne planove za grijanje i hlađenje barem u općinama **s najmanje 35 000 stanovnika te potiču općine s manje stanovnika da pripreme takve planove**. Ti planovi moraju:

(a) biti utemeljeni na podacima i informacijama iz sveobuhvatnih procjena provedenih u skladu sa stavkom 1. i sadržavati procjenu i mapiranje potencijala za povećanje energetske učinkovitosti, među ostalim **spremnosti niskotemperaturnog centraliziranoga grijanja, visokoučinkovite kogeneracije**, iskorištavanjem otpadne topline, i energije iz obnovljivih izvora u grijanju i hlađenju na tom području; **osim toga, provodi se analiza uređaja za grijanje i hlađenje u lokalnom fondu zgrada kojom se uzimaju u obzir potencijali za mjere energetske učinkovitosti specifični za određeno područje i na temelju koje se razvijaju predlošci planova obnove za slične vrste zgrada u cilju brze, troškovno učinkovite i uzajamno koordinirane transformacije zgrada i opskrbe infrastrukture;**

(aa) **biti potpuno u skladu s načelom „energetska učinkovitost na prvom mjestu”;**

(b) sadržavati strategiju za iskorištavanje potencijala utvrđenog u skladu sa stavkom 6. točkom (a);

(c) biti izrađeni uz sudjelovanje svih relevantnih regionalnih ili lokalnih dionika i osigurati sudjelovanje javnosti, **među ostalim operatora lokalne energetske infrastrukture u ranoj fazi;**

⁽⁶⁷⁾ Direktiva 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SL L 197, 21.7.2001., str. 30.).

srijeda, 14. rujna 2022.

- (ca) *uzeti u obzir postojeću energetska infrastrukturu za plin, toplinu i električnu energiju;*
- (d) *uzeti u obzir zajedničke potrebe lokalnih zajednica i skupova lokalnih ili regionalnih upravnih jedinica ili regija;*
- (da) *procijeniti ulogu zajednica energije i drugih inicijativa koje vode potrošači i koje mogu aktivno doprinijeti provedbi lokalnih projekata grijanja i hlađenja;*
- (db) *uključiti strategiju za davanje prednosti osobama pogođenima energetskim siromaštvom, kućanstvima s niskim prihodima, ugroženim kupcima i, ako je primjenjivo, osobama koje žive u socijalnom stanovanju kako je navedeno u članku 22., uključujući analizu tržišta kako bi se utvrdile i razumjele potrebe ciljnih skupina te predložili prilagođeni programi;*
- (dc) *procijeniti kako financirati provedbu utvrđenih politika i mjera te predvidjeti financijske mehanizme kojima se potrošačima omogućuje prelazak na grijanje i hlađenje s pomoću obnovljive energije;*
- (dd) *uzeti u obzir cjenovnu pristupačnost energije, sigurnost opskrbe, primjerenost i otpornost elektroenergetskog sustava;*
- (e) *predvidjeti putanju za postizanje ciljeva planova u skladu s klimatskom neutralnošću te praćenje napretka provedbe utvrđenih politika i mjera;*
- (ea) *razviti strategiju za planiranje zamjene starih i neučinkovitih uređaja za grijanje i hlađenje u javnim tijelima zamjenjujući ih visokoučinkovitim alternativama s ciljem postupnog ukidanja fosilnih goriva;*
- (eb) *procijeniti moguće sinergije s planovima susjednih regionalnih ili lokalnih vlasti kako bi se potaknula zajednička ulaganja i troškovna učinkovitost;*

Države članice osiguravaju da **sve relevantne strane, uključujući javne i privatne dionike**, dobiju priliku za sudjelovanje u izradi planova, sveobuhvatne procjene i politika i mjera za grijanje i hlađenje.

U tu svrhu države članice izrađuju preporuke kojima podupiru regionalna i lokalna tijela u provođenju politika i mjera u području energetski učinkovitog grijanja i hlađenja koje se temelji na obnovljivim izvorima energije na regionalnoj i lokalnoj razini iskoristivajući utvrđeni potencijal. Države članice u najvećoj mogućoj mjeri podupiru regionalna i lokalna tijela na sve načine, među ostalim financijskom potporom i programima tehničke podrške. **Države članice osiguravaju da su planovi za grijanje i hlađenje usklađeni s drugim lokalnim zahtjevima povezanim s planiranjem u području klime, energije i okoliša kako bi se izbjeglo administrativno opterećenje za lokalne i regionalne vlasti te kako bi se potaknula učinkovita provedba planova.**

6a. Lokalne planove za grijanje i hlađenje može zajednički provesti skupina od nekoliko susjednih lokalnih tijela ako su zemljopisni i administrativni kontekst te infrastruktura za grijanje i hlađenje primjereni.

6b. Nadležno tijelo provjerava i ocjenjuje provedbu lokalnih planova za grijanje i hlađenje. Ako se provedba smatra nedostatnom, na temelju putanje i praćenja u skladu sa stavkom 6. točkom (e), nadležno tijelo predlaže mjere za otklanjanje nedostataka u provedbi.

Članak 24.

Opskrba grijanjem i hlađenjem

1. Kako bi se povećala učinkovitost primarne energije i udio energije iz obnovljivih izvora u opskrbi grijanjem i hlađenjem, učinkovit sustav centraliziranog grijanja i hlađenja mora ispunjavati sljedeće kriterije:

- (a) do 31. prosinca **2027.** koristi najmanje 50 % energije iz obnovljivih izvora, 50 % otpadne topline, 75 % topline dobivene kogeneracijom ili 50 % kombinacije takve energije i topline **koja ulazi u mrežu;**
- (b) od 1. siječnja **2028.** koristi najmanje 50 % energije iz obnovljivih izvora, 50 % otpadne topline, 80 % topline dobivene visokoučinkovitom kogeneracijom ili barem kombinaciju takve termalne energije koja ulazi u mrežu u kojoj je udio energije iz obnovljivih izvora najmanje 5 %, a ukupni udio energije iz obnovljivih izvora, otpadne topline ili topline dobivene visokoučinkovitom kogeneracijom najmanje 50 %;

srijeda, 14. rujna 2022.

- (c) od 1. siječnja 2035. koristi najmanje 50 % energije iz obnovljivih izvora i otpadne topline, pri čemu je udio energije iz obnovljivih izvora najmanje 20 %;
- (d) od 1. siječnja 2045. koristi najmanje 75 % energije iz obnovljivih izvora i otpadne topline, pri čemu je udio energije iz obnovljivih izvora najmanje 40 %;
- (e) od 1. siječnja 2050. koristi samo energiju iz obnovljivih izvora i otpadnu toplinu, pri čemu je udio energije iz obnovljivih izvora najmanje 60 %.

f. u skladu s načelom „energetska učinkovitost na prvom mjestu”, ako udio otpadne topline premašuje kriterije iz točaka (c), (d) i (e) i ako bi otpadna toplina inače bila izgubljena, otpadna toplina može zamijeniti bilo koji drugi izvor energije;

g. procijenjene su maksimalne potrebne temperature u distribucijskoj mreži.

2. Države članice dužne su osigurati da sustav za centralizirano grijanje i hlađenje, ako se izgradi ili u značajnoj mjeri preuredi, ispunjava kriterije iz stavka 1. primjenjive u trenutku kad sustav počne raditi ili ponovno počne raditi nakon preuređenja. Države članice uz to su se dužne pobrinuti da se, ako se sustav za centralizirano grijanje i hlađenje izgradi ili u značajnoj mjeri preuredi, ne poveća korištenje fosilnih goriva koja nisu prirodni plin u postojećim izvorima topline u odnosu na prosječnu godišnju potrošnju prethodne tri kalendarske godine punog rada prije preuređenja te da novi izvori topline u tom sustavu ne koriste fosilna goriva. **Države članice također osiguravaju da se geografsko usmjeravanje postojećih sustava centraliziranog grijanja i hlađenja mapira i objavi.**

3. Države članice osiguravaju da od 1. siječnja 2025. i zatim svakih pet godina operatori svih postojećih sustava za centralizirano grijanje i hlađenje izlazne snage veće od 5 MW koji ne ispunjavaju kriterije iz stavka 1. točaka od (b) do (e) izrade plan za povećanje učinkovitosti primarne energije i energije iz obnovljivih izvora **i smanjenje gubitaka u distribuciji**. Taj plan mora sadržavati mjere za ispunjavanje kriterija iz stavka 1. točaka od (b) do (e) te ga mora odobriti nadležno tijelo.

3a. Države članice osiguravaju da podatkovni centar s ukupnom nazivnom ulaznom snagom većom od 100 kW koristi otpadnu toplinu ili druge primjene za iskorištavanje otpadne topline, osim ako može dokazati da to nije tehnički ili ekonomski izvedivo u skladu s procjenom iz stavka 4.

4. Da bi procijenile gospodarsku izvedivost povećanja energetske učinkovitosti opskrbe grijanjem i hlađenjem, države članice osiguravaju provedbu analize troškova i koristi na razini postrojenja u skladu s Prilogom X. ako se planiraju ili u značajnoj mjeri preuređuju sljedeća postrojenja, **a povezani materijalni troškovi još nisu nastali:**

- (a) toplinsko postrojenje za proizvodnju električne energije s ukupnom prosječnom godišnjom ulaznom snagom većom od 5 MW kako bi se procijenili troškovi i koristi zahtijevanja rada postrojenja kao visokoučinkovitog kogeneracijskog postrojenja;
- (b) industrijsko postrojenje s ukupnom prosječnom godišnjom ulaznom snagom većom od 5 MW kako bi se procijenilo iskorištavanje otpadne topline na i izvan lokacije;
- (c) uslužni objekt s ukupnom prosječnom godišnjom ulaznom snagom većom od 5 MW, kao što su postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda i terminali za UPP, kako bi se procijenilo iskorištavanje otpadne topline na i izvan lokacije;
- (d) podatkovni centar s ukupnom nazivnom ulaznom snagom većom od **100 kW** kako bi se procijenila **tehnička izvedivost, troškovna učinkovitost, učinak na energetska učinkovitost i lokalna potražnja za toplinskom energijom, uključujući sezonsku varijaciju**, u pogledu iskorištavanja otpadne topline za ispunjavanje ekonomski opravdane potražnje i povezivanje tog postrojenja na mrežu centraliziranog grijanja ili učinkoviti sustav centraliziranog hlađenja/sustav centraliziranog hlađenja na temelju energije iz obnovljivih izvora **ili druge primjene za iskorištavanje otpadne topline**. U analizi se moraju razmotriti rješenja za sustav hlađenja koja omogućavaju uklanjanje ili hvatanje otpadne topline na korisnoj temperaturi uz minimalnu pomoćnu ulaznu snagu.

Države članice osiguravaju uklanjanje regulativnih prepreka za upotrebu otpadne topline i pružanje dostatne potpore za upotrebu otpadne topline ako se planiraju ili preuređuju postrojenja iz točaka od (a) do (d). Za potrebe procjene otpadne topline na lokaciji za potrebe točaka od (b) do (d) mogu se umjesto analize troškova i koristi iz ovog stavka provesti energetske pregledi iz Priloga VI.

srijeda, 14. rujna 2022.

Postavljanje opreme za hvatanje ugljikovog dioksida proizvedenog u postrojenju za izgaranje s ciljem njegova geološkog skladištenja kako je predviđeno Direktivom 2009/31/EZ ne smatra se preuređenjem u smislu točaka (b) i (c) ovog stavka.

Države članice moraju zahtijevati da se analiza troškova i koristi provede u suradnji s poduzećima odgovornima za rad postrojenja.

5. Države članice mogu iz stavka 4. izuzeti:

- (a) postrojenja za proizvodnju električne energije koja se koriste kod vršnih opterećenja i postrojenja za proizvodnju rezervne električne energije za koja se planira da će raditi manje od 1 500 radnih sati godišnje kao tekući prosjek u razdoblju od pet godina na temelju postupka provjere koji utvrđuju države članice i kojim se osigurava ispunjavanje ovog kriterija za izuzeće;
- (b) postrojenja koja moraju biti smještena u blizini mjesta geološkog skladištenja odobrenog u skladu s Direktivom 2009/31/EZ;
- (c) podatkovne centre čija se otpadna toplina upotrebljava, ili će se upotrebljavati, u mreži za centralizirano grijanje ili izravno za grijanje prostora, tople vode u kućanstvu ili druge namjene u zgradi ili skupini zgrada u kojima se nalaze **ili za druge namjene u relevantnoj zoni oko podatkovnih centara.**

Države članice također mogu odrediti pragove, iskazane kao iznos dostupne korisne otpadne topline, potražnja za toplinskom energijom ili udaljenosti između industrijskih postrojenja i mreža za centralizirano grijanje, radi izuzimanja pojedinačnih postrojenja iz odredaba stavka 4. točaka (c) i (d).

Države članice obavješćuju Komisiju o izuzećima usvojenima na temelju ovog stavka.

6. Države članice donose kriterije za odobrenje iz članka 8. Direktive (EU) 2019/944 ili kriterije za istovjetnu dozvolu kako bi:

- (a) uzele u obzir ishod sveobuhvatne procjene iz članka 23. stavka 1.;
- (b) osigurale ispunjavanje zahtjeva iz stavka 4.;
- (c) uzele u obzir ishod analize troškova i koristi iz stavka 4.

7. Države članice mogu na temelju kriterija za odobrenje i kriterija za dozvolu iz stavka 6. izuzeti pojedinačna postrojenja iz zahtjeva za provedbu opcija čije su koristi veće od troškova ako za to postoje imperativni pravni, vlasnički ili financijski razlozi. U tom slučaju dotična država članica Komisiji dostavlja svoju odluku s obrazloženjem u roku od tri mjeseca od dana donošenja. Komisija može donijeti mišljenje o odluci u roku od tri mjeseca od primitka.

8. Stavci 4., 5., 6., i 7. ovog članka primjenjuju se na postrojenja obuhvaćena Direktivom 2010/75/EU ne dovodeći u pitanje zahtjeve te direktive.

9. Države članice prikupljaju informacije o analizama troškova i koristi provedenima u skladu sa stavkom 4. točkama (a), (b), (c) i (d) ovog članka. Te bi informacije trebale sadržavati barem podatke o dostupnim količinama topline za opskrbu i parametrima topline, broju planiranih radnih sati godišnje i geografskim lokacijama. Ti se podaci objavljuju uz poštovanje njihove moguće osjetljivosti.

10. Na temelju usklađenih referentnih vrijednosti učinkovitosti iz točke (f) Priloga III. države članice osiguravaju da se podrijetlo električne energije proizvedene iz visokoučinkovite kogeneracije može jamčiti na temelju objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija koje utvrđuje svaka država članica. One osiguravaju da je navedeno jamstvo o podrijetlu usklađeno sa zahtjevima i da sadrži barem informacije navedene u Prilogu XI. Države članice uzajamno priznaju svoja jamstva o podrijetlu, isključivo kao dokaz informacija iz ovog stavka. Svako odbijanje priznavanja jamstva o podrijetlu kao takvog dokaza, posebno zbog razloga povezanih sa sprečavanjem prijevare, mora se temeljiti na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima. Države članice obavješćuju Komisiju o takvom odbijanju i razlozima. Kod odbijanja priznanja jamstva o podrijetlu, Komisija može donijeti odluku kojom obvezuje na priznanje stranu koja ga odbija, posebno s obzirom na objektivne, transparentne i nediskriminirajuće kriterije na kojima se takvo priznanje temelji.

srijeda, 14. rujna 2022.

Komisija je ovlaštena putem delegiranih akata u skladu s člankom 31. ove Direktive preispitati usklađene referentne vrijednosti učinkovitosti utvrđene u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2015/2402 ⁽⁶⁸⁾.

11. Države članice osiguravaju da je sva raspoloživa potpora kogeneraciji uvjetovana time da je proizvedena električna energija podrijetlom iz visokoučinkovite kogeneracije i da se otpadna toplina učinkovito upotrebljava za ostvarivanje ušteda primarne energije. Javna potpora kogeneraciji, proizvodnji centraliziranog grijanja i mrežama za centralizirano grijanje prema potrebi podliježe pravilima o državnim potporama.

Članak 25.

Pretvorba, prijenos odnosno transport i distribucija energije

1. Nacionalna regulatorna tijela za energetiku primjenjuju načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu” iz članka 3. ove Direktive u provođenju regulatornih zadataka navedenih u direktivama (EU) 2019/944 i 2009/73/EZ u vezi sa svojim odlukama o radu infrastrukture za plin i električnu energiju, uključujući njihove odluke o mrežnim tarifama, **ne dovodeći u pitanje načela nediskriminacije i troškovne učinkovitosti. Uz načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu”, nacionalna regulatorna tijela za energetiku uzimaju u obzir troškovnu učinkovitost, učinkovitost sustava i sigurnost opskrbe te prilagođavaju pristup utemeljen na životnom ciklusu kojim se štite klimatski ciljevi Unije i održivost.**

2. Države članice osiguravaju da operatori prijenosnih i distribucijskih sustava za električnu energiju i plin primjenjuju načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu” u skladu s člankom 3. ove Direktive **te klimatskim ciljevima i ciljevima održivosti Unije** u donošenju odluka o planiranju mreža, razvoju mreža i ulaganju. **Fleksibilnost na strani potražnje središnji je dio procjene planiranja i rada mreže.** Uz uzimanje u obzir sigurnosti opskrbe i integracije tržišta države članice osiguravaju da operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava **■** ulažu u imovinu **otpornu na buduće promjene** kako bi se tako doprinijelo ublažavanju klimatskih promjena. Nacionalna regulatorna tijela **moгу osigurati** metodologije i smjernice za ocjenjivanje alternative u analizi troškova i koristi **u bliskoj suradnji s operatorima prijenosnog sustava i operatorima distribucijskog sustava, koji mogu podijeliti ključno tehničko znanje**, uzimajući u obzir šire koristi, i provjeravati kako operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava primjenjuju načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu” u okviru odobravanja, provjeravanja i praćenja projekata koje su podnijeli operatori prijenosnih sustava ili operatori distribucijskih sustava.

3. Države članice osiguravaju da operatori prijenosnih i distribucijskih mreža **prate i kvantificiraju ukupnu količinu mrežnih gubitaka povezanih s mrežom kojom upravljaju** i poduzimaju troškovno učinkovite mjere za **povećanje učinkovitosti mreže i rješavanje pitanja potreba za razvoj infrastrukture te gubitaka koji proizlaze iz povećane elektrifikacije na strani potražnje i proizvodnje**. Operatori prijenosnih i distribucijskih mreža izvješćuju nacionalno regulatorno tijelo za energetiku o tim mjerama **■**. **■** Države članice osiguravaju da operatori prijenosnih i distribucijskih **mreža** procjenjuju mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti s obzirom na njihove postojeće sustave za prijenos/transport ili distribuciju električne energije i plina pa poboljšaju energetska učinkovitost u projektiranju i radu infrastrukture, **osobito u pogledu uvođenja pametnih mreža**. Države članice propisima na temelju poticaja potiču operatore prijenosnih i distribucijskih mreža da razvijaju inovativna rješenja za poboljšanje **učinkovitosti i održivosti, uključujući** energetska učinkovitost postojećih **i budućih** sustava.

4. Nacionalna regulatorna tijela za energetiku uvrštavaju poseban odjeljak o napretku u poboljšanju energetske učinkovitosti s obzirom na rad infrastrukture za plin i električnu energiju u godišnjem izvješću sastavljenom u skladu s člankom 59. stavkom 1. točkom (i) Direktive (EU) 2019/944 i člankom 41. Direktive 2009/73/EZ. U tim izvješćima nacionalna regulatorna tijela za energetiku daju procjenu **cjelokupne učinkovitosti** u radu infrastrukture za plin i električnu energiju i mjera koje su operatori prijenosnih i distribucijskih sustava proveli te prema potrebi daju preporuke za poboljšanja energetske učinkovitosti, **među ostalim troškovno učinkovite alternative kojima se smanjuju vršna opterećenja i ukupna potrošnja energije.**

5. Države članice za električnu energiju osiguravaju usklađenost propisa o mreži i mrežnih tarifa s kriterijima iz Priloga XII., uzimajući u obzir smjernice i kodekse razvijene na temelju Uredbe (EU) 2019/943.

⁽⁶⁸⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/2402 od 12. listopada 2015. o reviziji usklađenih referentnih vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne i toplinske energije u primjeni Direktive 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Provedbene odluke Komisije 2011/877/EU (SL L 333, 19.12.2015., str. 54.).

srijeda, 14. rujna 2022.

6. Države članice mogu dopustiti komponente programa i struktura tarifa sa socijalnim ciljem za prijenos/transport i distribuciju energije iz mreže, pod uvjetom da se svi narušavajući učinci na prijenosni/transportni i distribucijski sustav svedu na nužan minimum i da nisu nerazmjerni socijalnom cilju.
7. Nacionalna regulatorna tijela osiguravaju ukidanje onih poticaja u tarifama prijenosa/transporta i distribucije koji su štetni za energetske učinkovitost proizvodnje, prijenosa/transporta i distribucije te opskrbe električne energije i plina **i za njihov odgovor na potražnju. Države članice osiguravaju učinkovitost projektiranja i rada postojeće infrastrukture i, u okviru Direktive (EU) 2019/944, da se tarifama omoguću dobavljačima da poboljšaju sudjelovanje kupaca u učinkovitosti sustava.**
8. Operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava moraju ispunjavati zahtjeve utvrđene u Prilogu XII.
9. Nacionalna regulatorna tijela za energetiku prema potrebi mogu od operatora prijenosnih sustava i operatora distribucijskih sustava zahtijevati da smanjivanjem pristojbi za priključenje i uporabu sustava potiču smještanje visokoučinkovite kogeneracije u blizini područja potražnje za toplinom .
10. Države članice mogu proizvođačima električne energije iz visokoučinkovite kogeneracije koji se žele priključiti na mrežu dozvoliti objavu poziva za podnošenje ponuda za radove priključivanja na mrežu.
11. Pri izvješćivanju u skladu s Direktivom 2010/75/EU i ne dovodeći u pitanje njezin članak 9. stavak 2., države članice razmatraju uključivanje informacija o razinama energetske učinkovitosti postrojenja za izgaranje goriva s ukupnom nazivnom ulaznom toplinskom snagom od 50 MW ili više u svjetlu relevantnih najboljih dostupnih tehnika razvijenih u skladu s Direktivom 2010/75/EU.

POGLAVLJE VI.

HORIZONTALNE ODREDBE

Članak 26.

Raspoloživost kvalifikacijskih, akreditacijskih i certifikacijskih sustava

1. Države članice osiguravaju odgovarajuću razinu stručnosti za zanimanja u području energetske učinkovitosti koja odgovaraju potrebama tržišta. Države članice blisko surađuju sa socijalnim partnerima da se pobrinu da su certifikacijski i/ili jednaki kvalifikacijski sustavi, uključujući prema potrebi odgovarajuće programe osposobljavanja, dostupni za zanimanja u području energetske učinkovitosti, među ostalim pružatelje energetske usluga, pružatelje energetskih pregleda, energetske menadžere, neovisne stručnjake i instalatere dijelova zgrada u skladu s Direktivom 2010/31/EU, da su ti sustavi pouzdani i da ti sustavi doprinose nacionalnim ciljevima energetske učinkovitosti i općim Unijinim ciljevima dekarbonizacije.

Pružatelji certifikacijskih i/ili jednakih kvalifikacijskih sustava, uključujući prema potrebi odgovarajuće programe osposobljavanja, moraju biti akreditirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 765/2008 ⁽⁶⁹⁾.

1a. Države članice promiču programe certifikacije, osposobljavanja i obrazovanja za osiguravanje odgovarajuće razine stručnosti za zanimanja u području energetske učinkovitosti koja odgovaraju potrebama tržišta. Države članice uvode mjere za promicanje sudjelovanja u takvim programima, posebno MSP-ova i samozaposlenih osoba. Komisija do ... [12 mjeseci nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive] pokreće kampanju na razini Unije kako bi privukla više ljudi u zanimanja u području energetske učinkovitosti i osigurala jednak pristup ženama.

1b. Komisija do ... [12 mjeseci nakon stupanja na snagu ove Direktive] osniva središnju platformu za potporu i razmjenu znanja kako bi se osigurala odgovarajuća razina kvalificiranih stručnjaka u cilju postizanja klimatskih i energetske ciljeva Unije. Platforma okuplja države članice, socijalne partnere, obrazovne ustanove, akademsku zajednicu i druge relevantne dionike radi poticanja i promicanja najboljih praksi kako bi se osiguralo više stručnjaka za energetske učinkovitost i prekvalifikacija ili usavršavanje postojećih stručnjaka kako bi se zadovoljile potrebe tržišta.

⁽⁶⁹⁾ Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93, (SL L 218, 13.8.2008., str. 30. – 47.).

srijeda, 14. rujna 2022.

2. Države članice osiguravaju da se nacionalni certifikacijski i/ili ekvivalentni kvalifikacijski sustavi, uključujući prema potrebi odgovarajuće programe osposobljavanja, **temelje na** postojećim europskim ili međunarodnim normama.

3. Države članice stavljaju na raspolaganje javnosti certifikacijske ili jednake kvalifikacijske sustave ili odgovarajuće programe osposobljavanja iz stavka 1. te surađuju jedna s drugom i s Komisijom na usporedbi sustava i njihovom priznavanju.

Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za upoznavanje potrošača s dostupnošću sustava u skladu s člankom 27. stavkom 1.

4. Države članice do 31. prosinca 2024., a nakon toga svake **dvije** godine, ocjenjuju osiguravaju li sustavi potrebnu stručnost pružateljima energetske usluga, izvođačima energetskih pregleda, energetskim menadžerima i instalaterima dijelova zgrada u skladu s Direktivom 2010/31/EU **te rodnu ravnotežu. Također procjenjuju jaz između dostupnih i traženih stručnjaka.** Objavljuju ocjenu i preporuke **u vezi s time.**

Članak 27.

Energetske usluge

1. Države članice promiču tržište energetske usluga i pristup tom tržištu za MSP-ove širenjem jasnih i lako dostupnih informacija o:

- (a) dostupnim ugovorima o energetskim uslugama i klauzulama koje bi trebalo uključiti u takve ugovore kako bi se zajamčile uštede energije i prava krajnjih kupaca;
- (b) financijskim instrumentima, poticajima, financijskim potporama, obnovljivim fondovima, jamstvima, programima osiguranja, i zajmovima kojima se podupiru projekti u vezi s uslugama energetske učinkovitosti;
- (c) dostupnim pružateljima energetske usluga koji su kvalificirani i/ili certificirani, pri čemu su njihove kvalifikacije i/ili certifikati u skladu s člankom 26.;
- (d) dostupnim metodologijama za praćenje i provjeravanje te sustavima kontrole kvalitete.

2. Države članice potiču razvoj oznaka kvalitete, između ostalog putem trgovačkih udruženja, prema potrebi na temelju europskih ili međunarodnih normi;

3. Države članice stavljaju na raspolaganje javnosti i redovito ažuriraju popis dostupnih pružatelja energetske usluga koji su kvalificirani i/ili certificirani i čije su kvalifikacije i/ili certifikacije u skladu s člankom 26. ili osiguravaju sučelje putem kojeg pružatelji energetske usluga mogu davati informacije.

4. Države članice **osiguravaju da** javna tijela za obnovu velikih zgrada upotrebljavaju ugovore o energetskom učinku. Države članice dužne su osigurati da javna tijela procjenjuju izvedivost primjene ugovora o energetskom učinku **i drugih energetskih usluga koje se zasnivaju na učinku** za obnovu velikih nestambenih **i javnih stambenih zgrada** ukupne korisne površine podlaže veće od **500 m² te zgrada za socijalne svrhe.**

Države članice mogu poticati javna tijela da kombiniraju ugovore o energetskom učinku s proširenim energetskim uslugama, uključujući upravljanje potrošnjom i skladištenje, **kako bi se stalnim praćenjem, učinkovitim radom i održavanjem osigurala uštede energije i održali dobiveni rezultati tijekom vremena.**

5. Države članice podupiru javni sektor u prihvaćanju ponuda energetske usluga, posebno za preuređenje zgrada, putem:

- (a) osiguravanja obrazaca za ugovore o energetskom učinku koji uključuju barem stavke navedene u Prilogu XIII. i uzimaju u obzir postojeće europske i međunarodne norme, smjernice za javne natječaje i Eurostatov Vodič za statističku obradu ugovora o energetskom učinku;
- (b) pružanja informacija o najboljim praksama za ugovore o energetskom učinku, uključujući prema potrebi analizu troškova i koristi na temelju pristupa životnog vijeka;

srijeda, 14. rujna 2022.

(c) **promicanja** i javne dostupnosti baze podataka o provedenim i tekućim projektima na temelju ugovora o energetske učinku koja sadržava podatke o planiranim i postignutim uštedama energije.

6. Države članice podupiru pravilno funkcioniranje tržišta energetske usluga sljedećim mjerama:

(a) utvrđivanjem i objavljivanjem točaka za kontakt na kojima krajnji kupci mogu dobiti informacije iz stavka 1.;

(b) uklanjanjem regulatornih i neregulatornih prepreka koje onemogućuju uvođenje ugovora o energetske učinku i drugih modela usluga energetske učinkovitosti za utvrđivanje i/ili provedbu mjera za uštede energije;

(c) uspostavljenjem i promicanjem uloge savjetodavnih tijela, **poduzeća za energetske usluge** i neovisnih tržišnih posrednika, uključujući jedinstvene kontaktne točke ili slične mehanizme za podršku, kako bi se potaknuo razvoj tržišta i na strani ponude i na strani potražnje te osiguravanjem da su informacije o tim mehanizmima dostupne javnosti i pristupačne sudionicima na tržištu.

7. Radi podupiranja pravilnog funkcioniranja tržišta energetske usluga države članice mogu uspostaviti pojedinačni mehanizam ili imenovati pravobranitelja kako bi osigurale učinkovito postupanje s pritužbama i izvansudsko rješavanje sporova proizišlih iz ugovora o energetske uslugama i o energetske učinku.

8. Države članice osiguravaju da se distributeri energije, operatori distribucijskih sustava i poduzeća za maloprodaju energije suzdrže od svih aktivnosti koje mogu onemogućiti potražnju za energetske uslugama ili mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti ili njihovu isporuku, ili spriječiti razvoj tržišta za takve usluge ili mjere, uključujući sprečavanje pristupa tržištu za konkurente ili zlorabu vladajućeg položaja.

Članak 28.

Nacionalni fond za energetske učinkovitost, financiranje i tehnička podrška

1. Ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, države članice olakšavaju uspostavljanje novih ili uporabu postojećih instrumenata financiranja za mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti kako bi se maksimalno iskoristile pogodnosti financiranja iz više izvora i kombinacije bespovratnih sredstava, financijskih instrumenata i tehničke pomoći .

2. Komisija prema potrebi izravno ili putem europskih financijskih institucija pomaže državama članicama u uspostavljanju instrumenata financiranja i instrumenata za pomoć u razvoju projekata na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini s ciljem povećanja ulaganja u energetske učinkovitost u različitim sektorima i zaštite i osnaživanja ugroženih kupaca, osoba pogođenih energetske siromaštvom i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju, uključujući integracijom perspektive ravnopravnosti tako da nitko ne bude zapostavljen.

3. Države članice donose mjere kojima osiguravaju da financijske institucije široko nude kreditne proizvode, kao što su zelene hipoteke i zeleni krediti, osigurane ili neosigurane, na nediskriminirajući način i da su ti proizvodi vidljivi i dostupni potrošačima. Države članice donose mjere za olakšavanje provedbe programa financiranja u obliku otplate na računima i putem poreza. Države članice osiguravaju da se bankama i drugim financijskim institucijama pruže informacije o prilikama za sudjelovanje u financiranju mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti, među ostalim putem uspostavljanja javno-privatnih partnerstava.

3a. Ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, države članice donose programe financijske potpore za povećanje primjene mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti za novoizgrađene sustave ili za preuređenje u značajnoj mjeri pojedinačnih i centraliziranih sustava grijanja i hlađenja te za zamjenu starih i neučinkovitih uređaja za grijanje i hlađenje visokoučinkovitim alternativama.

Države članice olakšavaju uspostavu lokalnog stručnog znanja i tehničke pomoći za savjetovanje o najboljim praksama u pogledu postizanja dekarbonizacije lokalnog centraliziranog grijanja i hlađenja, kao što su pristup lokalno dostupnim projektima i namjenska financijska potpora.

srijeda, 14. rujna 2022.

4. Komisija olakšava razmjenu najboljih praksi između nadležnih nacionalnih ili regionalnih tijela, na primjer putem godišnjih sastanaka regulatornih tijela, javnih baza podataka s informacijama o provedbi mjera u državama članicama i usporedbe zemalja.

5. Kako bi se mobiliziralo privatno financiranje mjera energetske učinkovitosti i energetskih obnova **i pridonijelo postizanju ciljeva Unije u pogledu energetske učinkovitosti i nacionalnih doprinosa u skladu s člankom 4. ove Direktive, kao i ciljeva iz** [] Direktive 2010/31/EU, Komisija vodi dijalog i s javnim i s privatnim financijskim institucijama **kao i određenim sektorima kao što su sektor prijevoza, IKT-a i zgradarstva**, radi određivanja **potreba i** potencijalnih mjera koje može poduzeti.

6. Mjere iz stavka 5. uključuju sljedeće elemente:

(a) mobiliziranje kapitalnih ulaganja u energetska učinkovitost, uzimajući u obzir šire učinke uštede energije;

(aa) olakšavanje provedbe namjenskih financijskih instrumenata za energetska učinkovitost i programa financiranja u dostatnim razmjerima koje su uspostavile financijske institucije;

(b) osiguravanje boljih podataka o energetska i financijska učinkovitosti na sljedeće načine:

i. daljnjim razmatranjem načina na koje se ulaganjima u energetska učinkovitost poboljšavaju temeljne vrijednosti imovine;

ii. podržavanjem studija za ocjenjivanje monetizacije neenergetskih koristi ulaganja u energetska učinkovitost.

7. Za potrebe mobiliziranja privatnog financiranja mjera energetske učinkovitosti i energetskih obnova, države članice pri provedbi ove Direktive:

(a) razmatraju načine za bolje iskorištavanje **sustava gospodarenja energijom i** energetskih pregleda iz članka 11. radi utjecaja na donošenje odluka;

(b) na najbolji način iskorištavaju mogućnosti i alate dostupne iz proračuna Unije i predložene u okviru inicijative Pametno financiranje za pametne zgrade i u Komunikaciji Komisije Val obnove .

8. Komisija do 31. prosinca 2024. dostavlja državama članicama i sudionicima na tržištu smjernice o tome kako pokrenuti privatna ulaganja.

Svrha je tih smjernica pomaganje državama članicama i sudionicima na tržištu da pripreme i provedu svoja ulaganja u energetska učinkovitost u okviru raznih programa Unije i predlaganje adekvatnih financijskih mehanizama i rješenja s kombinacijom bespovratnih sredstava, financijskih instrumenata i pomoći za razvoj projekata kako bi se povećali razmjeri postojećih inicijativa i sredstva Unije iskoristila kao katalizator za stvaranje učinka poluge na privatno financiranje i poticanje tog financiranja.

9. **Države članice mogu do ... [datum prenošenja]** uspostaviti nacionalni fond za energetska učinkovitost. Namjena **nacionalnog fonda za energetska učinkovitost** je provođenje mjera energetske učinkovitosti **kojima se podupiru nacionalni doprinosi država članica u skladu s člankom 4. stavkom 2. Nacionalni fond za energetska učinkovitost može se osnovati kao namjenski fond u okviru postojećeg nacionalnog instrumenta kojim se promiču kapitalna ulaganja.**

Države članice uspostavljaju financijske instrumente, uključujući javna jamstva u svojim nacionalnim fondovima za energetska učinkovitost kako bi povećale korištenje privatnih ulaganja u energetska učinkovitost te kreditnih proizvoda za energetska učinkovitost i inovativnih programa iz stavka 3. ovog članka. U skladu s člankom 8. stavkom 3. i člankom 22., nacionalnim fondom za energetska učinkovitost podupire se prioritarno provođenje mjera među ugroženim kupcima, osobama pogođenim energetskim siromaštvom i, ako je primjenjivo, osobama koje žive u socijalnom stanovanju. **Ta potpora obuhvaća financiranje MSP-ova za mjere energetske učinkovitosti kako bi se stvorio učinak poluge za privatno financiranje i poticalo to financiranje, čime se podržava provedba** nacionalnih mjera energetske učinkovitosti da bi se dala potpora državama članicama u ostvarivanju njihovih nacionalnih doprinosa energetska učinkovitosti i postizanju njihovih okvirnih putanja iz članka 4. stavka 2. [Nacionalni fond za energetska učinkovitost može se financirati iz prihoda s dražbi emisijskih jedinica u sustavu EU-a za trgovanje emisijama u sektoru zgrada i prometa.]

srijeda, 14. rujna 2022.

10. Države članice mogu dopustiti javnim tijelima da obveze iz članka 6. stavka 1. ispunjavaju godišnjim doprinosima nacionalnom fondu za energetske učinkovitost jednakima ulaganjima potrebnima za ispunjavanje navedenih obveza.

11. Države članice mogu propisati da stranke obveznice svoje obveze iz članka 8. stavaka 1. i 4. mogu ispuniti u obliku godišnjeg doprinosa nacionalnom fondu za energetske učinkovitost u iznosu koji je jednak ulaganjima potrebnima za ispunjavanje navedenih obveza.

12. Države članice mogu upotrebljavati svoje prihode od godišnjih emisijskih kvota u skladu s Odlukom br. 406/2009/EZ kako bi razvile inovativne mehanizme financiranja za poboljšanja energetske učinkovitosti.

12a. Komisija procjenjuje djelotvornost i učinkovitost mjera ulaganja u energetske učinkovitost provedenih u državama članicama i njihov kapacitet za povećanje privatnih ulaganja u energetske učinkovitost uzimajući u obzir potrebe za javnim financiranjem iskazane u nacionalnim energetskim i klimatskim planovima. Komisija ocjenjuje bi li mehanizam za energetske učinkovitost na razini Unije, s ciljem pružanja jamstva, tehničke pomoći, uključujući jedinstvene kontaktne točke, i povezanih bespovratnih sredstava EU-a kako bi se omogućila provedba financijskih instrumenata te programa financiranja i potpore na nacionalnoj razini, mogao na troškovno učinkovit način poduprijeti postizanje ciljeva Unije u području energetske učinkovitosti i klime te, ako je prikladno, predlaže uspostavu takvog mehanizma.

U tu svrhu Komisija do... [30. ožujka 2024.] podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću, kojemu prema potrebi prilaže zakonodavne prijedloge.

12b. Države članice do ... [15. ožujka 2025.] i svake dvije godine nakon toga u okviru svojih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih izvješća o napretku u skladu s člancima 17. i 21. Uredbe (EU) 2018/1999 dostavljaju Komisiji sljedeće podatke:

- (a) procjenu opsega javnih i privatnih ulaganja u energetske učinkovitost, uključujući ulaganja putem ugovora o energetskom učinku i faktor financijske poluge postignut javnim financiranjem kojim se podupiru mjere energetske učinkovitosti;**
- (b) obujam proizvoda za kreditiranje energetske učinkovitosti, pri čemu se raščlanjuju osigurani i neosigurani kreditni proizvodi,**
- (c) nacionalne programe financiranja uspostavljene kako bi se povećala primjena mjera energetske učinkovitosti i najboljih praksi te inovativne sustave financiranja za energetske učinkovitost.**

Kako bi olakšala pripremu izvješća iz prvog podstavka, Komisija državama članicama do ... [15. ožujka 2024.] dostavlja zajednički predložak. Države članice u integrirana nacionalna energetska i klimatska izvješća o napretku uvrstavaju prilog sastavljen prema tom predlošku.

Članak 29.

Faktori konverzije i primarne energije

1. Za potrebe usporedbe ušteda energije i pretvorbe u usporedivu jedinicu primjenjuju se neto kalorične vrijednosti iz Priloga VI. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2018/2066⁽⁷⁰⁾ i faktori primarne energije utvrđeni u stavku 2. osim ako je opravdana uporaba drugih vrijednosti ili faktora.

2. Faktor primarne energije primjenjuje se ako se uštede energije izračunavaju u vrijednostima primarne energije koristeći pristup odozdo prema gore na temelju krajnje potrošnje energije.

3. Za uštede električne energije u kWh države članice primjenjuju koeficijent kako bi točno izračunale uštedu u potrošnji primarne energije. Države članice primjenjuju zadani koeficijent od 2,1, osim ako iskoriste svoje diskrecijsko pravo na određivanje drukčijeg koeficijenta na temelju opravdanih nacionalnih okolnosti.

⁽⁷⁰⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/2066 od 19. prosinca 2018. o praćenju i izvješćivanju o emisijama stakleničkih plinova u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Uredbe Komisije (EU) br. 601/2012, (SL L 334, 31.12.2018., str. 1.).

srijeda, 14. rujna 2022.

4. Za uštede energije drugih nositelja energije u kWh države članice primjenjuju koeficijent kako bi točno izračunale uštedu u potrošnji primarne energije.
5. Ako države članice određuju vlastiti koeficijent za zadanu vrijednost u skladu s ovom Direktivom, dužne su to činiti transparentnom metodologijom na temelju nacionalnih **ili lokalnih** okolnosti koje utječu na potrošnju primarne energije. Te okolnosti moraju biti obrazložene, provjerljive i utemeljene na objektivnim i nediskriminirajućim kriterijima.
6. U određivanju vlastitog koeficijenta države članice uzimaju u obzir kombinacije izvora energije uključene u ažuriranju njihovih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova i naknadnom integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu koji se dostavljaju Komisiji u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999. Ako odstupa od zadane vrijednosti, države članice dužne su Komisiji u ažuriranju svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova i naknadnih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 javiti koeficijent koji koriste zajedno s metodologijom izračuna i podacima na temelju kojih je izračunan.
7. Do 25. prosinca 2022., a nakon toga svake četiri godine, Komisija revidira zadani koeficijent na temelju zabilježenih podataka. Ta se revizija provodi uzimajući u obzir njegov učinak na ostalo zakonodavstvo Unije, kao što su Direktiva 2009/125/EZ i Uredba (EU) 2017/1369. **Ta metodologija mora se redovito procjenjivati kako bi se osiguralo da uštede energije dovedu do najvećeg smanjenja emisija stakleničkih plinova te istodobno pridonese postupnom ukidanju fosilnih goriva.**

POGLAVLJE VII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 30.

Sankcije

Države članice utvrđuju pravila o sankcijama primjenjivima u slučaju nepoštovanja nacionalnih odredaba donesenih u skladu s ovom Direktivom te poduzimaju mjere potrebne za osiguravanje njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice obavješćuju Komisiju o tim odredbama do [datuma prenošenja], a o svim naknadnim izmjenama koje se na njih odnose obavješćuju je bez odlaganja.

Članak 31.

Delegirani akti

1. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 32. u pogledu preispitivanja usklađenih referentnih vrijednosti učinkovitosti iz članka 24. stavka 10. drugog podstavka.
2. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 32. radi izmjene ili dopune ove Direktive prilagođavanjem vrijednosti, metoda izračuna, zadanih koeficijenata primarne energije i zahtjeva iz članka 29. i priloga II., III., V., od VII. do XI. i XIII. tehničkom napretku.
3. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 32. radi izmjene ili dopune ove Direktive uspostavom, nakon savjetovanja s relevantnim dionicima, zajedničkog sustava Unije za ocjenjivanje održivosti podatkovnih centara koji se nalaze na njezinu području **u roku od mjesec dana od stupanja na snagu ove Direktive**. U tom se sustavu moraju definirati pokazatelji održivosti podatkovnih centara te se, u skladu s **člankom 11.a** ove Direktive, moraju definirati minimalni pragovi za znatnu potrošnju energije i utvrditi ključni pokazatelji i metodologija za njihovo mjerenje.

Članak 32.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

srijeda, 14. rujna 2022.

2. Ovlašt za donošenje delegiranih akata iz članka 31. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od [datum objave u SL-u]. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlašt najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlašt prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlašt iz članka 31. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlašt koje je u njoj navedeno. Odluka stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan utvrđen u odluci. Ona ne utječe na valjanost nijednog delegiranog akta koji je već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 31. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 33.

Preispitivanje i praćenje provedbe

1. U kontekstu izvješća o stanju energetske unije Komisija izvješćuje o funkcioniranju tržišta ugljika u skladu s člankom 35. stavkom 1. i člankom 35. stavkom 2. točkom (c) Uredbe (EU) 2018/1999, uzimajući u obzir učinke provedbe ove Direktive.
2. Do 31. listopada 2025., a nakon toga svake četiri godine, Komisija ocjenjuje postojeće mjere za povećanje energetske učinkovitosti i dekarbonizaciju u grijanju i hlađenju. U tom ocjenjivanju u obzir uzima:
 - (a) trendove energetske učinkovitosti i emisija stakleničkih plinova u grijanju i hlađenju, uključujući u centraliziranom grijanju i hlađenju;
 - (b) međusobnu povezanost poduzetih mjera;
 - (c) promjene energetske učinkovitosti i emisija stakleničkih plinova u grijanju i hlađenju;
 - (d) postojeće i planirane politike i mjere za energetske učinkovitost i za smanjivanje stakleničkih plinova na nacionalnoj i razini EU-a; i
 - (e) mjere koje su države članice navele u svojim sveobuhvatnim procjenama u skladu s člankom 23. stavkom 1. ove Direktive i dostavile u skladu s člankom 17. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1999.

Komisija **do datuma iz prvog podstavka podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o toj ocjeni** i prema potrebi predlaže mjere za osiguravanje ostvarenja klimatskih energetskih ciljeva Unije.

3. Države članice u skladu s metodologijom navedenom u Prilogu II. do 30. travnja svake godine Komisiji dostavljaju statističke podatke o nacionalnoj proizvodnji električne i toplinske energije iz visokoučinkovite i niskoučinkovite kogeneracije u odnosu na ukupnu proizvodnju toplinske i električne energije. One također dostavljaju godišnje statističke podatke o kogeneracijskim kapacitetima za proizvodnju toplinske i električne energije i gorivima za kogeneraciju te o proizvodnji i kapacitetima centraliziranoga grijanja i hlađenja u odnosu na ukupnu proizvodnju i kapacitete toplinske i električne energije. Države članice dostavljaju statističke podatke o uštedama primarne energije koje se postižu primjenom kogeneracije u skladu s metodologijom navedenom u Prilogu III.

srijeda, 14. rujna 2022.

4. Komisija do 1. siječnja 2021. obavlja procjenu potencijala za energetske učinkovitost u konverziji, transformaciji, prijenosu, prijevozu i pohranjivanju energije te podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Tom se izvješću ako je to primjereno prilažu zakonodavni prijedlozi.
5. Podložno svakoj promjeni odredbi o maloprodajnim tržištima Direktive 2009/73/EZ, Komisija do 31. prosinca 2021. obavlja procjenu i podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o odredbama povezanim s mjerenjem, obračunom i informacijama za potrošače za prirodni plin s ciljem njihova usklađivanja, ako je to primjereno, s relevantnim odredbama za električnu energiju u Direktivi (EU) 2019/944 kako bi se ojačala zaštita potrošača i omogućilo krajnjim kupcima da dobivaju redovitije, jasnije i ažurnije informacije o svojoj potrošnji prirodnog plina i da reguliraju svoju upotrebu energije. Što je prije moguće nakon podnošenja tog izvješća Komisija prema potrebi donosi zakonodavne prijedloge.
6. Komisija do 31. listopada 2022. ocjenjuje je li Unija ostvarila glavni cilj energetske učinkovitosti za 2020.
7. Do 28. veljače 2027. , a nakon toga svakih pet godina, Komisija ocjenjuje ovu Direktivu i podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću.

Ta ocjena uključuje:

- (a) procjenu opće djelotvornosti ove Direktive i potrebe za daljnjim prilagodbama Unijine politike energetske učinkovitosti u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma iz 2015. i s obzirom na kretanja u području gospodarstva i inovacija;
- (aa) **sveobuhvatnu procjenu ukupnog makroekonomskog učinka ove Direktive, s naglaskom na učinke na energetske sigurnost Unije, cijene energije, minimiziranje energetske siromaštva, gospodarski rast, konkurentnost, otvaranje radnih mjesta, troškove mobilnosti i kupovnu moć kućanstava;**
- (b) glavne ciljeve energetske učinkovitosti Unije za 2030. utvrđene u članku 4. stavku 1. kako bi se ti ciljevi povećali u slučaju znatnih smanjenja troškova koje proizlaze iz gospodarskih ili tehnoloških postignuća ili ako je to potrebno da se ispune Unijini ciljevi dekarbonizacije za 2040. ili 2050. ili njezine međunarodne obveze u pogledu dekarbonizacije;
- (c) ostvaruju li države članice i dalje nove godišnje uštede u skladu s člankom 8. prvim podstavkom točkom (c) u desetogodišnjim razdobljima nakon 2030.;
- (d) osiguravaju li države članice i dalje da se svake godine obnovi barem 3 % ukupne korisne površine poda grijanih i/ili hlađenih zgrada u vlasništvu javnih tijela u skladu s člankom 6. stavkom 1. radi preispitivanja stope obnove iz tog članka;
- (e) postižu li države članice i dalje udio uštede energije kod ugroženih kupaca, osoba pogođenih energetskim siromaštvom i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju u skladu s člankom 8. stavkom 3. u desetogodišnjim razdobljima nakon 2030.;
- (f) postižu li države članice i dalje smanjenje krajnje potrošnje energije u skladu s člankom 5. stavkom 1.

Tom se izvješću prilaže **sveobuhvatna procjena o potrebi revidiranja ove Direktive radi regulatornog pojednostavnjenja i, ako je to primjereno, prijedlozi za daljnje mjere. Komisija se stalno prilagođava najboljim primjerima iz administrativnih postupaka te poduzima sve mjere za pojednostavnjenje provedbe ove Direktive, uz svođenje administrativnog opterećenja na što manju mjeru.**

Članak 34.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

srijeda, 14. rujna 2022.

Članak 35.**Prenošenje**

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s člancima [...] i prilogima [...] [članci i prilozi koji su sadržajno izmijenjeni u odnosu na direktivu stavljenju izvan snage] do [...]

One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. One sadržavaju i izjavu da se upućivanja u postojećim zakonima i drugim propisima na odredbe direktive stavljene izvan snage ovom Direktivom smatraju upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice određuju načine tog upućivanja i način oblikovanja te izjave.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 36.**Stavljanje izvan snage**

Direktiva 2012/27/EU, kako je izmijenjena aktima iz dijela A Priloga XV., stavlja se izvan snage s učinkom od [...] [dan nakon datuma iz članka 35. stavka 1. prvog podstavka], ne dovodeći u pitanje obveze država članica u pogledu rokova za prenošenje direktiva iz dijela B Priloga XV. u nacionalno pravo.

Upućivanja na direktivu smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga XVI.

Članak 37.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članci [...] i prilozi [članci i prilozi koji nisu izmijenjeni u odnosu na direktivu stavljenju izvan snage] primjenjuju se od [...] [dan poslije datuma iz članka 35. stavka 1. prvog podstavka].

Članak 38.**Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament

Predsjednica

Za Vijeće

Predsjednik

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG I.**NACIONALNI DOPRINOSI UNIJINIM CILJEVIMA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA 2030. IZRAŽENI U POTROŠNJI PRIMARNE ENERGIJE I/ILI KRAJNJOJ POTROŠNJI ENERGIJE**

1. Razina nacionalnih doprinosa izračunava se na temelju $\blacksquare$ formule:

$$FEC_{C_{2030}} = C_{EU}(1-Target) FEC_{B_{2030}}$$

$$PEC_{C_{2030}} = C_{EU}(1-Target) PEC_{B_{2030}}$$

pri čemu je C_{EU} korekcijski faktor **koji je odredila Komisija nakon što su države članice prijavile ciljnu vrijednost**, Target razina nacionalne ambicije, a $FEC_{B_{2030}}$ $PEC_{B_{2030}}$ referentni scenarij iz 2020. koji se koristi kao osnovni scenarij za 2030.

2. Sljedeća $\blacksquare$ formula predstavlja objektivne kriterije za faktore iz članka 4. stavka 2. točke (d) podtočki od i. do iv., svaki od kojih služi za određivanje razine nacionalne ambicije u % (Target) pri čemu svaki ima jednak ponder u formuli (0,25):
- (a) paušalni doprinos (F_{flat});
 - (b) doprinos na temelju BDP-a po glavi stanovnika (F_{wealth});
 - (c) doprinos na temelju energetskeg intenziteta ($F_{intensity}$);
 - (d) potencijalni doprinos troškovno učinkovite uštede energije ($F_{potential}$).
3. F_{flat} je Unijin cilj za 2030. koji uključuje dodatna nastojanja potrebna da se postignu Unijini ciljevi energetske učinkovitosti za potrošnju krajnje i primarne energije u odnosu na predviđanja za 2030. iz referentnog scenarija iz **2007.**
4. F_{wealth} se izračunava za svaku državu članicu na temelju njezina trogodišnjeg prosječnog Eurostatova indeksa stvarnog BDP-a po glavi stanovnika u odnosu na trogodišnji prosjek Unije za razdoblje od 2017. do 2019. iskazan u paritetima kupovne moći.
5. $F_{intensity}$ se izračunava za svaku državu članicu na temelju njezina trogodišnjeg prosječnog indeksa intenziteta krajnje energije (FEC ili PEC po stvarnom BDP-u u paritetima kupovne moći) u odnosu na trogodišnji prosjek Unije za razdoblje od 2017. do 2019.
6. $F_{potential}$ izračunava se za svaku državu članicu na temelju njezine uštede krajnje ili primarne energije u scenariju PRIMES MIX 55 % za 2030. Te se uštede iskazuju u odnosu na predviđanja za 2030. iz referentnog scenarija iz **2007.**
7. Za svaki kriterij iz točke 2. podtočaka od (a) do (d) primjenjuju se donja i gornja granica. Razina ambicije za svaki faktor ograničava se na 50 % i 150 % Unijine prosječne razine ambicije za taj faktor.
8. Izvor ulaznih podataka za izračun faktora je Eurostat osim ako je navedeno drukčije.
9. F_{total} se izračunava kao ponderirani zbroj svih četiri faktora (F_{flat} , F_{wealth} , $F_{intensity}$ i $F_{potential}$). Target se izračunava kao umnožak ukupnog faktora F_{total} i cilja EU-a.
10. **Komisija utvrđuje** korekcijski faktor C_{EU} za primarnu i krajnju energiju **koji se primjenjuje na ciljne kvote svih država članica** radi kalibracije zbroja svih nacionalnih doprinosa u odnosu na Unijine ciljeve potrošnje primarne energije i krajnje potrošnje energije za 2030. Faktor C_{EU} jednak je za sve države članice.

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG II.**OPĆA NAČELA ZA IZRAČUN ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ KOGENERACIJE****Dio I.***Opća načela*

Vrijednosti koje se koriste za izračun električne energije iz kogeneracije određuju se na temelju očekivanog ili stvarnog rada jedinice u uobičajenim pogonskim uvjetima. Kod mikrokogeneracijskih jedinica izračun se može temeljiti na potvrđenim vrijednostima.

- (a) Proizvodnja električne energije iz kogeneracije smatra se jednakom ukupnoj godišnjoj proizvodnji električne energije u jedinici mjereno na izlazu glavnih generatora ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- i. u kogeneracijskim jedinicama tipa (b), (d), (e), (f), (g) i (h) iz dijela II., cjelokupne godišnje učinkovitosti koju utvrđuju države članice, na razini od najmanje 75 %;
 - ii. u kogeneracijskim jedinicama tipa (a) i (c) iz dijela II., cjelokupne godišnje učinkovitosti koju utvrđuju države članice, na razini od najmanje 80 %.
- (b) Kod kogeneracijskih jedinica cjelokupne godišnje učinkovitosti ispod vrijednosti iz točke (a) podtočke i. (kogeneracijske jedinice tipa (b), (d), (e), (f), (g) i (h) iz dijela II.) ili cjelokupne godišnje učinkovitosti ispod vrijednosti iz točke (a) podtočke ii. (kogeneracijske jedinice tipa (a) i (c) iz dijela II.) električna energija iz kogeneracije izračunava se u skladu sa sljedećom formulom:

$$E_{CHP} = H_{CHP} * C$$

pri čemu:

E_{CHP} označava količinu električne energije iz kogeneracije,

C označava omjer električne i toplinske energije,

H_{CHP} označava količinu korisne topline iz kogeneracije (izračunanu u tu svrhu kao ukupna proizvodnja toplinske energije umanjena za svu toplinu proizvedenu u odvojenim kotlovima ili izravnim oduzimanjem pare iz parnoga generatora ispred turbine).

Izračun električne energije iz kogeneracije mora se temeljiti na stvarnom omjeru električne i toplinske energije. Ako nije poznat stvarni omjer električne i toplinske energije kogeneracijske jedinice, mogu se, posebno u statističke svrhe, koristiti sljedeće zadane vrijednosti za jedinice tipa (a), (b), (c), (d), i (e) iz dijela II., uz uvjet da je izračunana kogeneracijska električna energija manja ili jednaka ukupnoj proizvodnji električne energije u jedinici:

Tip jedinice	Zadani omjer električne i toplinske energije, C
Kombinirani proces plinske i parne turbine	0,95
Protutlačne parne turbine	0,45
Kondenzacijske parne turbine s oduzimanjem pare	0,45
Plinske turbine s iskorištavanjem otpadne topline	0,55
Motor s unutarnjim izgaranjem	0,75

srijeda, 14. rujna 2022.

Ako države članice uvedu zadane vrijednosti za omjere električne i toplinske energije za jedinice tipa (f), (g), (h), (i), (j) i (k) iz dijela II., takve se zadane vrijednosti objavljuju i o njima se obavješćuje Komisija.

- (c) Ako se energetska udio utrošenoga goriva u postupku kogeneracije povraća u kemikalijama i reciklira, taj se udio može oduzeti iz utrošenoga goriva prije izračunavanja cjelokupne učinkovitosti iz točaka (a) i (b).
- (d) Države članice mogu odrediti omjer električne i toplinske energije kao omjer između električne energije i korisne topline u kogeneracijskom pogonu nižeg kapaciteta koristeći radne podatke određene jedinice.
- (e) Države članice mogu za potrebe izračuna u skladu s točkama (a) i (b) koristiti razdoblja izvješćivanja različita od jednogodišnjih.

Dio II.

Kogeneracijske tehnologije obuhvaćene ovom Direktivom

- (a) Kombinirani proces plinske i parne turbine
- (b) Protutlačne parne turbine
- (c) Kondenzacijske parne turbine s oduzimanjem pare
- (d) Plinske turbine s iskorištavanjem otpadne topline
- (e) Motor s unutarnjim izgaranjem
- (f) Mikroturbine
- (g) Stirlingovi motori
- (h) Gorivne ćelije
- (i) Parni strojevi
- (j) Organski Rankineovi procesi
- (k) Sve druge vrste tehnologija ili njihove kombinacije obuhvaćene definicijom utvrđenom u članku 2. točki 32 .

U provedbi i primjeni općih načela za izračun električne energije iz kogeneracije države članice upotrebljavaju detaljne smjernice utvrđene Odlukom Komisije 2008/952/EZ ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2008/952/EZ od 19. studenoga 2008. o uspostavljanju detaljnih smjernica za provedbu i primjenu Priloga II. Direktivi 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 338, 17.12.2008., str. 55.).

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG III.**METODOLOGIJA UTVRĐIVANJA UČINKOVITOSTI POSTUPKA KOGENERACIJE**

Vrijednosti koje se koriste za izračun učinkovitosti kogeneracije i ušteda primarne energije određuju se na temelju očekivanog ili stvarnog rada jedinice u uobičajenim pogonskim uvjetima.

(a) Visokoučinkovita kogeneracija

Za potrebe ove Direktive visokoučinkovita kogeneracija mora ispunjavati sljedeće kriterije:

- kogeneracijskom proizvodnjom iz kogeneracijskih jedinica osiguravaju se uštede primarne energije izračunane u skladu s točkom (b) od najmanje 10 % u odnosu na referentne vrijednosti za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije,
- proizvodnja iz malih kogeneracijskih i mikrokogeneracijskih jedinica kojom se osiguravaju uštede primarne energije može se ubrojiti u visokoučinkovitu kogeneraciju,
- izravne emisije ugljikova dioksida iz kogeneracijske proizvodnje na fosilna goriva su manje od 270 gCO₂ po 1 kWh izlazne energije iz kombinirane proizvodnje (uključujući grijanje/hlađenje, električnu energiju i mehaničku energiju),
- ako se kogeneracijska jedinica gradi ili u značajnoj mjeri preuređuje, države članice dužne su se pobrinuti da se ne poveća korištenje fosilnih goriva koja nisu prirodni plin u postojećim izvorima topline u odnosu na prosječnu godišnju potrošnju prethodne tri kalendarske godine punog rada prije preuređenja te da novi izvori topline u tom sustavu ne koriste fosilna goriva koja nisu prirodni plin.

(b) Izračun ušteda primarne energije

Iznos ušteda primarne energije dobivenih iz kogeneracijske proizvodnje definirane u skladu s Prilogom II. izračunava se prema sljedećoj formuli:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHPH_{\eta}}{RefH_{\eta}} + \frac{CHPE_{\eta}}{RefE_{\eta}}} \right) \times 100\%$$

pri čemu:

PES označava uštede primarne energije,

CHP H_η označava učinkovitost toplinske energije iz kogeneracijske proizvodnje definiranu kao godišnja proizvodnja korisne topline podijeljena s utroškom goriva za proizvodnju zbroja korisne topline i električne energije iz kogeneracije,

Ref H_η označava referentnu vrijednost učinkovitosti za odvojenu proizvodnju toplinske energije,

CHP E_η označava učinkovitost električne energije iz kogeneracijske proizvodnje definiranu kao godišnja električna energija iz kogeneracije podijeljena s utroškom goriva za proizvodnju zbroja ukupne korisne topline i električne energije iz kogeneracije. Ako kogeneracijska jedinica proizvodi mehaničku energiju, godišnja električna energija iz kogeneracije može se povećati dodatnim elementom koji predstavlja količinu električne energije koja je jednaka količini mehaničke energije. Ovaj dodatni element ne predstavlja osnovu za pravo na izdavanje jamstava o podrijetlu u skladu s člankom 24. stavkom 10.,

Ref E_η označava referentnu vrijednost učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne energije.

(c) Izračun ušteda energije alternativnim izračunom

Države članice mogu izračunavati uštede primarne energije iz proizvodnje toplinske, električne i mehaničke energije kako je niže naznačeno bez primjene Priloga II. kako bi se iz istog postupka isključili oni dijelovi toplinske i električne energije koji nisu dobiveni kogeneracijom. Takva se proizvodnja može smatrati visokoučinkovitom kogeneracijom pod uvjetom da ispunjava kriterije učinkovitosti iz točke (a) ovog Priloga i, za kogeneracijske jedinice električnog kapaciteta većeg od 25 MW, ako je cjelokupna učinkovitost veća od 70 %. Međutim, za izdavanje jamstva o podrijetlu i u statističke svrhe količina električne energije iz kogeneracije dobivena takvom proizvodnjom utvrđuje se u skladu s Prilogom II.

srijeda, 14. rujna 2022.

Ako se uštede primarne energije za postupak izračunavaju alternativnom metodom kako je gore naznačeno, uštede primarne energije izračunavaju se pomoću formule iz točke (b) ovog Priloga tako da se „CHP H η ” zamijeni s „H η ” i „CHP E η ” s „E η ”, pri čemu:

H η označava učinkovitost toplinske energije postupka, definiranu kao godišnja proizvodnja topline podijeljena s utroškom goriva za dobivanje zbroja proizvodnje toplinske i električne energije,

E η označava učinkovitost električne energije postupka, definiranu kao godišnja proizvodnja električne energije podijeljena s utroškom goriva za dobivanje zbroja proizvodnje toplinske i električne energije. Ako kogeneracijska jedinica proizvodi mehaničku energiju, godišnja električna energija iz kogeneracije može se povećati dodatnim elementom koji predstavlja količinu električne energije koja je jednaka količini mehaničke energije. Ovaj dodatni element ne predstavlja osnovu za pravo na izdavanje jamstava o podrijetlu u skladu s člankom 24. stavkom 10.

(d) Države članice mogu za potrebe izračuna u skladu s točkama (b) i (c) ovog Priloga koristiti razdoblja izvješćivanja različita od jednogodišnjih.

(e) Kod mikrokogeneracijskih jedinica izračun ušteda primarne energije može se temeljiti na potvrđenim podacima.

(f) Referentne vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije

Usklađene referentne vrijednosti učinkovitosti sastoje se od matičnih vrijednosti diferenciranih prema relevantnim čimbenicima, uključujući godinu izgradnje i vrste goriva, i moraju se zasnivati na dokumentiranoj analizi uzimajući među ostalim u obzir podatke iz operativne uporabe u realnim uvjetima, mješavinu goriva i klimatske uvjete kao i primijenjene kogeneracijske tehnologije.

Temeljem referentnih vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije u skladu s formulom utvrđenom u točki (b) određuje se operativna učinkovitost odvojene proizvodnje toplinske i električne energije koja se namjerava zamijeniti kogeneracijom.

Referentne vrijednosti učinkovitosti izračunavaju se prema sljedećim načelima:

- i. za kogeneracijske jedinice usporedba s odvojenom proizvodnjom električne energije temelji se na načelu usporedbe istih kategorija goriva;
- ii. svaka kogeneracijska jedinica uspoređuje se s najdostupnijom i ekonomski najopravdanijom tehnologijom za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije na tržištu u godini izgradnje kogeneracijske jedinice;
- iii. referentne vrijednosti učinkovitosti za kogeneracijske jedinice starije od 10 godina utvrđuju se prema referentnim vrijednostima jedinica starih 10 godina;
- iv. referentne vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne i toplinske energije odražavaju klimatske razlike među državama članicama.

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG IV.**ZAHTJEVI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA JAVNU NABAVU**

U postupcima dodjele javnih ugovora i koncesija naručitelji i javni naručitelji koji kupuju proizvode, usluge, radove ili zgrade:

- (a) ako je proizvod obuhvaćen delegiranim aktom donesenim na temelju Uredbe (EU) 2017/1369 ili povezanom provedbenom direktivom Komisije, kupuju samo proizvode koji ispunjavaju kriterij utvrđen u članku 7. stavku 2. te uredbe;
- (b) ako je proizvod koji nije obuhvaćen točkom (a) obuhvaćen provedbenom mjerom u okviru Direktive 2009/125/EZ koja je donesena nakon stupanja na snagu ove Direktive, kupuju samo proizvode sukladne s referentnim vrijednostima za energetske učinkovitosti koje su određene u toj provedbenoj mjeri;
- (c) ako je proizvod ili usluga obuhvaćen Unijinim kriterijima za zelenu javnu nabavu, nastoje, u pogledu energetske učinkovitosti proizvoda ili usluge, najviše što mogu kupiti samo proizvode i usluge koji ispunjavanje barem tehničke specifikacije utvrđene na „osnovnoj” razini relevantnih Unijinih kriterija za zelenu javnu nabavu, uključujući među ostalim za podatkovne centre, prostorije za poslužitelje i usluge u oblaku, Unijine kriterije za zelenu javnu nabavu cestovne rasvjete i prometne signalizacije i Unijine kriterije za zelenu javnu nabavu računala, zaslona, tableta i pametnih telefona;
- (d) kupuju samo gume koje ispunjavaju kriterij pripadnosti najvišem razredu energetske učinkovitosti s obzirom na potrošnju goriva kako je definirano Uredbom (EU) 2020/740 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Tim se zahtjevom javna tijela ne sprečavaju u kupnji guma najvišeg razreda s obzirom na prianjanje na mokroj podlozi ili vanjsku buku kotrljanja ako je to opravdano sigurnosnim razlozima ili razlozima javnog zdravlja;
- (e) u svojim pozivima za podnošenje ponuda za ugovore o uslugama zahtijevaju da za potrebe pružanja predmetnih usluga pružatelji usluga upotrebljavaju samo proizvode u skladu sa zahtjevima iz točaka (a), (b) i (d) prilikom pružanja predmetnih usluga. Taj se zahtjev primjenjuje samo na nove proizvode koje pružatelj usluga kupuje djelomično ili u cijelosti za potrebe pružanja predmetnih usluga;
- (f) kupuju ili sklapaju nove sporazume o najmu samo za zgrade koje ispunjavaju barem minimalne zahtjeve energetske svojstava iz članka 4. stavka 1. Direktive 2010/31/EU osim ako je namjena kupnje:
 - i. velika obnova ili rušenje;
 - ii. u slučaju javnih tijela, ponovna prodaja zgrade, a ne njezina uporaba za potrebe javnog tijela; ili
 - iii. očuvanje zgrade kao službeno zaštićene zgrade jer pripada posebno zaštićenom području ili zbog njezine posebne arhitektonske ili povijesne vrijednosti.

Ispunjavanje navedenih zahtjeva provjerava se putem energetske certifikata iz članka 11. Direktive 2010/31/EU.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2020/740 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 2020. o označivanju guma s obzirom na učinkovitost potrošnje goriva i druge parametre, izmjeni Uredbe (EU) 2017/1369 i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1222/2009 (SL L 177, 5.6.2020., str. 1.).

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG V.

ZAJEDNIČKE METODE I NAČELA ZA IZRAČUN UČINKA SUSTAVA OBVEZE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ILI DRUGIH MJERA POLITIKE U SKLADU S ČLANCIMA 8., 9. I 10. I ČLANKOM 28. STAVKOM 11.

1. Metode za izračun uštede energije, osim one koja proizlazi iz poreznih mjera za potrebe članaka 8., 9. i 10. i članka 28. stavka 11.

Stranke obveznice, stranke sudionice, ovlaštene stranke ili provedbena tijela javne vlasti mogu upotrebljavati sljedeće metode za izračun uštede energije:

- (a) predviđena ušteda na temelju rezultata prethodnih energetske poboljšanja u sličnim postrojenjima pod neovisnim nadzorom. Opći se pristup naziva „ex ante”;
 - (b) izmjerena ušteda, pri čemu se ušteda od uvođenja mjere ili paketa mjera utvrđuje bilježenjem stvarnog smanjenja u uporabi energije, uzimajući u obzir čimbenike kao što su dodatnost, zauzetost, razine proizvodnje i vremenske prilike koji mogu utjecati na potrošnju. Opći se pristup naziva „ex post”;
 - (c) procijenjena ušteda, pri čemu se upotrebljavaju tehničke procjene uštede. Taj se pristup može upotrijebiti samo ako je utvrđivanje pouzdanih izmjerenih podataka za određeno postrojenje teško ili nerazmjerno skupo, primjer pri zamjeni kompresora ili električnog motora s drukčijom nazivnom vrijednošću kWh od one za koju postoje neovisne informacije o izmjerenoj uštedi, ili ako te procjene na temelju metodologija i referentnih vrijednosti utvrđenih na nacionalnoj razini provode kvalificirani ili akreditirani stručnjaci koji ne ovise o uključenim strankama obveznicama, strankama sudionicama ili ovlaštenim strankama;
 - (d) ušteda utvrđena na temelju istraživanja kojima se utvrđuje odgovor potrošača na savjete, informativne kampanje, sustave označivanja, certifikacijske sustave ili pametne mjerne sustave. Ovaj se pristup može upotrebljavati samo za uštedu nastalu uslijed promjena u ponašanju potrošača. On se ne upotrebljava za uštedu proizišlu iz uvođenja fizičkih mjera.
2. Pri utvrđivanju uštede energije za mjeru energetske učinkovitosti za potrebe članaka 8., 9. i 10. i članka 28. stavka 11. primjenjuju se sljedeća načela:

- (a) države članice dokazuju da je mjera politike provedena u svrhu ispunjenja obveze uštede energije i postizanja uštede energije u krajnjoj potrošnji u skladu s člankom 8. stavkom 1. Države članice dostavljaju dokaze i svoju dokumentaciju iz kojih je vidljivo da je ušteda energije ostvarena mjerom politike, uključujući dobrovoljne sporazume;
- (b) mora se dokazati da su uštede dodatne u odnosu na uštede koje bi se ostvarile u svakom slučaju bez aktivnosti stranaka obveznica, stranaka sudionica, ovlaštenih stranaka ili provedbenih tijela. Kako bi se odredila ušteda koja se može iskazati kao dodatna države članice uzimaju u obzir kako bi se upotreba energije i potražnja za njom razvijali u nedostatku dotične mjere politike, uzimajući u obzir barem sljedeće čimbenike: trendove u potrošnji energije, promjene u ponašanju potrošača, tehnološki napredak i promjene uzrokovane drugim mjerama provedenima na razini Unije i na nacionalnoj razini;
- (c) ušteda ostvarena provedbom obveznog prava Unije smatra se uštedom koja bi se ostvarila u svakom slučaju i stoga se ne iskazuje kao ušteda energije za potrebe članka 8. stavka 1. Odstupajući od tog zahtjeva, ušteda povezana s obnovom postojećih zgrada može se iskazivati kao ušteda energije za potrebe članka 8. stavka 1., uz uvjet da je ispunjen kriterij značajnosti iz točke 3. podtočke (h) ovog Priloga. Mjere za promicanje poboljšanja energetske učinkovitosti u javnom sektoru u skladu sa stavkom 5. i stavkom 6. mogu biti prihvatljive da se uzmu u obzir za ostvarenje uštede energije koja se zahtijeva u skladu s člankom 8. stavkom 1. pod uvjetom da imaju za posljedicu provjerljivu i mjerljivu ili procjenjivu uštedu energije u krajnjoj potrošnji. Izračun uštede energije mora biti u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga;
- (d) mjere poduzete u skladu s Uredbom (EU) 2018/842 o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova mogu se smatrati značajnima, no države članice moraju pokazati da one dovode do ušteda energije u krajnjoj potrošnji koje je moguće provjeriti i izmjeriti ili procijeniti. Izračun uštede energije mora biti u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga;

srijeda, 14. rujna 2022.

- (e) države članice ne mogu u ispunjavanje obveze uštede energije u skladu s člankom 8. stavkom 1. računavati smanjenu potrošnju energije u sektorima, uključujući zgrade i promet, koja bi se svejedno dogodila zbog trgovanja emisijama u skladu s Direktivom o ETS-u EU-a. Ako je subjekt stranka obveznica u okviru nacionalnog sustava obveze energetske učinkovitosti iz članka 9. ove Direktive i iz sustava EU-a za trgovanje emisijama u sektoru zgrada i cestovnog prometa [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)], u sustavima za praćenje i provjeru mora biti osigurano da se cijena ugljika koja se prenosi kad se gorivo pušta u potrošnju [u skladu s člankom 1. stavkom 21. [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)] uzima u obzir u izračunavanju i izvješćivanju ušteda energije ostvarenih mjerama za uštedu energije;
- (f) u obzir se može uzeti samo ušteda koja je veća od sljedećih razina:
- standardnih vrijednosti emisija Unije za nove osobne automobile i nova laka gospodarska vozila nakon provedbe Uredbe (EU) 2019/631 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Države članice moraju dostaviti dokaze, pretpostavke i metodologiju izračuna radi dokazivanja dodatne vrijednosti u odnosu na zahtjeve Unije za emisije CO₂ za nova vozila;
 - zahtjeva Unije u vezi s uklanjanjem određenih proizvoda povezanih s energijom s tržišta nakon provedbe provedbenih mjera u skladu s Direktivom 2009/125/EZ; Države članice moraju dostaviti dokaze, pretpostavke i metodologiju izračuna radi dokazivanja dodatne vrijednosti;
- (g) dopuštene su politike čija je svrha poticanje većih razina energetske učinkovitosti proizvoda, opreme, prijevoznih sustava, vozila i goriva, zgrada i elemenata zgrada, procesa ili tržišta, osim mjera politike u pogledu korištenja izravnog izgaranja fosilnih goriva, koje se provode od **1. srpnja 2028. i osim mjera politike kojima se subvencionira korištenje tehnologija izravnog izgaranja fosilnih goriva u stambenim zgradama od 1. siječnja 2024. Ušteda energije kao rezultat mjera politike u pogledu upotrebe izravnog izgaranja fosilnih goriva može se uračunati u ispunjavanje obveze uštede energije u maksimalnom iznosu koji odgovara četvrtini uštede energije od 1. siječnja 2024. do 30. lipnja 2028.;**
- (ga) **pojedinačne mjere koje se odnose na upotrebu tehnologija izravnog izgaranja fosilnih goriva nisu dopuštene od 1. srpnja 2028. Dopusćena su pojedinačne mjere kojima se promiču kombinacije tehnologija. U slučaju pojedinačnih mjera kojima se promiču kombinacije tehnologija, udio uštede energije u vezi s tehnologijama izgaranja fosilnih goriva nije prihvatljiv za uračunavanje od 1. srpnja 2028.;**

[AM 20]

- (i) mjere kojima se promiče ugradnja tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora malog opsega na zgrade ili u njih mogu biti prihvatljive da se uzmu u obzir za ostvarenje uštede energije koja se zahtijeva u skladu s člankom 8. stavkom 1. pod uvjetom da imaju za posljedicu provjerljivu i mjerljivu ili procjenjivu uštedu energije u krajnjoj potrošnji. Izračun uštede energije mora biti u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga;
- (j) mjere kojima se promiče ugradnja solarnih toplinskih tehnologija mogu biti prihvatljive da se uzmu u obzir za ostvarenje uštede energije koja se zahtijeva u skladu s člankom 8. stavkom 1. pod uvjetom da imaju za posljedicu provjerljivu i mjerljivu ili procjenjivu uštedu energije u krajnjoj potrošnji. Okolna toplina uhvaćena solarnim toplinskim tehnologijama može se isključiti iz njihove krajnje potrošnje energije;
- (k) kad je riječ o politikama kojima se ubrzava uvođenje učinkovitijih proizvoda i vozila, osim kad je riječ o korištenju izravnog izgaranja fosilnih goriva, one se mogu u potpunosti uzeti u obzir pod uvjetom da se dokaže da se takvo uvođenje odvija prije isteka prosječnog očekivanog vijeka trajanja proizvoda ili vozila ili prije nego što je uobičajeno zamijeniti proizvod ili vozilo, a uštede se iskazuju samo za razdoblje do isteka prosječnog očekivanog vijeka trajanja proizvoda ili vozila koje se zamjenjuje;

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2019/631 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o utvrđivanju standardnih vrijednosti emisija CO₂ za nove osobne automobile i za nova laka gospodarska vozila te o stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 443/2009 i (EU) br. 510/2011 (SL L 111, 25.4.2019., str. 13.).

srijeda, 14. rujna 2022.

- (l) pri poticanju uvođenja mjera energetske učinkovitosti države članice prema potrebi osiguravaju održavanje normi kvalitete proizvoda, usluga i provedbe mjera, ili uvođenje tih normi ako ne postoje;
 - (m) da bi se uzele u obzir klimatske razlike među regijama, države članice mogu odlučiti prilagoditi uštede standardnoj vrijednosti ili uskladiti različite uštede energije u skladu s temperaturnim razlikama među regijama;
 - (n) u izračunu uštede energije uzimaju se u obzir trajanje mjera i stupanj smanjenja uštede tijekom vremena. Taj se izračun provodi zbrajanjem ušteda koje će se ostvariti svakom pojedinačnom mjerom tijekom razdoblja od datuma njezine provedbe do kraja razdoblja obveze. Države članice mogu također primijeniti drugu metodu ako procijene da se njome može ostvariti barem jednaka ukupna količina uštede. Ako upotrebljavaju druge metode, države članice osiguravaju da ukupan iznos uštede energije izračunan primjenom tih drugih metoda ne premašuje iznos uštede energije koji bi dobile kad bi uštedu izračunale kao zbroj ušteda koje će se ostvariti svakom pojedinačnom mjerom tijekom razdoblja od datuma njezine provedbe do 2030. Države članice u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima u okviru Uredbe (EU) 2018/1999 detaljno opisuju drugu metodu i sve što je poduzeto kako bi osigurale ispunjavanje tog obvezujućeg zahtjeva u vezi s izračunom.
3. Države članice osiguravaju da su ispunjeni sljedeći zahtjevi za mjere politike provedene na temelju članka 10. i članka 28. stavka 11.:
- (a) mjerama politika i pojedinačnim mjerama ostvaruju se uštede energije u krajnjoj potrošnji koje je moguće provjeriti;
 - (b) odgovornosti svake stranke sudionice, ovlaštene stranke ili provedbenog tijela javne vlasti, ovisno o tome što je relevantno, jasno su utvrđene;
 - (c) uštede energije koje se ostvaruju ili se trebaju ostvariti utvrđuju se na transparentan način;
 - (d) iznos uštede energije koji se zahtijeva ili koji treba ostvariti mjerom politike izražen je kao krajnja potrošnja energije ili kao potrošnja primarne energije na temelju neto kaloričnih vrijednosti ili faktora primarne energije iz članka 29.;
 - (e) sastavlja se i objavljuje godišnje izvješće o uštedi energije koju su ostvarile ovlaštene stranke, stranke sudionice i provedbena tijela javne vlasti, kao i podaci o godišnjim kretanjima uštede energije;
 - (f) provodi se praćenje rezultata te odgovarajućih mjera u slučaju nezadovoljavajućeg napretka;
 - (g) uštedu energije ostvarenu u okviru pojedinačne mjere pripisala si je samo jedna stranka;
 - (h) dokazano je da su aktivnosti stranke sudionice, ovlaštene stranke ili provedbenih tijela javne vlasti značajni za ostvarenje iskazane uštede energije;
 - (i) aktivnosti stranki sudionica, ovlaštenih stranaka ili provedbenih tijela javne vlasti nemaju negativne učinke na ugrožene kupce, osobe pogođene energetske siromaštvom ni, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju.
4. U utvrđivanju uštede energije nastale zbog mjera politika u području oporezivanja **i parafiskalnih nameta** uvedenih na temelju članka 10., primjenjuju se sljedeća načela:
- (a) u obzir se uzima samo ušteda energije na temelju mjera oporezivanja koja premašuje minimalne razine oporezivanja primjenjive na goriva u skladu s direktivama Vijeća 2003/96/EZ ⁽²⁾ ili 2006/112/EZ ⁽³⁾;

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije (SL L 283, 31.10.2003., str. 51.).

⁽³⁾ Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 347, 11.12.2006., str. 1.).

srijeda, 14. rujna 2022.

- (aa) u obzir se uzima samo ušteda energije na temelju mjera oporezivanja i parafiskalnih nameta čija je svrha ostvarivanje uštede energije kako je definirana u članku 2. točki 7.;
- (b) cjenovna elastičnost za izračun učinka mjera oporezivanja (u području energetike) mora **biti specifična za segment krajnjeg korisnika, uključujući dohodovne razrede, vrste i veličine poduzeća, te na taj način** odražavati odgovor potražnje za energijom u odnosu na promjene cijena te se procjenjuje na temelju najnovijih i reprezentativnih službenih izvora podataka koji su primjenjivi za državu članicu i prema potrebi utemeljeni na pratećim istraživanjima koja je proveo neovisni institut ;
- (c) uštede energije iz pratećih instrumenata politike oporezivanja, uključujući fiskalne poticaje ili plaćanje fondu, obračunavaju se zasebno;
- (d) procjene kratkoročne elastičnosti **upotrebljavaju se** za procjenu uštede energije ostvarene mjerama oporezivanja kako bi se izbjeglo preklapanje sa zakonodavstvom Unije i drugim mjerama politike;
- (e) države članice određuju distribucijski učinak mjera oporezivanja i jednakovrijednih mjera na ugrožene kupce, osobe pogođene energetske siromaštvom i, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju te pokazuju učinke mjera ublažavanja provedenih u skladu s člankom 22. stavcima od 1. do 3.;
- (f) države članice dostavljaju dokaze, uključujući metodologije izračuna, da se, ako postoji preklapanje učinka mjera oporezivanja energije ili ugljika ili trgovanja emisijom u skladu s Direktivom o ETS-u EU-a [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)], uštede energije ne uračunavaju dvaput.

5. Obavijest o metodologiji

Države članice u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 obavješćuju Komisiju o predloženoj detaljnoj metodologiji za rad sustava obveze energetske učinkovitosti i o alternativnim mjerama iz članka 9. i 10. te članka 28. stavka 11. Osim u slučaju oporezivanja, takva obavijest uključuje pojedinosti o:

- (a) razini uštede energije koja se zahtijeva na temelju članka 8. stavka 1. prvog podstavka ili uštede za koju se očekuje da će biti ostvarena tijekom cijelog razdoblja od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030.;
- (b) tome kako se izračunana količina nove uštede energije koja se zahtijeva u skladu s člankom 8. stavkom 1. prvim podstavkom ili ušteda energije čije se postizanje očekuje raspoređuje tijekom razdoblja obveze;
- (c) strankama obveznicama, strankama sudionicama, ovlaštenim strankama ili provedbenim tijelima javne vlasti;
- (d) ciljnim sektorima;
- (e) mjerama politike i pojedinačnim mjerama, uključujući očekivani ukupni iznos kumulativne uštede energije za svaku mjeru;
- (f) informacijama o mjerama politike ili programima ili mjerama financiranim iz nacionalnog fonda za energetske učinkovitost provedenima prioritetno kod osoba pogođenih energetske siromaštvom, ugroženih kupaca i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju;
- (g) udjelu i količini uštede energije koju treba postići kod osoba pogođenih energetske siromaštvom, ugroženih kupaca i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju;
- (h) ako je primjenjivo, informacijama o primijenjenim pokazateljima, aritmetičkom prosjeku udjela i rezultatima mjera politike uspostavljenima u skladu s člankom 8. stavkom 3.;
- (i) ako je primjenjivo, informacijama o učinku i negativnim učincima mjera politike provedenih u skladu s člankom 8. stavkom 3. na osobe pogođene energetske siromaštvom, ugrožene kupce i, ako je primjenjivo, osobe koje žive u socijalnom stanovanju;
- (j) trajanju razdoblja obveze u vezi sa sustavom obveze energetske učinkovitosti;
- (k) ako je primjenjivo, količini uštede energije ili ciljevima smanjenja troškova koje stranke obveznice trebaju postići kod osoba pogođenih energetske siromaštvom, ugroženih kupaca i, ako je primjenjivo, osoba koje žive u socijalnom stanovanju;

srijeda, 14. rujna 2022.

- (l) aktivnostima predviđenima mjerom politike;
 - (m) metodologiji izračuna, uključujući kako se utvrđuje dodatnost i značajnost te koje se metodologije i referentne vrijednosti upotrebljavaju za predviđene i procijenjene uštede i, ako je primjenjivo, korištenim neto kaloričnim vrijednostima i konverzijskim faktorima;
 - (n) vijeku trajanja mjera i načinu na koji se izračunavaju ili na čemu se temelje;
 - (o) pristupu primijenjenom za rješavanje pitanja klimatskih razlika unutar države članice;
 - (p) sustavima za praćenje i provjeru mjera na temelju članaka 9. i 10. te pojedinosti o načinu osiguravanja njihove neovisnosti o strankama obveznicama, strankama sudionicama ili ovlaštenim strankama;
 - (q) u slučaju oporezivanja:
 - i. ciljnim sektorima i segmentu poreznih obveznika;
 - ii. provedbenim tijelima javne vlasti;
 - iii. uštedi za koju se očekuje da će biti ostvarena;
 - iv. trajanju mjere oporezivanja;
 - v. metodologiji izračuna, uključujući pojedinosti o tome koja se cjenovna elastičnost upotrebljava i o načinu na koji je utvrđena; i
 - vi. o tome kako se izbjegavaju preklapanja s trgovanjem emisijama u skladu s Direktivom o ETS-u EU-a [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)] i kako je uklonjen rizik od dvostrukog uračunavanja.
-

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG VI.**MINIMALNI KRITERIJI ZA ENERGETSKE PREGLEDE UKLJUČUJUĆI ENERGETSKE PREGLEDE KOJI SE PROVODE U SKLOPU SUSTAVA GOSPODARENJA ENERGIJOM**

Energetski pregledi iz članka 11. temelje se na sljedećim kriterijima:

- (a) zasnivaju se na ažuriranim, izmjerenim i sljedivim radnim podacima o potrošnji energije i (za električnu energiju) profilima opterećenja;
- (b) obuhvaćaju detaljan pregled profila potrošnje energije zgrada ili skupina zgrada, tehnoloških procesa ili industrijskih postrojenja, uključujući prijevoz;
- (c) utvrđuju mjere energetske učinkovitosti za smanjivanje potrošnje energije;
- (d) utvrđuju potencijal za troškovno učinkovito korištenje ili proizvodnju energije iz obnovljivih izvora;
- (e) kad je to moguće, proizlaze iz analize troškova ciklusa trajanja umjesto iz jednostavnih razdoblja povrata kako bi se u obzir uzele dugoročne uštede, preostale vrijednosti dugoročnih ulaganja i diskontne stope;
- (f) razmjerni su i u dovoljnoj mjeri reprezentativni kako bi se omogućilo dobivanje pouzdane slike o cjelokupnim energetskim svojstvima i pouzdano prepoznavanje najvažnijih mogućnosti za poboljšanje.

Na temelju energetskih pregleda moraju biti mogući detaljni i potvrđeni izračuni za predložene mjere s ciljem pružanja jasnih informacija o mogućim uštedama.

Mora biti omogućena pohrana podataka koji se upotrebljavaju u energetskim pregledima za povijesnu analizu i praćenje učinaka.

I

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG VI.A

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA PRAĆENJE I OBJAVLJIVANJE ENERGETSKIH SVOJSTAVA PODATKOVNIH CENTARA

Kad je riječ o energetskim svojstvima podatkovnih centara iz članka 11.a stavka 1., prate se i objavljuju barem sljedeći podaci:

- (a) ime podatkovnog centra, ime vlasnika i operatera podatkovnog centra, općina u kojoj se podatkovni centar nalazi, osim za podatkovne centre povezane s nacionalnom sigurnošću i obranom;**
- (b) ukupna korisna površina poda podatkovnog centra, instalirana snaga, zadane točke temperature, godišnji ulazni i izlazni podatkovni promet, ako je dostupan operateru podatkovnog centra i uzimajući u obzir poslovni model i vrstu kupca i količina podataka pohranjenih i obrađenih u podatkovnom centru, kada to utječe na potrošnju energije u podatkovnom centru;**
- (c) učinkovitost podatkovnog centra tijekom posljednje pune kalendarske godine u skladu sa sljedećim ključnim pokazateljima uspješnosti iz norme CEN/CENELEC EN 50600-4 „Informacijska tehnologija – objekti i infrastrukture podatkovnog centra”, uzimajući u obzir zemljopisnu lokaciju podatkovnog centra, potražnju za ponovnom uporabom topline i dostupnu infrastrukturu za toplinu, do stupanja na snagu delegiranog akta u skladu s člankom 31. ove Direktive:**
 - i. učinkovitost uporabe energije (PUE) prema normi CEN/CENELEC EN 50600-4-2**
 - ii. udio obnovljive energije (REF) prema normi CEN/CENELEC EN 50600-4-3**
 - iii. udio ponovnog iskorištavanja energije (ERF) prema normi CEN/CENELEC EN 50600-4-6**
 - iv. omjer učinkovitosti hlađenja (CER) prema normi CEN/CENELEC EN 50600-4-7**
 - v. učinkovitost uporabe ugljika (CUE) prema normi CEN/CENELEC EN 50600-4-8**
 - vi. učinkovitost uporabe vode (WUE) prema normi CEN/CENELEC EN 50600-4-9**

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG VII.**MINIMALNI ZAHTEVI ZA OBRAČUN I INFORMACIJE O OBRAČUNU NA TEMELJU STVARNE POTROŠNJE PRIRODNOG PLINA****1. Minimalni zahtjevi za obračun****1.1. Obračun na temelju stvarne potrošnje**

Kako bi se krajnjim kupcima omogućila regulacija vlastite potrošnje energije, obračun se treba provoditi na temelju stvarne potrošnje najmanje jednom godišnje, pri čemu se informacije o obračunu trebaju staviti na raspolaganje najmanje svaka tri mjeseca na zahtjev ili ako su se potrošači odlučili za primanje obračuna u elektroničkom obliku, a u suprotnom dva puta godišnje. Plin koji se koristi samo za kuhanje može se izuzeti iz ovog zahtjeva.

1.2. Minimalne informacije navedene na računu

Države članice osiguravaju da su prema potrebi u ili s računima, ugovorima, transakcijama i potvrdama izdanima na distribucijskim stanicama krajnjim kupcima na jasan i razumljiv način na raspolaganje stavljene sljedeće informacije:

- (a) sadašnje stvarne cijene i stvarna potrošnja energije;
- (b) usporedbe sadašnje potrošnje energije krajnjeg kupca i potrošnje u istom razdoblju prošle godine, po mogućnosti u grafičkom obliku;
- (c) kontaktne informacije organizacija krajnjih kupaca, energetske agencije ili sličnih tijela, uključujući adrese internetskih stranica, gdje se mogu pronaći informacije o raspoloživim mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti, usporedivim profilima krajnjih korisnika i objektivnim tehničkim specifikacijama opreme koja koristi energiju.

Pored toga, kad je to moguće i korisno, države članice osiguravaju da se u ili s računima, ugovorima, transakcijama i potvrdama izdanima na distribucijskim stanicama krajnjim kupcima na jasan i razumljiv način na raspolaganje stave usporedbe s prosječnim uobičajenim ili referentnim krajnjim kupcem iz iste kategorije korisnika ili da se krajnjeg kupca uputi na navedene informacije.

1.3. Savjeti u vezi s energetsom učinkovitošću koji su priloženi računima i druge povratne informacije za krajnje kupce

U ugovorima, prilikom izmjena ugovora, u računima koje kupci primaju ili na internetskim stranicama namijenjenima pojedinačnim kupcima distributeri energije, operatori distribucijskih sustava i poduzeća za maloprodaju energije obavješćuju svoje kupce na jasan i razumljiv način o kontaktnim informacijama neovisnih centara za savjetovanje potrošača, energetske agencije ili sličnih institucija, uključujući njihove internetske adrese, gdje se mogu dobiti savjeti o raspoloživim mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti, referentnim profilima za potrošnju energije i tehničkim specifikacijama za uređaje koji koriste energiju, pri čemu ti savjeti mogu dovesti do smanjenja potrošnje energije navedenih uređaja.

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG VIII.

MINIMALNI ZAHTEJEVI ZA INFORMACIJE O OBRAČUNU I POTROŠNJI GRIJANJA, HLAĐENJA I TOPLE VODE U KUĆANSTVU

1. Obračun koji se temelji na stvarnoj potrošnji ili na rezultatima očitavanja razdjelnika troškova grijanja

Kako bi se krajnjim korisnicima omogućilo reguliranje vlastite potrošnje energije, obračun se najmanje jednom godišnje provodi na temelju stvarne potrošnje ili na temelju rezultata očitavanja razdjelnika troškova grijanja.

2. Minimalna učestalost informacija o obračunu ili potrošnji

Do 31. prosinca 2021., ako su ugrađeni brojila ili razdjelnici troškova grijanja koji se mogu očitati na daljinu, informacije o obračunu ili potrošnji na temelju stvarne potrošnje ili na temelju rezultata očitavanja razdjelnika troškova grijanja pružaju se krajnjim korisnicima najmanje jednom tromjesečno na zahtjev ili ako su se krajnji kupci opredijelili za primanje elektroničkog obračuna, a u ostalim se slučajevima pružaju dvaput godišnje.

Od 1. siječnja 2022., ako su ugrađeni brojila ili razdjelnici troškova grijanja koji se mogu očitati na daljinu, informacije o obračunu ili potrošnji na temelju stvarne potrošnje ili na temelju rezultata očitavanja razdjelnika troškova grijanja pružaju se krajnjim korisnicima najmanje jednom mjesečno. Te informacije također mogu biti dostupne putem interneta i ažurirati se onoliko često koliko to omogućuju korišteni uređaji i sustavi za mjerenje. Grijanje i hlađenje mogu se izuzeti od tih zahtjeva izvan sezone grijanja/hlađenja.

3. Minimalne informacije navedene na računu

Države članice osiguravaju da se krajnjim korisnicima na računima ili zajedno s računima u jasnom i razumljivom obliku na raspolaganje stave sljedeće informacije ako se one temelje na stvarnoj potrošnji ili rezultatima očitavanja razdjelnika troškova grijanja:

- (a) važeće stvarne cijene i stvarna potrošnja energije ili ukupni troškovi grijanja i rezultati očitavanja razdjelnika troškova grijanja;
- (b) informacije o upotrijebljenoj mješavini goriva i povezanim godišnjim emisijama stakleničkih plinova, uključujući informacije za krajnje korisnike koji se grijanjem ili hlađenjem opskrbljuju iz centraliziranih sustava, te opis različitih poreza, pristojbi i tarifa koji se primjenjuju. Države članice mogu ograničiti područje primjene zahtjeva o pružanju informacija o emisijama stakleničkih plinova uključivanjem samo opskrbljivanja iz sustava centraliziranoga grijanja s ukupnom nazivnom ulaznom toplinskom snagom većom od 20 MW;
- (c) usporedbe sadašnje potrošnje energije krajnjeg korisnika i potrošnje u istom razdoblju prošle godine u grafičkom obliku, prilagođeno za grijanje i hlađenje u odnosu na klimatske uvjete;
- (d) kontaktne podatke organizacija krajnjih kupaca, energetske agencije ili sličnih tijela, uključujući adrese internetskih stranica, gdje se mogu pronaći informacije o dostupnim mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti, usporedivim profilima krajnjih korisnika i objektivnim tehničkim specifikacijama opreme koja upotrebljava energiju;
- (e) informacije o povezanim postupcima podnošenja žalbe, uslugama pučkog pravobranitelja ili alternativnim mehanizmima za rješavanje sporova, kako je primjenjivo u državama članicama;
- (f) usporedbe s prosječnim uobičajenim ili referentnim krajnjim korisnikom iz iste kategorije korisnika. U slučaju elektroničkih računa takve usporedbe umjesto toga mogu biti dostupne na internetu, pri čemu adresa mora biti navedena na računima.

Računi koji se ne temelje na stvarnoj potrošnji ili rezultatima očitavanja razdjelnika troškova grijanja sadržavaju jasno i razumljivo objašnjenje toga kako je izračunan iznos naveden na računu i barem informacije navedene u točkama (d) i (e).

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG IX.**POTENCIJAL ZA UČINKOVITOST U GRIJANJU I HLAĐENJU**

Sveobuhvatna procjena nacionalnih potencijala za grijanje i hlađenje iz članka 23. stavka 1. uključuje sljedeće i temelji se na sljedećem:

Dio I.**PREGLED GRIJANJA I HLAĐENJA**

1. potražnja za grijanjem i hlađenjem u smislu procijenjene korisne energije ⁽¹⁾ i kvantificirane krajnje potrošnje energije u GWh godišnje ⁽²⁾ po sektorima:
 - (a) domaćinstva;
 - (b) sektor usluga;
 - (c) industrija;
 - (d) svaki drugi sektor koji pojedinačno troši više od 5 % ukupne nacionalne potražnje za korisnim grijanjem ili hlađenjem;
2. utvrđivanje postojanja, odnosno, u slučaju iz točke 2. podtočke (a) podtočke i., utvrđivanje postojanja ili procjena, trenutne opskrbe grijanjem i hlađenjem:
 - (a) po tehnologiji, u GWh godišnje ⁽³⁾, u sektorima navedenima u točki 1., ako je to moguće, pri čemu se razlikuje energija dobivena iz fosilnih goriva i energija dobivena iz obnovljivih izvora:
 - i. opskrba na lokaciji u poslovnim i stambenim zgradama, putem:
 - kotlova koji služe samo za grijanje,
 - visokoučinkovite kogeneracije toplinske i električne energije,
 - toplinske crpke;
 - drugih tehnologija i izvora na lokaciji;
 - ii. opskrba na lokaciji u zgradama koje nisu poslovne ni stambene, putem:
 - kotlova koji služe samo za grijanje,
 - visokoučinkovite kogeneracije toplinske i električne energije,
 - toplinske crpke;
 - drugih tehnologija i izvora na lokaciji;
 - iii. opskrba energijom generiranom izvan lokacije, putem:
 - visokoučinkovite kogeneracije toplinske i električne energije,
 - otpadne topline,
 - drugih tehnologija i izvora izvan lokacije;
 - (b) utvrđivanje postojanja postrojenja koja proizvode otpadnu toplinu ili hladnoću i njihova potencijala za opskrbu grijanjem ili hlađenjem, u GWh godišnje;

⁽¹⁾ Količina toplinske energije koja je potrebna da bi se zadovoljila potražnja krajnjih korisnika za grijanjem i hlađenjem.

⁽²⁾ Trebalo bi koristiti najnovije dostupne podatke.

⁽³⁾ Trebalo bi koristiti najnovije dostupne podatke.

srijeda, 14. rujna 2022.

- i. termoelektrane koje mogu proizvoditi otpadnu toplinu ili se mogu naknadno opremiti tako da mogu proizvoditi otpadnu toplinu s ukupnom toplinskom snagom većom od 50 MW;
 - ii. kogeneracijska postrojenja za proizvodnju toplinske i električne energije u kojima se upotrebljavaju tehnologije iz dijela II. Priloga II. s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW;
 - iii. postrojenja za spaljivanje otpada;
 - iv. pogoni za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW, osim postrojenja iz točke 2. podtočke (b) podtočaka i. i ii., za opskrbu grijanjem ili hlađenjem uporabom energije iz obnovljivih izvora;
 - v. industrijska postrojenja s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW iz kojih se može dobivati otpadna toplina;
- (c) prijavljeni udio energije iz obnovljivih izvora i iz otpadne topline ili hladnoće u krajnjoj potrošnji energije u sektoru centraliziranog grijanja i hlađenja (*) u proteklih pet godina, u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001;
3. karta čitavog državnog područja na kojoj je (uz istodobno očuvanje poslovno osjetljivih informacija) utvrđeno sljedeće:
- (a) područja potražnje za grijanjem i hlađenjem utvrđena na temelju analize iz točke 1., pri čemu se upotrebljavaju dosljedna mjerila za usredotočavanje na energetske bogata područja u općinama i konurbacijama;
 - (b) postojeće opskrbe točke za grijanje i hlađenje utvrđene u točki 2. podtočki (b) i postrojenja za prijenos centraliziranog grijanja;
 - (c) planirane opskrbe točke za grijanje i hlađenje čiji je tip utvrđen u točki 2. podtočki (b) i postrojenja za prijenos centraliziranog grijanja;
4. predviđanje kretanja potražnje za grijanjem i hlađenjem kako bi se u vidu imao razvoj situacije u sljedećih 30 godina, u GWh, posebno uzimajući u obzir predviđanja za sljedećih 10 godina, promjene u potražnji povezanoj sa zgradama i različitim sektorima industrije te učinke politika i strategija povezanih s upravljanjem potražnjom, poput dugoročnih strategija obnova zgrada u skladu s Direktivom (EU) 2018/844;

Dio II.

CILJEVI, STRATEGIJE I MJERE POLITIKE

5. planirani doprinos države članice svojim nacionalnim ciljevima i doprinosima koji se odnose na pet dimenzija energetske unije, kako je navedeno u članku 3. stavku 2. točki (b) Uredbe (EU) 2018/1999, putem učinkovitosti u grijanju i hlađenju, posebno u vezi s člankom 4. stavkom (b) točkama od 1. do 4. i člankom 15. stavkom 4. točkom (b), pri čemu se utvrđuje kojim se od tih elemenata dopunjuju integrirani nacionalni energetske i klimatski planovi;
6. opći pregled postojećih politika i mjera opisanih u najnovijem izvješću koje se podnosi u skladu s člancima 3., 20., i 21. te člankom 27. točkom (a) Uredbe (EU) 2018/1999;

(*) Nakon utvrđivanja metodologije za izračun količine energije iz obnovljivih izvora koja se upotrebljava za hlađenje i centralizirano hlađenje u skladu s člankom 35. Direktive (EU) 2018/2001, postojanje „hlađenja uporabom energije iz obnovljivih izvora” utvrđuje se u skladu s tom direktivom. Do tada se izvodi u skladu s odgovarajućom nacionalnom metodologijom.

srijeda, 14. rujna 2022.

Dio III.**ANALIZA GOSPODARSKOG POTENCIJALA UČINKOVITOG GRIJANJA I HLAĐENJA**

7. analiza gospodarskog potencijala ⁽⁵⁾ različitih tehnologija za grijanje i hlađenje provodi se za cijelo državno područje putem analize troškova i koristi iz članka 23. točke (3) te se njome utvrđuju alternativni scenariji za učinkovitije tehnologije za grijanje i hlađenje uporabom energije iz obnovljivih izvora, pri čemu se, prema potrebi, razlikuje energija dobivena iz fosilnih goriva i energija dobivena iz obnovljivih izvora.

U obzir bi se trebale uzeti sljedeće tehnologije:

- (a) industrijska otpadna toplina i hladnoća;
- (b) spaljivanje otpada;
- (c) visokoučinkovita kogeneracija;
- (d) obnovljivi izvori energije (poput geotermalne energije, solarne toplinske energije i energije iz biomase) koji nisu oni koji se upotrebljavaju za visokoučinkovitu kogeneraciju;
- (e) toplinske crpke;
- (f) smanjivanje gubitka topline i hladnoće iz postojećih centraliziranih mreža;

8. analiza gospodarskog potencijala uključuje sljedeće korake i razmatranja:

- (a) razmatranja:
 - i. analiza troškova i koristi u svrhu članka 23. stavka 3. uključuje gospodarsku analizu u kojoj se uzimaju u obzir socioekonomski i okolišni čimbenici ⁽⁶⁾ te financijsku analizu provedenu radi procjene projekata iz stajališta ulagatelja. U gospodarskim i financijskim analizama kao kriterij za procjenu upotrebljava se neto sadašnja vrijednost;
 - ii. osnovni scenarij trebao bi služiti kao referentna točka i u njemu bi se trebale uzeti u obzir postojeće politike u trenutku pripremanja ove sveobuhvatne procjene ⁽⁷⁾ te bi trebao biti povezan s podacima prikupljenima u skladu s dijelom I. i dijelom II. točkom 6. ovog Priloga;
 - iii. u alternativnim scenarijima u odnosu na osnovni scenarij uzimaju se u obzir ciljevi u pogledu energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije iz Uredbe (EU) 2018/1999. U svakom scenariju navode se sljedeći elementi u odnosu na osnovni scenarij:
 - gospodarski potencijal analiziranih tehnologija, pri čemu se kao mjerilo uzima neto sadašnja vrijednost,
 - smanjivanje emisija stakleničkih plinova;
 - uštede primarne energije u GWh godišnje;
 - utjecaj na udio obnovljivih izvora energije u nacionalnoj kombinaciji izvora energije.

Scenariji koji nisu izvedivi zbog tehničkih razloga, financijskih razloga ili nacionalnih propisa mogu se isključiti u ranoj fazi analize troškova i koristi ako je to opravdano na temelju pažljivih, jasnih i dobro dokumentiranih razmatranja.

Prilikom procjene i donošenja odluka trebaju se uzeti u obzir troškovi i uštede energije proizašli iz povećanja fleksibilnosti u opskrbi energijom te iz optimalnijeg rada elektroenergetskih mreža, uključujući izbjegnute troškove i uštede proizašle iz smanjenja ulaganja u infrastrukturu, u analiziranim scenarijima;

⁽⁵⁾ Analizom gospodarskog potencijala trebala bi se utvrditi količina energije (u GWh) koja se može proizvesti u jednoj godini uporabom svake analizirane tehnologije. Ograničenja i međusobna povezanost unutar energetske sustava također bi se trebali uzeti u obzir. U analizi se mogu upotrebljavati modeli koji se temelje na predviđanjima reprezentativnima za funkcioniranje uobičajenih vrsta tehnologija ili sustava.

⁽⁶⁾ Uključujući procjenu iz članka 15. stavka 7. Direktive (EU) 2018/2001.

⁽⁷⁾ Krajnji datum za uzimanje u obzir politika za osnovni scenarij jest kraj godine koja prethodi godini do kraja koje treba završiti sveobuhvatnu procjenu. Dakle, politike donesene godinu dana prije roka za predaju sveobuhvatnih procjena i kasnije ne trebaju se uzeti u obzir.

srijeda, 14. rujna 2022.

(b) troškovi i koristi

Troškovi i koristi iz točke 8. podtočke (a) uključuju barem sljedeće:

i. koristi:

- vrijednost proizvodnje za potrošača (grijanje, hlađenje i električna energija),
- vanjske koristi kao što su koristi za okoliš, koristi u pogledu emisija stakleničkih plinova te koristi za zdravlje i sigurnost, u mjeri u kojoj je to moguće,
- učinci na tržište rada, energetska sigurnost i konkurentnost, u mjeri u kojoj je to moguće;

ii. troškovi:

- kapitalni troškovi postrojenja i opreme,
- kapitalni troškovi povezanih energetskih mreža,
- varijabilni i fiksni operativni troškovi,
- troškovi energije,
- troškovi povezani s okolišem, zdravljem i sigurnošću, u mjeri u kojoj je to moguće,
- troškovi povezani s tržištem rada, energetskom sigurnošću i konkurentnošću, u mjeri u kojoj je to moguće;

(c) relevantni scenariji u odnosu na osnovni:

Razmatraju se svi relevantni scenariji u odnosu na osnovni, uključujući ulogu učinkovitog individualnog grijanja i hlađenja.

- i. analiza troškova i koristi može obuhvaćati procjenu projekta ili skupine projekata u pogledu šire lokalne, regionalne ili nacionalne procjene s ciljem utvrđivanja troškovno najučinkovitije i najkorisnije opcije grijanja ili hlađenja u odnosu na osnovni scenarij na određenom zemljopisnom području za potrebe planiranja;

(d) granice i integrirani pristup:

- i. geografska granica obuhvaća odgovarajuće jasno definirano zemljopisno područje,
- ii. u analizama troškova i koristi uzimaju se u obzir svi relevantni centralizirani ili decentralizirani izvori opskrbe koji su dostupni u okviru sustava i zemljopisnih granica, uključujući tehnologije iz točke 7. dijela III. ovog Priloga te kretanja i značajke potražnje za grijanjem i hlađenjem;

(e) pretpostavke:

- i. za potrebe analiza troškova i koristi države članice pružaju pretpostavke o cijenama glavnih ulaznih i izlaznih čimbenika i diskontnoj stopi;
- ii. diskontna stopa koja se u gospodarskoj analizi upotrebljava za izračun neto sadašnje vrijednosti odabire se u skladu s europskim ili nacionalnim smjernicama;
- iii. države članice upotrebljavaju predviđanja u vezi s kretanjem nacionalnih, europskih ili međunarodnih cijena energije ako je to potrebno u njihovu nacionalnom i/ili regionalnom/lokalnom kontekstu;

srijeda, 14. rujna 2022.

- iv. cijene koje se upotrebljavaju u gospodarskoj analizi odražavaju socioekonomske troškove i koristi. Vanjski troškovi, kao što su učinci na zdravlje i okoliš, trebaju se uključiti u mjeri u kojoj je to moguće, odnosno ako tržišna cijena već postoji ili ako je uključena u europske ili nacionalne propise;
- (f) analiza osjetljivosti
 - i. uključuje se analiza osjetljivosti radi procjene troškova i koristi projekta ili skupine projekata, a temeljit će se na varijabilnim čimbenicima koji imaju značajan učinak na ishod izračuna, poput različitih cijena energije, potražnje, diskontnih stopa i drugih.

Dio IV.*POTENCIJALNE NOVE STRATEGIJE I MJERE POLITIKE*

9. pregled novih zakonodavnih i nezakonodavnih mjera politike ⁽⁸⁾ kako bi se ostvario gospodarski potencijal utvrđen u skladu s točkama 7. i 8., zajedno s predviđenim:
- (a) smanjivanjem emisija stakleničkih plinova;
 - (b) uštedama primarne energije u GWh godišnje;
 - (c) utjecajem na udio visokoučinkovite kogeneracije;
 - (d) utjecajem na udio obnovljivih izvora energije u nacionalnoj kombinaciji izvora energije te u sektoru grijanja i hlađenja;
 - (e) vezama s nacionalnim financijskim programiranjem i uštedama za državni proračun i sudionike na tržištu;
 - (f) procijenjenim mjerama javne potpore, ako postoje, uz godišnji proračun i utvrđivanje mogućeg elementa potpore.

⁽⁸⁾ Taj pregled uključuje mjere i programe financiranja koji se mogu donijeti tijekom razdoblja sveobuhvatne procjene, ne dovodeći u pitanje zasebnu obavijest o programima javne potpore za procjenu državnih potpora.

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG X.

ANALIZA TROŠKOVA I KORISTI

Načela za potrebe članka 24. stavaka 4. i 6.

Analizama troškova i koristi osiguravaju se informacije za potrebe mjera iz članka 24. stavaka 4. i 6.

Ako se planira postrojenje namijenjeno samo za proizvodnju električne energije ili postrojenje u kojem se neće iskorištavati otpadna toplina, izrađuje se usporedba između planiranog postrojenja ili planiranog preuređenja i istovjetnog postrojenja u kojem se proizvodi jednaka količina električne energije ili procesne topline, ali i iskorištava otpadna toplina i isporučuje toplinska energija putem visokoučinkovite kogeneracije i/ili mreža za centralizirano grijanje ili hlađenje.

U procjeni se u okviru zadane zemljopisne granice uzima u obzir planirano postrojenje i sva odgovarajuća postojeća ili potencijalna mjesta potražnje za toplinskom energijom ili hlađenjem koja se iz njega mogu opskrbljivati, uzimajući u obzir racionalne mogućnosti (na primjer tehničku izvedivost i udaljenost).

Granica sustava određuje se tako da uključuje planirano postrojenje i toplinska opterećenja i opterećenja zbog hlađenja, kao što su zgrade i tehnološki procesi. U okviru granica sustava za oba se slučaja određuju i uspoređuju ukupni troškovi pružanja toplinske i električne energije.

Toplinska opterećenja ili opterećenja zbog hlađenja uključuju postojeća toplinska opterećenja ili opterećenja zbog hlađenja, kao što je industrijsko postrojenje ili postojeći sustav za centralizirano grijanje ili hlađenje, a u gradskim područjima također toplinsko opterećenje ili opterećenje zbog hlađenja i troškove koji bi nastali ako bi se skupini zgrada ili dijelu grada osigurala nova mreža za centralizirano grijanje ili hlađenje i/ili ako bi se skupina zgrada ili dio grada priključili na takvu mrežu.

Analiza troškova i koristi temelji se na opisu planiranog postrojenja i usporednog postrojenja, uključujući prema potrebi električne i toplinske kapacitete, vrstu goriva, planiranu uporabu i broj planiranih radnih sati godišnje, lokaciju i potražnju za električnom i toplinskom energijom.

U procjeni iskorištavanja otpadne topline uzimaju se u obzir postojeće tehnologije. U procjeni se uzima u obzir izravno korištenje otpadne topline ili podizanje njezine temperature ili oboje. Ako se otpadna toplina iskorištava na lokaciji, mora se razmotriti barem uporaba izmjenjivača topline, toplinskih pumpi i tehnologija za pretvaranje topline u električnu energiju. Ako se otpadna toplina iskorištava izvan lokacije, kao potencijalne točke potražnje moraju se razmotriti barem industrijska postrojenja, poljoprivredne lokacije i mreže centraliziranog grijanja.

Za potrebe usporedbe u obzir se uzimaju potražnja za toplinskom energijom i vrste grijanja i hlađenja koja upotrebljavaju susjedna mjesta potražnje za toplinskom energijom ili hlađenjem. Usporedba obuhvaća infrastrukturne troškove planiranog i usporednog postrojenja.

Analiza troškova i koristi za potrebe članka 24. stavka 4. uključuje gospodarsku analizu koja obuhvaća financijsku analizu koja odražava stvarne transakcije u novčanom toku iz ulaganja u pojedinačna postrojenja i iz njihova rada.

Projekti s pozitivnim rezultatima analize troškova i koristi su projekti kod kojih zbroj diskontiranih koristi u gospodarskoj i financijskoj analizi prelazi zbroj diskontiranih troškova (veća korist od troškova).

Države članice utvrđuju opća načela za metodologiju, pretpostavke i vremenski okvir za gospodarsku analizu.

Države članice mogu od poduzeća odgovornih za rad toplinskih postrojenja za proizvodnju električne energije, industrijskih poduzeća, mreža za centralizirano grijanje i hlađenje ili drugih stranaka na koje utječe definirana granica sustava ili zemljopisna granica zahtijevati da dostave podatke koji će se upotrijebiti u procjeni troškova i koristi pojedinačnog postrojenja.

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG XI.**JAMSTVO O PODRIJETLU ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU PROIZVEDENU IZ VISOKOUČINKOVITE KOGENERACIJE**

(a) Države članice poduzimaju mjere kojima osiguravaju:

i. da jamstvo o podrijetlu električne energije proizvedene iz visokoučinkovite kogeneracije:

- proizvođačima omogućuje da dokažu da je električna energija koju prodaju proizvedena iz visokoučinkovite kogeneracije i u tu se svrhu izdaje kao odgovor na zahtjev proizvođača,
- bude točno, pouzdano i zaštićeno od prevara,
- bude izdano, prenošeno i ukinuto u elektroničkom obliku;

ii. da se ista jedinica energije iz visokoučinkovite kogeneracije uzima u obzir samo jedanput.

(b) Jamstvo o podrijetlu iz članka 24. stavka 10. sadrži barem sljedeće informacije:

- i. identitet, lokaciju, vrstu i kapacitet (za toplinsku i električnu energiju) postrojenja u kojem se proizvela energija;
- ii. datume i mjesta proizvodnje;
- iii. donju kalorijsku vrijednost izvora goriva iz kojeg je proizvedena električna energija;
- iv. količinu i uporabu toplinske energije proizvedene zajedno s električnom energijom;
- v. količinu električne energije iz visokoučinkovite kogeneracije u skladu s Prilogom III. na koju se jamstvo odnosi;
- vi. uštede primarne energije izračunane u skladu s Prilogom III. na temelju usklađenih referentnih vrijednosti učinkovitosti navedenih u točki (f) Priloga III.;
- vii. nazivnu električnu i toplinsku učinkovitost pogona;
- viii. je li i u kojoj mjeri postrojenje imalo koristi od potpore ulaganju;
- ix. je li i u kojoj mjeri jedinica energije imala koristi na bilo koji drugi način od nacionalnog programa potpore i vrstu programa potpore;
- x. datum od kojeg je postrojenje operativno; i
- xi. datum i zemlju izdavanja jedinstvenog identifikacijskog broja.

Jamstvo o podrijetlu standardno vrijedi za 1 MWh. Odnosi se na neto proizvedenu električnu energiju koja se mjeri na granici stanice i isporučuje u mrežu.

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG XII.

KRITERIJI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA REGULACIJU ENERGETSKE MREŽE I ZA TARIFE ELEKTROENERGETSKE MREŽE

1. Mrežne tarife odražavaju uštede troškova u mrežama ostvarene na strani potražnje, mjerama odgovora na potražnju i distribuiranom proizvodnjom energije, uključujući uštede od smanjenja troškova isporuke ili ulaganja u mrežu te optimalnijeg rada mreže.
2. Regulacijom mreže i mrežnim tarifama mrežni operatori ili poduzeća za maloprodaju energije ne sprečavaju se da na raspolaganje stave usluge sustava za mjere upravljanja potrošnjom, upravljanje potražnjom i distribuiranu proizvodnju energije na organiziranim tržištima električne energije, posebno:
 - (a) preusmjeravanje opterećenja krajnjih kupaca iz vremena vršnog opterećenja u vrijeme izvan vršnog opterećenja uzimajući u obzir raspoloživost obnovljive energije, energije iz kogeneracije i distribuirane proizvodnje energije;
 - (b) uštede energije na temelju upravljanja potrošnjom distribuiranih potrošača koje provode energetske agregatori;
 - (c) smanjenje potražnje putem mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti koje provode pružatelji energetske usluga, uključujući poduzeća za energetske usluge;
 - (d) priključivanje i dispečiranje izvora proizvodnje energije na donjim naponskim razinama;
 - (e) priključivanje izvora proizvodnje energije koji su bliže mjestu potrošnje; i
 - (f) skladištenje energije.

Za potrebe ove odredbe pojam „organizirana tržišta električne energije” uključuje izvanburzovna tržišta i burze električne energije za trgovanje električnom energijom, kapacitete, usluge uravnoteženja i pomoćne usluge u svim vremenskim okvirima, uključujući terminska tržišta, tržišta za dan unaprijed i tržišta za isti dan.
3. Mrežnim ili maloprodajnim tarifama može se poduprijeti dinamično određivanje cijena za mjere upravljanja potrošnjom krajnjih kupaca, kao što su:
 - (a) tarife s obzirom na vrijeme uporabe;
 - (b) određivanje cijena u vrijeme kritičnog opterećenja;
 - (c) određivanje cijena u realnom vremenu; i
 - (d) popusti u vrijeme vršnog opterećenja.

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG XIII.**ZAHTJEVI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA OPERATORE PRIJENOSNIH SUSTAVA I OPERATORE DISTRIBUCIJSKIH SUSTAVA**

Operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava:

- (a) utvrđuju i objavljuju standardna pravila u pogledu pokrivanja i podjele troškova tehničkih prilagodbi, poput priključaka na mrežu, jačanja mreže i uvođenja novih mreža, poboljšanja rada mreže i pravila u pogledu nediskriminirajuće primjene kodeksa o mreži potrebnih za integraciju novih proizvođača koji u međusobno povezanu mrežu isporučuju električnu energiju proizvedenu iz visokoučinkovite kogeneracije;
- (b) svakom novom proizvođaču električne energije proizvedene iz visokoučinkovite kogeneracije koji se želi priključiti na sustav pružaju sveobuhvatne i potrebne informacije, uključujući:
 - i. sveobuhvatnu i detaljnu procjenu troškova povezanih s priključenjem na mrežu;
 - ii. razuman i točan vremenski raspored za zaprimanje i obradu zahtjeva za priključenje na mrežu;
 - iii. razumni okvirni vremenski raspored za svaki predloženi priključak na mrežu. Cjelokupni proces priključivanja na mrežu ne bi trebao trajati dulje od 24 mjeseca, vodeći računa o razumnoj praktičnosti i nediskriminaciji;
- (c) osiguravaju standardizirane i pojednostavljene postupke za priključivanje distribuiranih proizvođača energije iz visokoučinkovite kogeneracije kako bi olakšali njihovo priključivanje na mrežu.

Standardna pravila iz točke (a) temelje se na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima, a posebno se uzimaju u obzir svi troškovi i koristi povezani s priključivanjem navedenih proizvođača na mrežu. U pravilima mogu biti predviđene različite vrste priključivanja.

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG XIV.

MINIMALNE STAVKE KOJE TREBA UKLJUČITI U UGOVORE O ENERGETSKOM UČINKU ILI U POVEZANE SPECIFIKACIJE JAVNOG NATJEČAJA

- Nalazi/preporuke iz analize/pregleda provedenog prije sklapanja ugovora koji obuhvaća korištenje energije u zgradi s obzirom na uvođenje mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti.
 - Jasan i transparentan popis mjera za poboljšanje učinkovitosti koje treba provesti ili rezultata u vezi s učinkovitošću koje treba ostvariti.
 - Zajamčene uštede koje treba ostvariti provedbom mjera iz ugovora.
 - Trajanje i ključne točke ugovora, uvjeti i otkazni rok.
 - Jasan i transparentan popis obveza svake ugovorne stranke.
 - Referentni datum(i) za utvrđivanje ostvarenih ušteda.
 - Jasan i transparentan popis koraka u provedbi mjere ili paketa mjera i prema potrebi povezanih troškova.
 - Obveza potpune provedbe mjera iz ugovora i dokumentiranje svih promjena napravljenih tijekom provedbe projekta.
 - Propisi o uključivanju istovjetnih zahtjeva u sve podugovore s trećim osobama.
 - Jasan i transparentan prikaz financijskih posljedica projekta i raspodjele udjela obiju stranaka u ostvarenim novčanim uštedama (odnosno naknada pružatelju usluga).
 - Jasne i transparentne odredbe o mjerenju i provjeri ostvarenih zajamčenih ušteda, provjeri kvalitete i jamstvima.
 - Odredbe u kojima se objašnjava postupak u slučaju promjene okvirnih uvjeta koji utječu na sadržaj i ishod ugovora (odnosno promjene cijene energije, intenziteta uporabe postrojenja).
 - Detaljne informacije o obvezama svake ugovorne stranke i o sankcijama za njihovo kršenje.
-

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG XV.

Dio A

**Direktiva stavljena izvan snage i popis njezinih naknadnih izmjena
(iz članka 36.)**

Direktiva 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 315, 14.11.2012., str. 1.)	
Direktiva Vijeća 2013/12/EU (SL L 141, 28.5.2013., str. 28.)	
Direktiva (EU) 2018/844 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 156, 19.6.2018., str. 75.)	samo članak 2.
Direktiva (EU) 2018/2002 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 210.)	
Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.)	samo članak 54.
Odluka (EU) 2019/504 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 85 I, 27.3.2019., str. 66.)	samo članak 1.
Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/826 (SL L 137, 23.5.2019., str. 3.)	
Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 158, 14.6.2019., str. 125.)	samo članak 70.

Dio B

**Rokovi za prenošenje u nacionalno pravo
(iz članka 36.)**

Direktiva	Rok za prenošenje
2012/27/EU	5. lipnja 2014.
(EU) 2018/844	10. ožujka 2020.
(EU) 2018/2002	25. lipnja 2020., uz iznimku članka 1. točaka od 5. do 10. i točaka 3. i 4. Priloga 25. listopada 2020., u pogledu članka 1. točaka od 5. do 10. i točaka 3. i 4. Priloga
(EU) 2019/944	31. prosinca 2019., u pogledu članka 70. točke 5. podtočke (a) 25. listopada 2020., u pogledu članka 70. točke 4. 31. prosinca 2020., u pogledu članka 70. točaka od 1. do 3. točke 5. podtočke (b) i točke 6.

srijeda, 14. rujna 2022.

PRILOG XVI.**KORELACIJSKA TABLICA**

Direktiva 2012/27/EU	Ova Direktiva
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2., uvodni dio	Članak 2., uvodni dio
Članak 2. točka 1.	Članak 2. točka 1.
—	Članak 2. točke 2. i 3.
Članak 2. točka 2.	Članak 2. točka 4.
Članak 2. točka 3.	Članak 2. točka 5.
Članak 2. točka 4.	Članak 2. točka 6.
Članak 2. točka 5.	Članak 2. točka 7.
Članak 2. točka 6.	Članak 2. točka 8.
Članak 2. točka 7.	Članak 2. točka 9.
Članak 2. točka 8.	Članak 2. točka 10.
Članak 2. točka 9.	—
Članak 2. točka 10.	Članak 2. točka 11.
—	Članak 2. točke 12. i 13.
Članak 2. točka 11.	Članak 2. točka 14.
Članak 2. točka 12.	Članak 2. točka 15.
Članak 2. točka 13.	Članak 2. točka 16.
Članak 2. točka 14.	Članak 2. točka 17.
Članak 2. točka 15.	Članak 2. točka 18.
Članak 2. točka 16.	Članak 2. točka 19.
Članak 2. točka 17.	Članak 2. točka 20.
Članak 2. točka 18.	Članak 2. točka 21.
Članak 2. točka 19.	Članak 2. točka 22.
Članak 2. točka 20.	Članak 2. točka 23.
Članak 2. točka 21.	Članak 2. točka 24.
Članak 2. točka 22.	Članak 2. točka 25.
Članak 2. točka 23.	Članak 2. točka 26.
Članak 2. točka 24.	Članak 2. točka 27.
Članak 2. točka 25.	Članak 2. točka 28.
Članak 2. točka 26.	—
Članak 2. točka 27.	Članak 2. točka 29.
Članak 2. točka 28.	Članak 2. točka 30.
Članak 2. točka 29.	Članak 2. točka 31.
Članak 2. točka 30.	Članak 2. točka 32.
Članak 2. točka 31.	Članak 2. točka 33.
Članak 2. točka 32.	Članak 2. točka 34.
Članak 2. točka 33.	Članak 2. točka 35.

srijeda, 14. rujna 2022.

Direktiva 2012/27/EU	Ova Direktiva
Članak 2. točka 34.	Članak 2. točka 36.
Članak 2. točka 35.	Članak 2. točka 37.
Članak 2. točka 36.	Članak 2. točka 38.
Članak 2. točka 37.	Članak 2. točka 39.
Članak 2. točka 38.	Članak 2. točka 40.
Članak 2. točka 39.	Članak 2. točka 41.
Članak 2. točka 40.	—
Članak 2. točka 41.	Članak 2. točka 42.
Članak 2. točka 42.	Članak 2. točka 43.
Članak 2. točka 43.	Članak 2. točka 44.
—	Članak 2. točka 45.
Članak 2. točke 44. i 45.	Članak 2. točke 46. i 47.
—	Članak 2. točke 48., 49. i 50.
—	Članak 3.
—	Članak 4. stavak 1.
Članak 3. stavak 1. prvi podstavak	Članak 4. stavak 2. prvi podstavak
Članak 3. stavak 1. drugi podstavak, uvodni tekst	Članak 4. stavak 2. drugi podstavak, uvodni tekst
Članak 3. stavak 1. drugi podstavak točke (a) i (b)	Članak 4. stavak 2. drugi podstavak točke (a) i (b)
Članak 3. stavak 1. drugi podstavak točka (c)	—
Članak 3. stavak 1. drugi podstavak točka (d)	Članak 4. stavak 2. drugi podstavak točka (c)
Članak 3. stavak 1. treći podstavak, uvodni tekst	—
—	Članak 4. stavak 2. drugi podstavak točka (d), uvodni tekst
—	Članak 4. stavak 2. drugi podstavak točka (d) podtočke i., ii. i iii.
Članak 3. stavak 1. treći podstavak točka (a)	Članak 4. stavak 2. drugi podstavak točka (d) podtočka iv.
—	Članak 4. stavak 2. drugi podstavak točka (e), uvodni tekst
Članak 3. stavak 1. treći podstavak točka (b)	Članak 4. stavak 2. drugi podstavak točka (e) podtočka i.
Članak 3. stavak 1. treći podstavak točka (c)	Članak 4. stavak 2. drugi podstavak točka (e) podtočka ii.
Članak 3. stavak 1. treći podstavak točka (d)	Članak 4. stavak 2. drugi podstavak točka (e) podtočka iii.
Članak 3. stavak 1. treći podstavak točka (e)	—
Članak 3. stavci 2. i 3.	—
Članak 3. stavak 4.	Članak 33. stavak 6.
Članak 3. stavci 5. i 6.	—
—	Članak 4. stavak 3.
—	Članak 4. stavak 4.
—	Članak 5.
Članak 5. stavak 1. prvi podstavak	Članak 6. stavak 1. prvi podstavak
Članak 5. stavak 1. drugi podstavak	—
Članak 5. stavak 1. treći podstavak	Članak 6. stavak 1. drugi podstavak

srijeda, 14. rujna 2022.

Direktiva 2012/27/EU	Ova Direktiva
Članak 5. stavak 1. četvrti i peti podstavak	—
Članak 5. stavci 2. i 3.	—
Članak 5. stavak 4.	Članak 6. stavak 2.
Članak 5. stavak 5.	Članak 6. stavak 3.
Članak 5. stavci 6. i 7.	—
Članak 6. stavak 1. prvi podstavak	Članak 7. stavak 1. prvi podstavak
Članak 6. stavak 1. drugi podstavak	—
—	Članak 7. stavak 1. drugi podstavak
Članak 6. stavak 1. treći podstavak	—
Članak 6. stavci 2., 3. i 4.	Članak 7. stavci 2., 3. i 4.
—	Članak 7. stavci 5. i 6.
—	Članak 7. stavak 7. drugi podstavak
Članak 7. stavak 1., uvodni tekst, točke (a) i (b)	Članak 8. stavak 1., uvodni tekst, točke (a) i (b)
—	Članak 8. stavak 1. točka (c)
Članak 7. stavak 1. drugi podstavak	Članak 8. stavak 5.
Članak 7. stavak 1. treći podstavak	Članak 8. stavak 1. drugi podstavak
Članak 7. stavak 1. četvrti podstavak	Članak 8. stavak 1. treći podstavak
—	Članak 8. stavci 2., 3. i 4.
Članak 7. stavak 2.	Članak 8. stavak 6.
Članak 7. stavak 3.	Članak 8. stavak 7.
Članak 7. stavak 4.	Članak 8. stavak 8.
Članak 7. stavak 5.	Članak 8. stavak 9.
Članak 7. stavak 6.	Članak 8. stavak 10.
Članak 7. stavak 7.	—
Članak 7. stavak 8.	—
Članak 7. stavak 9.	—
Članak 7. stavak 10.	—
Članak 7. stavak 11.	—
—	Članak 8. stavci 11., 12. i 13.
Članak 7. stavak 12.	Članak 8. stavak 14.
Članak 7.a stavci 1., 2. i 3.	Članak 9. stavci 1., 2. i 3.
—	Članak 9. stavci 4., 5. i 6.
Članak 7.a stavci 4. i 5.	Članak 9. stavci 7. i 8.
—	Članak 9. stavak 9.
Članak 7.a stavci 6. i 7.	Članak 9. stavci 10. i 11.
Članak 7.b stavci 1. i 2.	Članak 10. stavci 1. i 2.
—	Članak 10. stavci 3. i 4.
—	Članak 11. stavci 1. i 2.
Članak 8. stavci 1. i 2.	Članak 11. stavci 3. i 4.
Članak 8. stavci 3. i 4.	—

srijeda, 14. rujna 2022.

Direktiva 2012/27/EU	Ova Direktiva
—	Članak 11. stavak 5.
Članak 8. stavak 5.	Članak 11. stavak 6.
—	Članak 11. stavak 7.
Članak 8. stavak 6.	Članak 11. stavak 8.
Članak 8. stavak 7.	Članak 11. stavak 9.
—	Članak 11. stavak 10.
Članak 9.	Članak 12.
Članak 9.a	Članak 13.
Članak 9.b	Članak 14.
Članak 9.c	Članak 15.
Članak 10.	Članak 16.
Članak 10.a	Članak 17.
Članak 11.	Članak 18.
Članak 11.a	Članak 19.
—	Članak 20.
—	Članak 21. stavak 1.
Članak 12. stavak 1.	Članak 21. stavak 2.
Članak 12. stavak 2., uvodni tekst i točka (a) podtočke od i. do v.	Članak 21. stavak 2. drugi podstavak točka (d) podtočka od i. do v.
Članak 12. stavak 2. točka (b)	Članak 21. stavak 2. drugi podstavak točka (d) podtočka vi.
—	Članak 21. stavak 2. treći podstavak
Članak 12. stavak 2. točka (b), podtočke i. i ii.	Članak 21. stavak 2. treći podstavak točka i.
—	Članak 21. stavak 2. treći podstavak točke ii. i iii.
—	Članak 21. stavak 2. treći podstavak točka iv.
—	Članak 21. stavak 4.
—	Članak 21. stavak 5. treći i četvrti podstavak
—	Članak 22.
Članak 13.	Članak 30.
Članak 14. stavci 1. i 2.	—
—	Članak 23. stavci 1. i 2.
Članak 14. stavak 3.	Članak 23. stavak 3. prvi podstavak
—	Članak 23. stavak 3. drugi podstavak
Članak 14. stavak 4.	Članak 23. stavak 4.
—	Članak 23. stavci 5. i 6.
—	Članak 24. stavci 1., 2. i 3.
Članak 14. stavak 5., uvodni tekst i točka (a)	Članak 24. stavak 4., uvodni tekst i točka (a)
Članak 14. stavak 5. točke (b), (c) i (d)	—
—	Članak 24. stavak 4. točke (b), (c) i (d) i drugi podstavak
Članak 14. stavak 5. drugi i treći podstavak	Članak 24. stavak 4. treći i četvrti podstavak
Članak 14. stavak 6. točka (a)	Članak 24. stavak 5. točka (a)
Članak 14. stavak 6. točka (b)	—

srijeda, 14. rujna 2022.

Direktiva 2012/27/EU	Ova Direktiva
Članak 14. stavak 6. točka (c)	Članak 24. stavak 5. točka (b)
—	Članak 24. stavak 5. točka (c)
Članak 14. stavak 6. drugi i treći podstavak	Članak 24. stavak 5. drugi i treći podstavak
Članak 14. stavci 7., 8. i 9.	Članak 24. stavci 6., 7. i 8.
—	Članak 24. stavak 9.
Članak 14. stavci 10. i 11.	Članak 24. stavci 10. i 11.
Članak 15. stavak 1. prvi podstavak	Članak 25. stavak 1.
Članak 15. stavak 1. drugi i treći podstavak	—
—	Članak 25. stavci 2., 3. i 4.
Članak 15. stavak 1. četvrti podstavak	Članak 25. stavak 5.
Članak 15. stavci 2. i 2.a	—
Članak 15. stavci 3., 4. i 5. i prvi podstavak	Članak 25. stavci 6., 7. i 8.
Članak 15. stavak 5. drugi podstavak	—
Članak 15. stavak 6. prvi podstavak	—
Članak 15. stavak 6. drugi podstavak	Članak 25. stavak 9.
Članak 15. stavak 7.	Članak 25. stavak 10.
Članak 15. stavak 9. prvi podstavak	Članak 25. stavak 11.
Članak 15. stavak 9. drugi podstavak	—
Članak 16. stavci 1. i 2.	—
—	Članak 26. stavci 1. i 2.
Članak 16. stavak 3.	Članak 26. stavak 3.
—	Članak 26. stavak 4.
Članak 17. stavak 1. prvi podstavak	—
Članak 17. stavak 1. drugi podstavak	Članak 28. stavak 3.
Članak 17. stavak 2.	Članak 21. stavak 3.
Članak 17. stavak 3.	—
Članak 17. stavak 4.	—
Članak 17. stavak 5.	Članak 21. stavak 6.
Članak 18. stavak 1., uvodni tekst	Članak 27. stavak 1., uvodni tekst
Članak 18. stavak 1. točka (a), podtočke i. i ii.	Članak 27. stavak 1. točke (a) i (b)
—	Članak 27. stavak 1. točke (c) i (d)
Članak 18. stavak 1. točka (b)	Članak 27. stavak 2.
Članak 18. stavak 1. točka (c)	Članak 27. stavak 3.
—	Članak 27. stavak 4.
Članak 18. stavak 1. točka (d), podtočke i. i ii.	Članak 27. stavak 5. točke (a) i (b)
—	Članak 27. stavak 5. točka (c)
Članak 18. stavak 2. točke (a) i (b)	Članak 27. stavak 6. točke (a) i (b)
Članak 18. stavak 2. točke (c) i (d)	—
—	Članak 27. stavak 6. točka (c)
—	Članak 27. stavak 7.

srijeda, 14. rujna 2022.

Direktiva 2012/27/EU	Ova Direktiva
Članak 18. stavak 3.	Članak 27. stavak 8.
Članak 19. stavak 1. točka (a)	Članak 21. stavak 5. prvi podstavak
Članak 19. stavak 1. točka (b)	Članak 7. stavak 7. prvi podstavak
Članak 19. stavak 1. drugi podstavak	Članak 21. stavak 5. drugi podstavak
Članak 19. stavak 2.	—
Članak 20. stavci 1. i 2.	Članak 28. stavci 1. i 2.
—	Članak 28. stavak 3.
Članak 20. stavci 3., 3.a, 3.b i 3.c	Članak 28. stavci 4., 5., 6. i 7.
Članak 20. stavak 3.d	Članak 28. stavak 8. prvi podstavak
—	Članak 28. stavak 8. drugi podstavak
Članak 20. stavci 4., 5., 6. i 7.	Članak 28. stavci 9., 10., 11. i 12.
Članak 21.	Članak 29. stavak 1.
—	Članak 29. stavci 2., 3., 4., 5., 6. i 7.
Članak 22. stavci 1. i 2.	Članak 31. stavci 1. i 2.
—	Članak 31. stavak 3.
Članak 23.	Članak 32.
Članak 24. stavci 4.a, 5. i 6.	Članak 33. stavci 1., 2. i 3.
Članak 24. stavci 7., 8., 9., 10. i 12.	—
Članak 24. stavci 13. i 14.	Članak 33. stavci 4. i 5.
Članak 24. stavak 15., uvodni tekst	Članak 33. stavak 7., uvodni tekst
Članak 24. stavak 15. točka (a)	—
Članak 24. stavak 15. točka (b)	Članak 33. stavak 7. točka (a)
—	Članak 33. stavak 7. točke (b), (c), (d), (e) i (f)
Članak 24. stavak 15. drugi podstavak	Članak 33. stavak 7. drugi podstavak
Članak 25.	—
Članak 26.	Članak 34.
Članak 27. prvi podstavak	Članak 36. prvi podstavak
Članak 27. drugi podstavak	—
Članak 27. treći podstavak	Članak 36. drugi podstavak
Članak 27. stavci 2. i 3.	—
Članak 28. stavak 1. prvi podstavak	Članak 35. stavak 1. prvi podstavak
Članak 28. stavak 1. drugi podstavak	—
Članak 28. stavak 1. treći i četvrti podstavak	Članak 35. stavak 1. drugi i treći podstavak
Članak 28. stavak 2.	Članak 35. stavak 2.
Članak 29.	Članak 37.
Članak 30.	Članak 38.
—	Prilog I.
Prilog I.	Prilog II.
Prilog II.	Prilog III.
Prilog III.	Prilog IV.

srijeda, 14. rujna 2022.

Direktiva 2012/27/EU	Ova Direktiva
Prilog IV.	—
Prilog V.	Prilog V.
Prilog VI.	Prilog VI.
Prilog VII.	Prilog VII.
Prilog VII.a	Prilog VIII.
Prilog VIII.	Prilog IX.
Prilog IX.	Prilog X.
Prilog X.	Prilog XI.
Prilog XI.	Prilog XII.
Prilog XII.	Prilog XIII.
Prilog XIII.	Prilog XIV.
Prilog XV.	—
—	Prilog XV.
—	Prilog XVI.